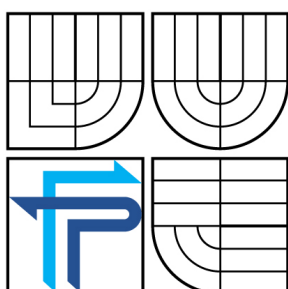

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ
ÚSTAV EKONOMIKY

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT
INSTITUTE OF ECONOMICS

INVESTIČNÍ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ – NÁVRH NA TVORBU OPTIMÁLNÍHO REZERVOTVORNÉHO PRODUKTU

LIFE INVESTMENT INSURANCE
- PROPOSAL FOR CREATION OF OPTIMAL SAVING INSURANCE PRODUCT

DIPLOMOVÁ PRÁCE
MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE
AUTHOR

RICHARD BRADÁČ

VEDOUCÍ PRÁCE
SUPERVISOR

Ing. DANA MARTINOVIČOVÁ, Ph.D.

BRNO 2008

Anotace

Obsahem diplomové práce je analýza produktů investičního životního pojištění společnosti AXA pojišťovna, a. s. a jejich srovnání s nabídkou vybraných komerčních pojišťoven. Výsledkem práce je návrh na zlepšení parametrů pojistných produktů a nabídky této společnosti v oblasti investičního životního pojištění.

Annotation

The content of the dissertation is an analysis of capital life insurance products offered by AXA insurance company a.s. in comparison to the offer of chosen commercial insurance companies. The result of the dissertation is an improvement suggestion of insurance products on this company in the field of capital life insurance .

Klíčová slova

pojišťovna, komerční pojišťovna, pojištění, životní pojištění, kapitálové životní pojištění, riziko

Key words

insurance company, commercial insurance company, insurance, life insurance, investment life insurance, risk

Bibliografická citace mé práce:

BRADÁČ, R. Investiční životní pojištění – návrh na tvorbu optimálního rezervotvorného produktu. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2008. 115 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Dana Martinovičová, Ph.D.

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předložená diplomová práce je původní a zpracoval jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. o právu autorském a právech souvisejících s právem autorským).

V Brně, dne 14. května 2008

.....

Podpis

Poděkování

Rád bych tímto poděkoval paní Ing. Daně Martinovičové, Ph. D. za vedení, inspiraci, užitečné rady a mnohé cenné připomínky při zpracování této diplomové práce.

OBSAH

ÚVOD A CÍLE PRÁCE	10
1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE	13
1.1 Charakteristika životního pojištění	13
1.2 Životní pojištění a důchodový systém	17
1.2.1 Současná situace v důchodové reformě České republiky	18
1.2.2 Tři etapy důchodové reformy	20
1.2.3 Současný stav prací na důchodové reformě	21
1.3 Klasifikace životního pojištění	22
1.4 Role životního pojištění v ekonomice	25
1.5 Pojistné produkty v odvětví životního pojištění	27
1.5.1 Kapitálové životní pojištění	28
1.5.2 Důchodové životní pojištění	28
1.5.3 Investiční životní pojištění	29
2 SITUAČNÍ ANALÝZA TRHU ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE A V EVROPĚ	34
2.1 Trendy životního pojištění v Evropě	35
2.2 Trh životního pojištění v České republice v současnosti	39
2.3 Analýza postavení životního pojištění v důchodovém systému	46
2.4 Analýza postavení životního pojištění v důchodovém systému	49
2.4.1 Věková struktura obyvatelstva ČR s výhledem do roku 2030	49
2.4.2 Životní pojištění v důchodovém systému	53
3 CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI AXA POJIŠŤOVNA, A.S.	57
3.1 Produkty v odvětví životního pojištění	59
3.2 Investiční životní pojištění AXA Comfort Plus	60
4. SROVNÁNÍ INVESTIČNÍCH ŽIVOTNÍCH POJIŠTĚNÍ VE VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVNÁCH	64
4.1 Charakteristika vybraných komerčních pojišťoven	65
4.2 Charakteristika IŽP vybraných komerčních pojišťoven	72
4.2.1 Investiční strategie	76
4.2.2 Délka trvání smlouvy	86

4.2.3	náklady na pojištění – poplatková struktura	88
5	NÁVRHY A DOPORUČENÍ KE ZLEPŠENÍ NABÍDKY INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ SPOLEČNOSTI AXA POJIŠŤOVNA, A.S.	100
	ZÁVĚR	103
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	105
	SEZNAM GRAFŮ	106
	SEZNAM TABULEK	107
	SEZNAM PŘÍLOH	108

ÚVOD A CÍLE PRÁCE

Pojišťovnictví patří mezi významné a dynamicky se rozvíjející odvětví každého tržního hospodářství. Svými aktivitami, zejména pojistnou ochranou svých klientů, přispívá a podporuje ekonomickou stabilitu v tržních ekonomikách. Kromě pojistné ochrany má velký význam i akumulace poměrně velkého objemu peněžních prostředků, které získávají komerční pojišťovny od svých klientů a tyto prostředky pak spravují. Vypláceným pojistným plněním po pojistné události pomáhají pojišťovací instituce svým klientům při obnově majetku, zdraví a dalších hodnot.

Pojišťovnictví v České republice má dlouholetou tradici a především po roce 1989 došlo velkými a zásadními změnami. Z původního monopolu jediné pojišťovny na trhu došlo po pádu totalitního režimu k zákonitému vývoji plnohodnotného konkurenčního prostředí, ve kterém dnes působí kolem 40 pojišťoven, ze kterých téměř polovina poskytuje kvalitní životní pojištění. Jejich prioritou je nabízet tento produkt v takové formě, aby co nejvíce vyhovoval přáním a požadavkům klienta.

Každý den se řada z nás přesvědčuje že jsme schopni řídit složité procesy, ovládat složité stroje a zařízení, ale nejsme schopni plně řídit svůj osud, předpovídat nemoci, různé katastrofy a havárie, které nám mohou změnit, ba dokonce zničit život a zanechat nás nebo naše blízké v situaci, kdy si nejsme my a ani naši blízcí schopni zachovat dosavadní životní standard a zabezpečit své potřeby.

Každý člověk prochází různými životními obdobími, každé z těchto období v sobě nese určitá rizika jak sociální, tak zdravotní. Pravděpodobnost, že se některé z těchto rizik stane skutečností a my budeme postaveni do situace, se kterou jsme nepočítali, existuje. Proti dobám nedávno minulým vyvstává pro dnešní čtyřicátníky a mladší ročníky navíc jedno riziko, která má ovšem velmi vysokou pravděpodobnost, a tím je to, že se nám nestane nic tragického a my budeme muset odejít do penze.

V souvislosti s tímto rizikem se stále více do popředí dostává **problematika životního pojištění** a to nejen díky tomu, že slouží k pojistné ochraně, životní pojištění je

zajímavý **investiční nástroj, který slouží občanům ke spoření a k zabezpečení v jejich důchodu.** *Deficit rozpočtu důchodové systému má rostoucí trend a prozatím nevykazuje známky zlepšení. Je tedy zcela logické, že se mluví o nutnosti spořit si na svůj důchod.* A právě jednou z možností, jak si na svůj důchod naspořit, je životní pojištění, ať už kapitálové nebo investiční.

V posledních letech je v České republice boom půjčování peněz od finančních ústavů, zejména jsme svědky nárůstu poskytnutých hypotečních úvěrů a úvěrů ze stavebního spoření na řešení vlastního bydlení. Většina hypotečních bank vyžaduje ke krytí rizika spojeného s poskytnutím finančních prostředků právě životní pojištění, které v sobě obsahuje rizikovou složku v podobě pojištění pro případ smrti dlužníka, které bance zaručí případné splacení dlužné částky úvěru.

Je patrné z předchozích odstavců, že role životního pojištění v ekonomice je nepostradatelná a v České republice se teprve s životním pojištěním začíná počítat jako s produktem, který kryje určité riziko, a též jako s možnou alternativou při spoření a zárukách pro úvěry.

Cílem mé diplomové práce je návrh na zlepšení nabídky společnosti AXA pojišťovna, a.s., konkrétně investičního životního pojištění AXA Komfort Plus T100. V závěru pak také návrh na zlepšení konkrétních parametrů investičního životního pojištění AXA Comfort Plus.

K dosažení stanoveného cíle bude třeba zvolit konkrétní kroky, které povedou ke zdárnému řešení daného problému a zvolit vhodné metody, které nám pomohou se ke stanovenému cíli úspěšně dopracovat. K zaměření se na problémové parametry mi poslouží analýza problematiky trhu životního pojištění, konkrétně pak trhu investičního životního pojištění. Dále srovnání investičních životních pojištění konkrétních vybraných komerčních pojišťoven především parametrů ovlivňujících míru hodnocení investovaných finančních prostředků v rámci kombinovaného pojištění.

Práci jsem proto rozdělil do několika částí. V **první části** této diplomové práce stanovím teoretická východiska problému, abych osvětlil motiv dalšího zpracování vybraných dat.

Ve druhé části se budu věnovat analýzám současné situace trhu životního pojištění v České republice i v Evropě. V souvislosti se situací na českém trhu budu dále charakterizovat společnost AXA pojišťovna, a.s. a její hlavní produkt investiční životní pojištění AXA Komfort Plus T100, díky kterému společnost AXA pojišťovna, a.s. patří v posledních letech k leaderům trhu ve smyslu tempa růstu objemu předepsaného běžně placeného pojistného proti růstu trhu celkového. Přesnou charakteristiku uvedu ve **třetí části**.

Hlavním úkolem bude srovnání pojistných produktů vybraných komerčních pojišťoven, nejprve ale zvolení zástupců investičního životního pojištění a zvolení konkrétních parametrů ke komparaci. Dalším dílčím úkolem získat data z veřejně dostupných prostředků a následně je analyzovat. **Analýze a srovnání bude věnována 4.část.**

V **páté části** mé diplomové práce vyvodit závěry a stanovit doporučení a návrhy ke zlepšení funkce investičního životního pojištění ve společnosti AXA pojišťovna, a. s.

1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA PRÁCE

Pojišťovnictví je specifické odvětví ekonomiky, které zabezpečuje finanční eliminaci rizik ovlivňujících život a činnost lidí. Zahrnuje všechny společnosti a instituce, které mají oprávnění k podnikání v segmentu tržní ekonomiky zvaném pojišťovnictví, ve všech jeho formách.

V jednotlivých zemích se uplatňuje různý přístup k pojetí pojmu pojišťovnictví z hlediska zahrnování typu institucí do tohoto odvětví ekonomiky. Pojišťovnictví v řadě zemí zahrnuje kromě institucí komerčního pojišťovnictví také instituce zabývající se povinným zdravotním pojištěním, někdy rovněž pojišťovny zabývající se pojištěním sociálním. V České republice se do pojišťovnictví zahrnují instituce zabývající se komerčním pojištěním ve všech jeho podobách.

V podmínkách České republiky se chápe pod pojmem pojišťovnictví specifické odvětví ekonomiky zabývající se pojišťovací, zajišťovací a zprostředkovatelskou činností. V oblasti tržní ekonomiky je činnost pojišťoven regulována ze strany státních orgánů, které dohlíží na dodržování správného podnikání v oblasti pojišťovnictví. Předmětem pojišťovnictví je řízení pojišťoven, kalkulace pojistného, tvorba technických rezerv, informační soustava apod. Podobně jako i v jiných zemích je v České republice v rámci pojišťovnictví existuje a působí instituce, jejíž účelem je organizování vzájemné spolupráce pojišťoven a asociace pojišťoven. V případě České republiky nad trhem pojišťovnictví dohlíží Česká národní banka.

1.1 Charakteristika životního pojištění

Životní pojištění má poměrně dlouhou tradici, je spojeno se vznikem pojištění. Počátky životního pojištění na území České republiky sahají až k počátku 19. století, kdy zde začaly působit rakouské pojišťovny. Od druhé poloviny téhož století nastal boom zakládání českých pojišťoven. Životní pojištění se průběžně vyvíjelo a dnes můžeme konstatovat, že je to již klasický produkt, jehož základní přednost obvykle spočívá v kombinaci pojištění a spoření.

Životní pojištění bylo nazýváno pojištěním na život, to znamená, že historicky bylo v popředí riziko smrti, dále zabezpečení pohřbu a podpory pro pozůstalé. Soudobé pojištění představuje souhrn různých skupin pojištění, která kombinují, resp. sdružují dvě základní rizika:

riziko smrti – pojištěný v pojistné smlouvě určí osobu, které má pojistnou událostí vzniknout právo na plnění

riziko dožití – dlouhodobý proces spoření a pojištění formou placení pojistného. Tuto část pojistného komerční pojišťovna ukládá do rezerv životního a důchodového pojištění. Takto vytvořené rezervy jsou vhodné k tomu, aby jich bylo použito na investiční činnost a umístění na finančním trhu.ⁱ

Charakteristickým rysem životního pojištění je, že v každém případě pojišťovna vyplátí pojistné plnění a základním principem pojištění je vyplatit dohodnutou pojistnou částku.

Cílem životní pojištění je finanční zajištění blízkých osob (manželka, děti) v případě nenadále životní události jako je smrt, invalidita, závažné onemocnění **nebo odchod do starobního důchodu**. Zejména je vhodné pro živitele rodin, kdy jeho smrtí přijde zbytek rodiny o podstatnou část příjmů. Životní pojištění tak pomůže alespoň částečně vyrovnat tuto ztrátu. Někdy je životní pojištění vyžadováno bankou při poskytnutí úvěru - banka se tak chrání proti riziku smrti klienta.

Životní pojištění je možné chápat jako dlouhodobou investici, proto si každý potenciální klient musí nutně klást otázku bezpečnosti vložených finančních prostředků a garance jejich návratnosti a zhodnocení.

Pojišťovnictví patří k velmi regulovaným oborům. Děje se tak na základě následujících právních předpisů:

- a) Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
- b) Vyhláška Ministerstva financí č. 75/2000 Sb., kterou se provádí zákon 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

ⁱ Zpracováno podle [4] a [2]

Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů upravuje činnosti v pojišťovnictví, podmínky provozování pojišťovací a zajišťovací činnosti, zprostředkovatelské činnosti v pojišťovnictví a státní dozor nad provozováním těchto činností.

Co se týče životního pojištění, v příloze zákona jsou vymezena odvětví životních pojištění, k jejichž provozování musí pojišťovna získat povolení. Kromě toho zákon stanoví minimální výši základního kapitálu pro provozování pojišťovací činnosti podle jednoho nebo více pojistných odvětví životního pojištění, která činí 60 mil. Kč.

Při provozování životního pojištění je nutné podle zmíněného zákona vytvářet technické rezervy pojišťovny právě s cílem, aby byly garantovány závazky vůči klientům. Pojišťovna musí vykazovat solventnost a mít po celou dobu své činnosti vlastní zdroje nejméně ve vyšší minimální míry solventnosti, kterou se rozumí výše vlastních zdrojů vypočítaná způsobem, který stanoví Ministerstvo financí vyhláškou.

Do systému bezpečnosti patří také pojistný matematik, který má ze zákona povinnost potvrdit správnost například výpočtu sazeb pojistného, výše technických rezerv, výpočtu minimální míry solventnosti apod. Účetní závěrku pojišťovny nebo zajišťovny ověřuje auditor.

V systému bezpečnosti má svou stěžejní úlohu kontrolní činnost ministerstva financí, jejímž předmětem je:

- hospodaření pojišťovny z hlediska splnitelnosti jejích závazků,
- způsob tvorby a použití technických rezerv, finanční umístění aktiv, jejichž zdrojem jsou technické rezervy, a solventnost pojišťovny,
- plnění opatření vydaných ministerstvem,
- způsob vedení administrativních a účetních postupů a vnitřní kontroly apod.

Vyhláška Ministerstva financí č. 75/2000 Sb., upravuje maximální výši technické úrokové míry a postup, kterým se určí, dále pak limity skladby finančního umístění pojišťovny a výpočet minimální míry solventnosti a způsob vykazování solventnosti.

Stanovení maximální výše technické úrokové míry ve vazbě na vývoj průměrné úrokové míry dluhopisů vydaných Českou republikou vychází z potřeb bezpečnosti, tzn. Aby daná životní pojišťovna byla schopna splnit své závazky v rozsahu garantované úrokové míry. Pojišťovna může samozřejmě zvolit nižší výši než je maximální výše stanovená vyhláškou. V případě, že pojišťovna dosáhne vyšších výnosů z investovaných rezerv než garantuje, pak má klient nárok na tzv. podíl na zisku.

Podílem na zisku (resp. podílem na přebytku pojistného, resp. podílem na výnosech) životního pojištění se pro účely doporučení rozumí částka připadající na jednotlivou pojistnou smlouvu a použita ve prospěch pojištěného, která na základě právě platných zásad představuje alikvotní část případného celkového přebytku v závislosti na hospodaření pojišťovny v souvislosti s provozováním životního pojištění. Hlavním zdrojem k dosažení přebytku je především zhodnocování rezerv pojistného, přičemž jednotliví pojištění mají nárok na tu část přebytku, která odpovídá jejich procentnímu podílu na rezervě příslušné danému pojistnému produktu za příslušné období. Výše přebytků pojistného není zaručena.

Vyhláška určuje limity pro jednotlivé položky finanční skladby, kterou vymezuje výše zmiňovaný zákon. Například do depozit a depozitních certifikátů u bank, které mají povolení působit na území České republiky jako banka, až do výše 50% z celkových technických rezerv. Tato depozita a certifikáty u jedné banky nesmí překročit 15% z celkových technických rezerv.

Tyto dva základní právní předpisy doplňují právní předpisy upravující účetnictví pojišťoven. Při výčtu zabezpečení rizika nelze pominout specifika pojištění v tom smyslu, že se pojišťovny mohou o riziko podělit s dalšími pojišťovnami (tzv. soupojištění) nebo sjednávat pojištění formou poolu (sdružení) pojišťoven nebo přesunout smluvně část rizika na pojišťovny pojišťoven (tzv. zajišťovny). V případě

životního pojištění připadá v úvahu zajištění zejména pak u pojištění s velmi vysokými pojistnými částkami.

1.2 Životní pojištění a důchodový systém

Důchodový systém České republiky se opírá především o státní důchodové pojištění (dříve pojmenováno jako „základní povinný“ pilíř důchodového systému), které je založeno na povinném průběžném financování. V zásadě můžeme hovořit o mezigenerační solidaritě, kdy všichni ekonomicky aktivní obyvatelé přispívají na důchody ekonomicky postaktivních obyvatel.

V současné době (a to nejen v České republice, ale také ve všech ekonomicky vyspělých ekonomikách) se státní důchodový systém dostává pod tlak, který je způsoben dvěma základními a neoddiskutovatelnými faktoryⁱⁱ:

- **růst počtu obyvatelstva v postproduktivním věku (což je způsobeno vývojem lékařské péče a kvalitnějším způsobem života obyvatel) a**
- **pokles počtu osob v ekonomicky aktivním věku (negativní demografický vývoj).**

Jinými slovy můžeme říci, že stále méně osob musí přispívat na stále větší počet osob v důchodovém věku. V současné době již rozpočet na důchodový systém vykazuje značný deficit. Řešení v rámci takto nastaveného důchodového systému jsou možná, ale mají své limity a vyžadují širší společenský konsensus (nelze např. neúměrně zvyšovat zátěž státního rozpočtu na úkor jiných potřeb společnosti). Do výše zmiňovaných řešení lze zahrnout zvýšení příspěvků na důchodové pojištění, pozdější odchod do důchodu, snahu o spravedlivější poměr mezi výší mzdy a výší důchodu při zachování mezigenerační solidarity apod. Proto jsou hledány řešení, která by státnímu systému odlehčila.

ⁱⁱ Zpracováno podle [4]

V Evropské unii je důchodový systém rozčleněn na tři pilíře, které byly popsány (z hlediska krytí rizika) v předešlé subkapitole. Je možné je charakterizovat i tímto způsobemⁱⁱⁱ

- 1. pilíř: Právním předpisem je stanovena povinnost zaměstnanců a osob samostatně výdělečně činných hradit příspěvky na důchodové pojištění.
- 2. pilíř: Zaměstnavatel dobrovolně nebo povinně (na základě zákona) hradí příspěvky za své zaměstnance na některou z forem zaměstnaneckých důchodů včetně životního pojištění.
- 3. pilíř: **Jde o individuální zabezpečení jednotlivce na základě smlouvy s pojišťovnou, penzijním fondem apod.**

V České republice opravdově fungují 1. a 3. pilíř. **O druhém pilíři můžeme říci, že sice také existuje (v současné době dochází k jeho velkému rozmachu), ale s jednou malou „chybičkou“ oproti tomu, jak je nastavený v zemích Evropské unie. V České republice (z důvodu daňových odpočtů) je ve skupinových životních pojištěních pojistníkem i pojištěným zaměstnanec (i když je hrazeno zaměstnavatelem). V EU je pojistníkem opravdu daný zaměstnavatel, který pojistné hradí a pojištěným je zaměstnanec.**^{iv}

1.2.1 Současná situace v důchodové reformě České republiky^v

V současné době Česká správa sociálního zabezpečení vyplácí cca 3,32 mil. důchodů 2,70 mil. důchodcům, z toho je cca 1,99 mil. starobních důchodců. Starobní důchody představují v České republice hlavní formu zabezpečení osob ve stáří.

Výdaje na důchodové pojištění představují cca 28 % výdajů státního rozpočtu. Pojistné na důchodové pojištění je příjmem státního rozpočtu; v roce 2006 činily příjmy státního

ⁱⁱⁱ Zpracováno podle [4]

^{iv} Zpracováno podle [4]

^v Zpracováno podle [16]

rozpočtu z pojistného na důchodové pojištění 276,9 mld. Kč a výdaje státního rozpočtu na dávky důchodového pojištění 272,9 mld. Kč.

Přes řadu změn provedených v základním důchodovém pojištění je zřejmé, že především v důsledku očekávaného nepříznivého demografického vývoje je důchodový systém při současném nastavení základních parametrů dlouhodobě finančně neudržitelný a je třeba jej dále významně reformovat.

Za posledních 15 let se střední délka života prodloužila o 4 roky a předpokládá se, že za každých dalších šest let se bude prodlužovat o 1 rok. V kombinaci s poklesem porodnosti se tak bude zvyšovat i podíl starších osob na celkové populaci. V současné době činí podíl osob starších 60 let 20 % celkové české populace a v roce 2020 se očekává, že každý čtvrtý občan bude starší 60 let.

Pokud jde o podíl osob starších 65 let k osobám ve věku 15 až 64 let, činil 20 % v roce 2005 a předpokládá se, že v roce 2050 bude činit 55 %. Na základě politické dohody z jara 2004 vznikl Tým expertů (tzv. Bezděkova komise), kde měly své zástupce všechny politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. V rámci práce Týmu expertů byly na přelomu let 2004 a 2005 provedeny analýzy jak současného základního důchodového pojištění a jeho možných parametrických úprav, tak také návrhů na reformu tohoto systému předložených jednotlivými politickými stranami.

Závěrečná zpráva byla publikovaná v červnu 2005. Kromě shrnutí uvedených analýz obsahovala i určité závěry a doporučení směrem k dalšímu pokračování důchodové reformy v České republice.

V současné době je sestavena nová komise pro důchodovou reformu složená ze zástupců politických stran, která bude mj. navazovat na závěry obsažené v Závěrečné zprávě a na návrh Dohody politických stran.

V tomto volebním období by mělo dojít k výrazné změně v důchodovém systému, a to ve třech etapách. V rámci první etapy prací na parametrických změnách by mělo být základní důchodové pojištění stabilizováno, ve druhé etapě prací souvisejících s

parametrickými změnami základního důchodového pojištění by měla být provedena opatření týkající se problematiky financování důchodového systému a opatření týkající se penzijního připojištění a životního pojištění a v rámci třetí etapy důchodové reformy by měla být řešena problematika rozložení zdrojů příjmů ve stáří.

1.2.2 Tři etapy důchodové reformy^{vi}

V rámci I. etapy bylo připraveno paragrafované znění parametrických změn základního důchodového pojištění, a to zejména • pokračovat v postupném diferencovaném zvyšování věkové hranice pro nárok na starobní důchod s cílem dosáhnout věkové hranice 65 let pro muže i ženy (po roce 2030), • sjednotit věkovou hranici žen a mužů pro „trvalý“ nárok na vdovský/vdovecký důchod, • postupně prodloužit potřebnou dobu pojištění pro nárok na starobní důchod z 25 na 35 let (včetně náhradních dob pojištění), • přehodnotit stávající definici invalidity, • transformovat invalidní důchod na důchod starobní při dovršení věku 65 let, • zvyšovat procentní výměru starobního důchodu i za dobu výdělečné činnosti při souběžném pobírání poloviny starobního důchodu, • při stanovení výše procentní výměry invalidního důchodu odstupňovat procentní sazbu za každý celý rok doby pojištění (včetně dopočtené doby) podle stupně invalidity.

V rámci první etapy důchodové reformy se zvažují i možnosti uspořádání lékařské posudkové služby sociálního zabezpečení za účelem zvýšení efektivity jejího fungování.

V rámci II. etapy prací souvisejících s parametrickými změnami základního důchodového pojištění budou řešeny otázky týkající se problematiky financování základního důchodového pojištění a přijata opatření v oblasti penzijního připojištění a životního pojištění. V souvislosti s tím by měla být připravena a realizována jednak opatření ve veřejném základním důchodovém pojištění, a to zejména

^{vi} Zpracováno podle [16]

- zavedení plateb státu za náhradní doby pojištění; odvod plateb za náhradní doby pojištění umožní snížit procentní sazby pojistného na důchodové pojištění s pozitivním dopadem na trh práce. Zavedení těchto plateb bude znamenat výdaje ze státního rozpočtu. Tyto dodatečné prostředky by měly být získány v rámci ekologické daňové reformy,
- vytvoření rezervy pro důchodovou reformu,
- oddělení financování základního důchodového pojištění od státního rozpočtu a vytvoření „důchodového fondu“, a jednak opatření v oblasti soukromých důchodů (zejm. penzijní připojištění se státním příspěvkem a životní pojištění), a to zejména • oddělení majetku akcionářů a klientů,
- zavedení možnosti poskytovat různě zaměřené penzijní plány,
- zvýšení motivace k vyšším příspěvkům,
- zvýšení participace zaměstnavatelů,
- podpora čerpání doživotních penzí z penzijního připojištění.

V rámci III. etapy by měl být případně zaveden další dobrovolný spořicí pilíř důchodového systému založený na možnosti částečně se vyvázat ze základního důchodového pojištění (možnost opt – out).

1.2.3 Současný stav prací na důchodové reformě^{vii}

I. etapa: MPSV připravilo návrh paragrafovaného znění novel zákonů k realizaci parametrických změn základního důchodového pojištění a změn souvisejících právních předpisů a je dokončována fáze vnitřního připomínkové řízení.

Rozeslání do meziresortního připomínkového řízení proběhlo v červenci 2007, předložení vládě v září 2007 a projednání a schválení změn v Parlamentu v roce 2008.

^{vii} Zpracováno podle [16]

II. etapa: MPSV zpracovalo základní výchozí úvahy týkající se veřejného základního důchodového pojištění, pokud jde o možné řešení problematiky zavedení plateb státu za náhradní doby pojištění a problematiky vytvoření rezervy pro důchodovou reformu nebo oddělení základního důchodového pojištění od státního rozpočtu a vytvoření „důchodového fondu“. Ke splnění úkolů týkajících se soukromých důchodů (tj. zejm. penzijní připojištění se státním příspěvkem a životní pojištění) vytvořilo MF v prosinci 2006 pracovní skupinu, ve které jsou zástupci MF, MPSV, ČNB a APF.

III. etapa: Výchozím podkladem jsou příslušné pasáže Závěrečné zprávy tzv. Bezděkovy komise, které obsahují analýzy návrhů reforem předložených politickými stranami zastoupenými v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, mj. i zavedení „možnosti opt - out“ a dále starší materiály MPSV.

Pro dosažení větší diversifikace zdrojů příjmů ve stáří je nutné posílení fondové složky důchodového systému platbou příspěvků do penzijních fondů. Možný přístup by spočíval v tom, že bude všem pojištěncům dána možnost volby, zda jejich důchod bude plynout pouze ze současného základního průběžně financovaného důchodového pojištění, nebo částečně i z dobrovolného spořicího pilíře důchodového systému založeného na možnosti „opt – out“.

Tato možnost volby by pro pojištěnce, kteří by ji využili, znamenala, že část jimi placených příspěvků na základní důchodové pojištění by plynula na individuální soukromé pojištění. Při splnění podmínek nároku na důchod by jim byl přiznán důchod z průběžného systému (snížený z důvodu vyvázání) a důchod vypočtený na základě stavu prostředků individuálního účtu. O konkrétním postupu v této věci by mělo být rozhodnuto v roce 2008.

1.3 Klasifikace životního pojištění

V životním pojištění jde zejména o zabezpečení samotného pojištěného a také jeho rodiny pro situace, kdy vlastní příjmy budou nižší (např. nemoc, úraz, důchod apod.), i

zabezpečení rodiny pro případ smrti pojištěného. Je samozřejmě možné zajisti se pro takové případy nejen pojištěním, ale také i spořením nebo jiným investováním vlastních prostředků. Pojištění však má proti jiným způsobům zajištění jednu velkou výhodu a tou je pojistná ochrana ihned od počátku smluvního vztahu. Spoření naproti tomu vyžaduje delší dobu pro akumulaci potřebné částky.

Některé typy životního pojištění umožňují, aby se klient (resp. pojištěný) zajistil i pro případ invalidity, které zahrnuje zproštění od placení pojistného v případě plného invalidního důchodu a u důchodových produktů životního pojištění případně i výplaty důchodu. Velká výhoda pojištění v této situaci je oproti spoření v tom, že zde existuje možnost pokračovat v pojištění v plném rozsahu bez placení pojistného, zatímco pokračovat v takovéto situaci ve spoření v nezměněné výši by bylo možné s největší pravděpodobností jen s velkými obtížemi.

Životní pojištění na sebe váže možnost různých připojištění, která pojistnou ochranu rozšiřují. Vedle výše uvedené invalidity jde o pojištění úrazu, které je sice možné sjednat samostatně jako úrazové pojištění, ale v rámci připojištění je poskytováno za nižší pojistné.

Velká výhoda, kterou v sobě nese životní pojištění, je v tom, že pojišťovna, jakmile pojištění akceptuje a nevypoví je v počáteční dvouměsíční lhůtě (pokud taková lhůta byla dohodnuta), nemůže je později již vypovědět např. z důvodu zhoršení zdravotního stavu pojištěného. Jediná výjimka v nezrušitelnosti je v případě, že pojistník či pojištěný uvede nepravdivé údaje, které se týkaly zdravotního stavu, věku pojištěného či zatají důležité skutečnosti týkající se zdravotního stavu pojištěného.

Životní pojištění můžeme členit podle různých hledisek. Základní rozdělení je na

- pojištění riziková a
- pojištění rezervotvorná

Rezervotvorná pojištění jsou taková, při kterých pojištění jsou taková, při kterých pojišťovna musí vždy počítat s výplatou pojistného plnění (v případě smrti nebo dožití se konce pojištění), a proto musí vytvářet rezervu na pojistné plnění pro každé jednotlivé pojištění. Rezervotvornými pojištěními jsou proto smíšená pojištění pro případ smrti nebo dožití, samostatná pojištění pro případ dožití nebo například trvalé pojištění pro případ smrti.

Riziková pojištění jsou taková pojištění, u kterých není jisté, že dojde k pojistné události, a tím také k výplatě pojistného plnění. Jsou to tedy dočasná pojištění pouze pro případ smrti, i když u těchto pojištění pojišťovny vytvářejí různé rezervy, nevytvářejí rezervu pro každé jednotlivé pojištění.

Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, rozděluje životní pojištění do následujících pojistných odvětví:^{viii}

1. pojištění pro případ smrti, pojištění pro případ dožití nebo pojištění pro případ smrti nebo dožití,
2. svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí,
3. důchodové pojištění,
4. pojištění podle prvního a třetího bodu spojené s investičním fondem,
5. kapitalizace
6. pojištění pro případ úrazu nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění podle odvětví 1 až 5.^{ix}

Z důvodu lepší srozumitelnosti textu budu nadále využívat následující rozlišení životního pojištění:

- dočasná pojištění pro případ smrti,
- trvalá pojištění pro případ smrti,
- pojištění pro případ dožití,

^{viii} Zpracováno podle [6]

^{ix} Zpracováno podle [4]

- smíšená pojištění pro případ smrti a dožití,
- důchodové pojištění
- rodinná pojištění (pojištění dětí a mládeže, stipendijní pojištění, pojištění věna),
- různá speciální pojištění (pojištění partnerů v podnikání, pojištění klíčových pracovníků v podnikání).

Životní pojištění můžeme také rozdělit (v kontextu druhého a třetího pilíře důchodového systému) na:

- individuální životní pojištění,
- skupinové (kolektivní) pojištění – zde se zpravidla jedná o pojištění zaměstnanců jednoho podniku nebo oboru.

1.4 Role životního pojištění v ekonomice

Ačkoliv primární úlohu hraje životní pojištění pro jednotlivce, rodinu či příbuzné, i přesto má sekundární dopad na společnost a národohospodářství. **Pokud vezmeme v úvahu nejčastěji sjednávané pojištění pro případ smrti nebo dožití** (toto pojištění obsahuje jak složku spořicí, tak i rizikovou), **můžeme tvrdit, že přináší následující efekty:**

- **tlumení inflace**

Životní pojištění je zpravidla sjednáváno na 10 a více let. Z ekonomického pohledu jde o to, že lidé pravidelně platí pojistné (tzn. odkládají část své současné spotřeby). Právě tato skutečnost má v zásadě protiinflační charakter.

- **financování investic**

Velká část pojistného, které klient hradí pojišťovně za svou ochranu, je kumulována v tzv. technických rezervách. Pojišťovna má za úkol tyto technické rezervy zhodnocovat. Pojišťovny investují do různých finančních instrumentů

(např. státní pokladniční poukázky, akcie, dluhopisy, termínované vklady apod.). Jelikož se jedná o dlouhodobé zdroje, umožňují tyto pak např. bankám poskytovat střednědobé či dlouhodobé úvěry.

- **jeden z pilířů důchodového systému**

Důchodový systém státu slouží k zabezpečení obyvatelstva ve stáří. V současnosti, kdy je demografický vývoj velmi „závažným“ (rodí se stále méně dětí), vstupují do diskuse tři pilíře důchodového systému, kterými jsou:

- ✓ **1.základní povinný – jsou kryty rizika stáří, invalidity a smrti živatele (odváděno zaměstnanci a zaměstnavateli z hrubých mezd zaměstnanců)**
- ✓ **2.skupinový dobrovolný – jsou kryty rizika stáří, smrti, částečné invalidity (zaměstnavatel hradí zaměstnancům např. penzijní připojištění)**
- ✓ **3.individuální dobrovolný – jsou kryty rizika dožití věku, dožití doby invalidity, úrazu a smrti (jedná se o životní pojištění, které si hradí občan sám)**

- **přínos pro státní rozpočet**

Rozmach životního pojištění přináší daňové efekty pro státní rozpočet. Ve zjednodušené podobě můžeme říci, že stát dostává daň ze zisku pojišťoven a dále také inkasuje daň (v podmínkách České republiky jde o srážkovou daň z rozdílu mezi výší pojistného plnění a zaplaceným pojistným u některých druhů pojistných plnění).

Zákonodárci České republiky umožnili daňové zvýhodnění těm, kteří si sjednají životní pojištění. Jde o možnost snížení si základu daně z příjmu, kterou mají fyzické osoby, pokud jako pojistník zaplatí pojistné, a to až do výše 12.000 Kč ročně. Daňové výhody se vztahují na soukromá životní pojištění, tj:

- pojištění pro případ dožití,

- pojištění pro případ smrti nebo dožití a
- důchodové pojištění

Daňová zvýhodnění se nevztahují na riziková životní pojištění.

1.5 Pojistné produkty v odvětví životního pojištění^x

Nabídka v produktech životního pojištění je velmi široká a každý zájemce o pojištění si může vybrat pojištění podle svých potřeb, zájmů a finančních možností. Potřeby a zájmy osob zajímajících se o pojištění se v průběhu života neustále mění. Jiné zájmy má svobodný jedinec, který nepotřebuje zabezpečit rodinu, a jiné má zájemce o pojištění, který se oženil a má děti. Potřeba zabezpečení rodiny zde vystupuje do popředí, postupně ale vyvstává i zájem o zabezpečení sebe sama a životního partnera na dobu po odchodu do důchodu.

Výhodou životního pojištění s výplatou při dožití konce pojištění je jeho tzv. spořicí složka. Dochází tak k akumulaci prostředků pro použití v budoucnosti. Mezi další výhody tohoto typu pojištění patří:

- rizikové pojistné je u tohoto typu pojištění výhodnější (nižší) oproti čistě rizikovému pojištění.
- rizikové pojistné se započítává do celkového pojistného, které se odečítá při dožití sjednané doby od celkového pojistného plnění. Zdaňována je pouze část pojistného plnění po odečtení pojistného, tedy rizikové pojistné snižuje srážkovou daň.

Nejmodernějším produktem v České republice, ale již mnoho let v Evropě, využitelným pro důchodové zabezpečení, se v posledních letech stalo investiční životní pojištění. Neobsahuje pojištění na dožití, ovšem jeho potenciál výnosu v rámci investičních fondů je dlouhodobějším horizontu zajímavější než je tomu u všech forem kapitálového životního pojištění, tedy i důchodového životního pojištění.

^x Zpracováno podle [4] a [3]

1.5.1 Kapitálové životní pojištění

Kapitálové životní pojištění pojištěnému garantuje výplatu určité částky nebo důchodu po skončení pojistné doby nebo garantuje vyplacení této částky během pojistné doby při úmrtí pojištěného. Z uvedeného důvodu patří kapitálové životní pojištění do kategorie pojištění na smrt a na dožití - pojištěnému či oprávněné osobě jsou vyplaceny peníze i v případě smrti i v případě dožití se konce pojistné doby. Nevýhodou vzhledem k bezpečnosti investic pojišťoven a kvůli zabezpečení schopnosti pojišťoven hradit včas své závazky k pojištěným, jsou způsoby investování pojistného velmi přísně regulovány právními předpisy. Na základě tohoto zákona o pojišťovnictví pramení také hlavní nevýhoda kapitálového pojištění. Aby byly pojišťovny finančně stabilní, investují peníze z pojistného nejvíce do termínovaných vkladů a dluhopisů, jenž však poskytují relativně nízké výnosy. Výhodou je pak garance výplaty určité částky na konci doby pojištění, představuje kapitálové pojištění také jistou formu ukládání peněz. Pojišťovna totiž pojištěnému vyplácí rovněž určité podíly z výnosů. Tyto prostředky z pojistného musí tedy být - po odečtení nákladů pojišťovny - investovány velmi bezpečně a jsou zpravidla vyšší než běžné úroky u spořicíh účtů či termínovaných vkladů u bank.

1.5.2 Důchodové životní pojištění

Důchodové pojištění je jednou z forem kapitálového životního pojištění, které je v nabídce některých komerčních pojišťoven. Základním cílem důchodového pojištění je **zvýšení životního standardu** v seniorském věku. Po dosažení stanovené věkové hranice bude oprávněné osobě vyplácena naspořená částka, a to buď ve formě pravidelného důchodu nebo v podobě jednorázového vyplacení naspořené částky.

Každá komerční pojišťovna, která má tento produkt ve své nabídce, umožňuje klientovi zvolit takové parametry pojištění, které mu budou vyhovovat. **Hlavní znaky** důchodového pojištění jsou, že

- po uplynutí pojistné doby pojišťovna vyplatí pojistnou částku přímo pojištěnému, a to jednorázově nebo formou pravidelného důchodu

- výplata naspořené částky může mít různou podobu – výplata důchodu ve zvolených periodách nebo výplata důchodu po stanovený počet let
- délka trvání pojištění a výše pojistné částky záleží na přání klienta, přičemž konec pojištění bývá stanoven zpravidla dosažením věkové hranice 50-70 let
- protiinflační program zaručuje ochranu nastřádaných peněz (o míru inflace se zvyšuje výše pojistného i pojistné částky, takže uložené finanční prostředky neztrácejí na hodnotě)
- v některých případech pojišťovna zaručuje, v případě dobrých hospodářských výsledků, zvýšení spořicí části pojistného nad tzv. technickou úrokovou míru
- existuje možnost sjednání doplňkových pojištění (např. úrazového pojištění pro případ smrti následkem úrazu, pro případ trvalých následků, atd.)

1.5.3 Investiční životní pojištění

Charakter investičního životního pojištění je od kapitálového pojištění naprosto odlišný, i když mohou na první pohled vypadat zcela stejně. U investičního pojištění se pojistník zaváže platit pravidelné pojistné, které pojišťovna pouze zdánlivě eviduje na účtu a strhává si eventuelní rizikové pojistné - pokud je pojištění sjednáno i na smrt, a ostatní náklady. Pojišťovna tak zdánlivě vede klientovi účet, čerpá z něj poplatky a rizikové pojistné, ale není zavázána k výplatě pevně stanovené částky na konci pojistné doby.

Výhodou investičního pojištění je především jeho výnosnost, která je vyšší než v případě pojištění kapitálového. V případě, že si pojištěný nesjedná investiční pojištění pro případ smrti, nestrhává si pojišťovna z jeho účtu "rizikové pojistné" - pojištění pak slouží pouze jako spoření, ovšem s právním statutem pojištění.

Nevýhodou investičního životního pojištění je, že jelikož pojišťovna nenese riziko investování pojistného, není zavázána k výplatě sjednané částky po skončení pojištění. Investiční pojištění je vhodné pro ty, kteří chtějí spořit do různě zaměřených podílových fondů, tedy pro investory, kteří věří že s delší investičním horizontem rizikovost

agresivnějšího způsobu zainvestování prostředků (větší část pojistného může být alokováno do akcií, resp. akciového investičního fondu), než je tomu v kapitálovém životním pojištění, klesá

Jednou ze zásadních funkcí investičního životního pojištění je, že za zaplacené pojistné jsou nakoupeny podílové jednotky, které pojišťovna vloží na individuální účet klienta. Podílové jednotky určují hodnotu individuálního účtu klienta podle zvolené investiční strategie. Pojišťovna si strhává náklady na krytí pojistné ochrany a poplatky, které jsou, nutno říci, nemalé. V případě úmrtí klienta je dle individuálních podmínek pojišťoven vyplacena pojistná částka nebo aktuální hodnota individuálního účtu popřípadě obojí. V případě dožití je vyplacena vždy aktuální hodnota individuálního účtu. V případě sjednání dalších připojištění je při pojistné události vyplaceno pojistné plnění dle sjednaných podmínek. **Pro maximalizaci zhodnocení a omezení investičního rizika je minimální doporučená doba trvání pojištění 10 let a více.** Kratší doba pojištění může vzhledem ke kolísání kapitálového trhu negativně ovlivnit výši zhodnocení.

➤ Rozdíl mezi kapitálovým životním pojištěním a investičním životním pojištěním

Investiční životní pojištění v sobě spojuje v jeden produkt pojištění pro případ smrti s investováním pojistného do podílových fondů. Míra dosaženého zhodnocení je závislá na zvolené investiční strategii a investiční riziko je celé na straně klienta. **Díky rizikovějším, ale většinou i výnosnějším investicím přináší investiční životní pojištění zpravidla vyšší zhodnocení finančních prostředků,** než je tomu u kapitálového životního pojištění. Na rozdíl od kapitálového životního pojištění ale u investičního životního pojištění nebývá garantováno minimální zhodnocení. Pro konzervativní zájemce o pojištění některé komerční pojišťovny dokáží nabídnout investiční životní pojištění s garantovaným výnosem. Jelikož absence vlastní volby investiční strategie je jediným rozdílem mezi standardním investičním životním pojištěním a garantovaným investičním životním pojištěním, nemůže jako takové mít pojistnou částku na dožití. Důvodem je možnost čerpání již naspořených prostředků, aniž by byla ohrožena funkce pojistné smlouvy. Stejně jako u kapitálové životní

pojištění je i u investičního životního pojištění zaplacené pojistné daňově uznatelné. Daňová uznatelnost pojištění se řídí zákonem 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

Klient má většinou možnost volby z nabídky několika investičních fondů lišících se předpokládaným zhodnocením finančních prostředků a podstupovanou mírou rizika. Standardem je přitom možnost kdykoli změnit poměr finančních prostředků mezi pojistnou ochranou a zhodnocením finančních prostředků v závislosti na volbě výše pojistné částky a výše pojistného. Také rozložení finančních prostředků mezi vybrané fondy, tak zvanou alokaci pojistného, lze v průběhu doby trvání pojištění měnit.

Důkazem rostoucí obliby investičního životního pojištění (či spíše klesající obliby kapitálového životního pojištění) je fakt, že více než **40 % celkového předepsaného pojistného u životního pojištění se v Evropě vztahuje právě k investičnímu životnímu pojištění**. U nás je i díky naší konzervativnosti uvedený poměr necelých 20 %, nicméně toto číslo se každým rokem výrazně zvyšuje. Důležité je ovšem říci, že jedním z důvodů rostoucí obliby investičního životního pojištění, resp. životního pojištění obecně, však není jeho výhodnost a míra dosaženého zhodnocení, ale především fakt, že jej ve velké míře nabízejí nezávislí finanční poradci, kteří jsou do jeho nabízení motivováni nemalými provizemi od pojišťoven. **Na druhou stranu zhodnocení, které IŽP dnes dosahuje je podstatně zajímavější než u KŽP a tudíž dnes platí, že pokud životní pojištění, tak investiční.**

➤ **Srovnání životního pojištění vytvářejícího kapitálovou hodnotu s jinými finančními produkty^{xi}**

Nejen pojištění slouží k zabezpečení se pro případ nepředvídatelných událostí, které mohou v budoucnu nastat (úraz, pobyt v nemocnici apod.) nebo pro případ budoucích potřeb dodatečného příjmu. V minulosti bylo jedinou možností spoření ve spořitelně nebo bance. V uplynulých letech se nabídka značně rozrostla o investování do různých

^{xi} Zpracováno podle [4]

podílových fondů, akcií apod. I samo spoření v současnosti nabízí mnoho variant od termínovaných vkladů až po různé formy spoření se státním příspěvkem.

Kapitálové životní pojištění (pojištění pro případ dožití, smíšené pojištění pro případ smrti a dožití), důchodové pojištění a v posledních letech také investiční životní pojištění mají hodně společného právě se spořením. Postupně dochází a akumulaci finančních prostředků pro budoucí spotřebu. Spoření ve vztahu k pojištění má přitom výhodu v tom, že naspořené prostředky jsou dosažitelné v případě potřeby snadněji a v kratším časovém horizontu. Pojištění má však oproti spoření a jiným formám investování velkou přednost, která spočívá v zabezpečení rodiny nebo blízkých osob hned od počátku na sjednanou pojistnou částku, a to na rozdíl od spoření, u kterého je k dispozici (od počátku) pouze naspořená částka.

Osoby, které se rozhodují, zda budou spořit (klasicky) nebo zda se kapitálově, investičně či důchodově pojistí, musí tyto výhody zvážit. Ve stručnosti bych mohla jejich problém popsat jako rozhodování mezi likviditou na straně jedné a zabezpečením (samozřejmě že v případě smíšeného pojištění včetně spořicí složky) na straně druhé.

Lidé mají také možnost spořit prostřednictvím penzijních fondů, které je specifické tím, že má ještě výhodu státního příspěvku. Ten se však poskytuje pouze do určité výše, konkrétně do 500,- Kč měsíčně. Pokud si osoba spoří vyšší částku sice výhoda státního příspěvku „odpadá“, jsou jí však poskytovány daňové výhody.

Podobné daňové výhody má však také životní pojištění důchodového typu. Na straně důchodového pojištění stojí také výhoda plnění v plné výši už od počátku pojištění, resp. V případě invalidity po dvou letech od počátku pojištění. V případě penzijního připojištění je sice také nárok na invalidní penzi, nárok však vzniká až po delší době a vyplácí se pouze naspořená částka a po jejím vyčerpání plnění penzijního fondu končí. Při výplatě invalidního důchodu penzijním fondem již obvykle nejsou prostředky na výplatu starobního důchodu po dosažení důchodového věku, zatímco u důchodového pojištění je vyplácen invalidní důchod ve sjednané výši po jakoukoliv dobu a při dosažení důchodového věku pokračuje výplata doživotního základního důchodu.

Velmi zajímavým se jeví možnost kombinace těchto dvou produktů. Jednak je využit státní příspěvek (penzijní připojištění) a také jsou využity výhody důchodového pojištění, které spočívají v širším zabezpečení. Při této kombinaci je také velmi důležité využití daňových výhod jak u penzijního připojištění, tak i důchodového pojištění. U některých pojišťoven se můžeme setkat s produkty, která právě kombinují životní pojištění pro případ dožití (důchodové pojištění) s penzijním připojištěním.

Velmi závažnou roli, kterou je potřeba zmínit hraje časový horizont výběru naspořených prostředků. Spoření na penzi bude hrát v příštích letech stále závažnější roli, a tak bude velmi důležité nejen spořit, ale především zhodnocovat naspořené prostředky. Člověk, který se rozhodne spořit na stáří by měl v první řadě zkoumat ambice jednotlivých investičních produktů. Například v současné době probíhají masové direktmarketingové kampaně na získávání mladých účastníků do penzijních fondů. Při porovnání výnosů penzijních fondů a indexu růstu spotřebitelských cen zjistíme, že prostředky akumulované v penzijních fondech nejsou z pohledu dnešního dne zhodnocovány, tady nepřibývá jich do budoucna, ale jsou v podstatě pouze chráněny před inflací a zdražováním základních produktů spotřebitelského koše.

2 SITUAČNÍ ANALÝZA TRHU ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE A V EVROPĚ

„Český trh životního pojištění se dosud rozvíjel způsobem typickým pro postupně bohatnoucí země. Prakticky to znamená, že objem předepsaného pojistného v životním pojištění nejprve pokulhává za pojištěním neživotním, v určité fázi vyspělosti trhu však tempa růstu životního pojištění dohánějí, co předtím zameškaly. Životní pojištění zpočátku zpravidla roste pomaleji proto, že za nejlepší "pojistku" lidé považují dostatečnou kumulaci majetku. K tomu se přidávalo vědomí, že zdravotnictví je u nás "zadarmo" a zdravotní péče jaksi "nároková".

Názor se začíná měnit, když roste životní standard a zvláště když jeho část je financována na dluh. Pak už nejen hrozba ztráty majetku, ale také ztráty výdělečné schopnosti může mít ekonomicky fatální důsledky. Nezřídka je životní pojištění věřitele podmínkou pro udělení úvěru (typicky hypotéky).“^{xii}

Nicméně základními stimuly pro růst trhu životního pojištění jsou rostoucí disponibilní příjmy obyvatelstva, možnost kombinovat pojištění se zhodnocením úspor (investiční nebo kapitálové životní pojištění) a v neposlední řadě daňové zvýhodnění. Všechny tyto faktory v posledních letech podpořily růst trhu životního pojištění v České republice.

Uvedené skutečnosti lze dokumentovat také na makroekonomických datech. V České republice se po roce 1999 stabilně zvyšoval hrubý domácí produkt tempem vyšším než v Evropské unii, která počátkem tohoto století procházela hospodářskou stagnací. Vyšší disponibilní příjmy obyvatelstva umožnily rychlejší růst předepsaného pojistného a vzrostla také penetrace trhu, měřená podílem pojistného na životní pojištění na HDP.

Již v roce 2004 v České republice tento podíl dosahoval 1,8 %, což řadilo naši zemi na 19. místo v Evropě, když celoevropský průměr činí 5 % (pro srovnání v Severní Americe 4,1 %, v Japonsku 8,3 %). V roce 1998 přitom Česká republika vykazovala penetraci jen 0,8 %, zatímco tehdejší evropská patnáctka 4,4 % a průměr za dnešních 25

^{xii} Zpracováno podle [11]

členských států Evropské unie činil 4,2 %. Z posledních dostupných údajů vyplývá, že za evropským průměrem Česká republika stále zaostává.^{xiii}

2.1 Trendy životního pojištění v Evropě

Životní pojištění zaznamenalo v 90. letech 20.století v zemích Evropské unie a dalších zemích trvalý meziroční růst a dosáhl svého vrcholu v letech 1999 – 2000.

Důkazem rostoucí oblíbenosti investičního životního pojištění (či spíše klesající oblíbenosti kapitálového životního pojištění) je fakt, že více než **40 % celkového předepsaného pojistného u životního pojištění se v Evropě vztahuje právě k investičnímu životnímu pojištění**. U České republiky je i díky naší konzervativnosti uvedený poměr necelých 20 %, nicméně toto číslo se každým rokem výrazně zvyšuje.^{xiv}

Důležité je ovšem říci, že jedním z důvodů rostoucí oblíbenosti investičního životního pojištění, resp. životního pojištění obecně, však není jeho “výhodnost” a míra dosaženého zhodnocení, ale především fakt, že jej ve velké míře nabízejí nezávislí finanční poradci, kteří jsou do jeho nabízení motivováni nemalými provizemi od pojišťoven.

Na druhou stranu zhodnocení, které investiční životní pojištění dnes dosahuje je podstatně zajímavější než u kapitálového a tudíž dnes platí, že pokud životní pojištění, tak investiční..

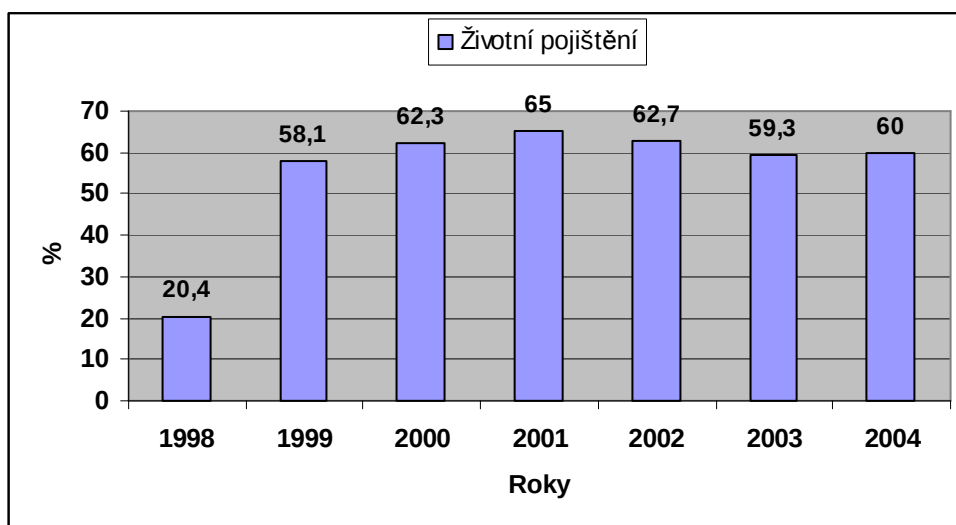
Dynamika nárůstu životního pojištění se projevila i na růstu podílu životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v rámci CEA^{xv} (viz. graf 1).

^{xiii} Zpracováno podle [19]

^{xiv} Zpracováno podle [13]

^{xv} CEA - Evropské asociace pojišťoven - 31 členských zemích CEA (25 zemí Evropské unie plus Švýcarsko, Norsko, Island, Turecko, Chorvatsko a Rumunsko)

Graf 1: Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v rámci CEA (v %)

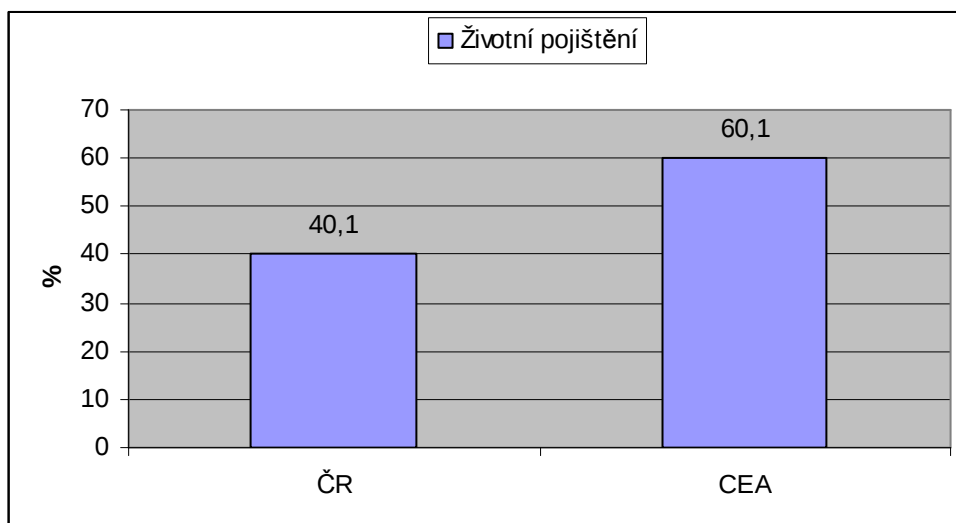

Zdroj: Vlastní zpracování, Voborský, R. *Potenciál životního pojištění v ČR na pozadí statistik CE.*, *Pojistný obzor* 10/2004, s.8-9, <http://bankovnictvi.ihned.cz>

Dosažená dynamika růstu životního pojištění na českém pojistném trhu celkem by mohla vést k optimismu. Pohledem na vyspělé světové trhy životního pojištění jsem ale shledala, že potenciál našeho trhu není zcela vyčerpán. Ve srovnání s ostatními zeměmi zaostáváme za většinou zemí asociace CEA, ale také za státy EU. V 15 zakládajících členských státech EU se pohybuje jeho podíl okolo 60 % (graf 5).

Nicméně dle statistik EU také platí, že průměrné předepsané pojistné životního pojištění v zemích EU 5.2% HDP, zatímco v České republice je to pouze 1.5% HDP. Rovněž výše průměrné pojistné částky u životního pojištění pokrývá v zemích EU několikaleté příjmy klienta, zatímco v České republice v průměru postačuje na krytí pouze několika měsíčních příjmů!

Graf 2: Srovnání podílu životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v ČR a v rámci CEA v roce 2007 (v %)

Zdroj: Vlastní zpracování, dle <http://bankovnictvi.ihned.cz>

Mezi jednotlivými evropskými státy však existují velké rozdíly ve významu a postavení životního pojištění na příslušném pojistném trhu i v celé ekonomice. Největší rozdíly jsou samozřejmě mezi státy Evropské unie a reformními zeměmi střední a východní Evropy. Základem těchto rozdílů jsou odlišné tradice, obliby některých finančních produktů, formy důchodového zabezpečení, daňová soustavy apod.

Následující tabulka 1 přesně dokumentuje uvedené rozdíly. Tabulka obsahuje hodnoty vybraných států v rámci CEA (podíl předepsaného pojistného životního pojištění na hrubém domácím produktu a podíl jednotlivých zemí na celkovém trhu životního pojištění v rámci CEA v roce 2002).

Tabulka 1: Rozdíly v životním pojištění ve vybraných zemích CEA v roce 2007

Stát	Podíl pojistného na HDP (v %)	Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném (v %)
Maďarsko	1,2	40,9
Slovinsko	1,2	22,7
Polsko	1,3	42,6
Slovensko	1,4	43,2
Česká republika	1,5	40,1
Rakousko	2,6	44,0
Německo	3,1	46,3
Španělsko	3,9	55,2
Itálie	4,4	63,0
Švédsko	4,6	69,3
Dánsko	4,9	64,3
Belgie	5,6	64,6
Francie	5,7	64,8
Nizozemsko	6,1	54,5
Švýcarsko	8,4	65,7
Velká Británie	10,7	71,7

Zdroj: Vlastní zpracování, podle Voborský, R. Potenciál životního pojištění v ČR na pozadí statistik CE., www.afiz.cz

Odstup České republiky od 15 členských států EU je ovlivněn především tím, že předepsané pojistné u životního pojištění se podílelo na hrubém domácím produktu v roce 2002 v České republice pouze 1,5%, kdežto u 15 zakládajících členských zemí EU 5,4%. Z přistupujících zemí (od 1.5.2004 nových členských států EU) měla v roce 2002 celkovou pojištěnost vyšší než Česká republika pouze Malta, Kypr a Slovinsko.

V souvislosti s životním pojištěním jsou velmi diskutovanými tématy v rámci CEA a EU:

- **důchody a důchodová reforma** - jedná se o řešení přenositelnosti nároků mezi státy v 1. pilíři
- **genetické testy** - nejprve je nutné rozlišit, pro jaký účel se konají. U každého je rozdílný pohled na ochranu osobních údajů. Evropské pojišťovny na jednu stranu nepožadují prediktivní genetické testy před a při underwritingu, na

druhou stranu však vzhledem k fundamentálnímu principu symetrie informací mezi smluvními stranami požadují právo být informovány o výsledcích genetických testů, o které si zažádal dobrovolně pojištěný před underwritingem.

Výše uvedená srovnání opravňují k tvrzení, že české pojišťovnictví se postupně přibližuje úrovni zakládajících členských států EU. Rozdíly jsou však strukturálního charakteru, a jejich stírání bude proto dlouhodobým procesem, podmíněným pozitivním ekonomickým vývojem v České republice, realizací důchodové reformy, včetně doplňkových systémů, zvyšování životní úrovně apod.

2.2 Trh životního pojištění v České republice v současnosti

Vývoj pojistného trhu je možno posuzovat z mnoha pohledů a podle celé řady ukazatelů.

Z předběžných neauditovaných výsledků, které shromáždila Česká asociace pojišťoven od svých členů za rok 2007, vyplývá, že pojistný trh má stále rostoucí tendenci.

Hodnotíme-li dlouhodobé trendy, je účelné sledovat především dynamiku růstu předepsaného pojistného. Celkové předepsané pojistné členů ČAP se zvýšilo oproti roku 2003 o 4,2 %.

Tempo růstu předepsaného pojistného však nedosáhlo takové úrovně, aby se zvýšila celková pojištěnost a Česká republika se přiblížila průměrné úrovni tohoto ukazatele v Evropské unii.

Celkové předepsané pojistné se zvýšilo o 4,2 % a dosáhlo výše 122 mld. Kč. Tento přírůstek je v podstatě shodný s přírůstkem v roce 2005. Pozitivní je především skutečnost, že se obnovil růst v oblasti životního pojištění, neboť přírůstek v roce 2006 dosáhl 5,1 %, kdežto v roce 2005 jen 1,7 %. U neživotního pojištění se pak předepsané pojistné zvýšilo v roce 2006 o 3,7 %.

U některých pojistných odvětví, jako například u investičního životního pojištění, přesahoval meziroční nárůst i 50 %, u dalších, jako pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, došlo v roce 2006 ke stagnaci. Například u pojištění pro případ dožití nebo pro případ smrti nebo dožití předepsané pojistné dokonce pokleslo.^{xvi}

Tabulka 2: Předepsané pojistné v komerčních pojišťovnách ČR v letech 2001-2007

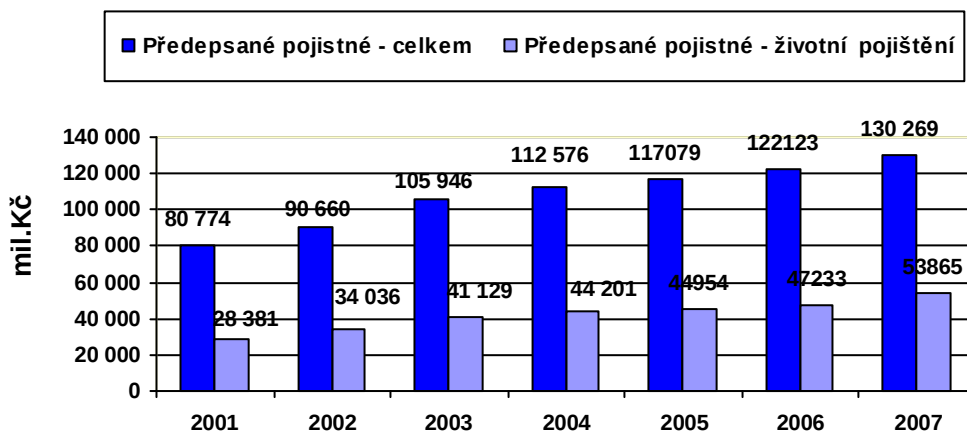
Rok	Předepsané pojistné - celkem	Předepsané pojistné – životní pojištění
2001	80 774	28 381
2002	90 660	34 036
2003	105 946	41 129
2004	112 576	44 201
2005	117 079	44 954
2006	122 123	47 233
2007*)	130 269	53 865

*) rok 2007 pouze za členy ČAP

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv ČAP 2001 - 2007

Pro lepší přehlednost přikládám k datům předepsaného pojistného v letech 2001 – 2007 ještě sloupkový graf

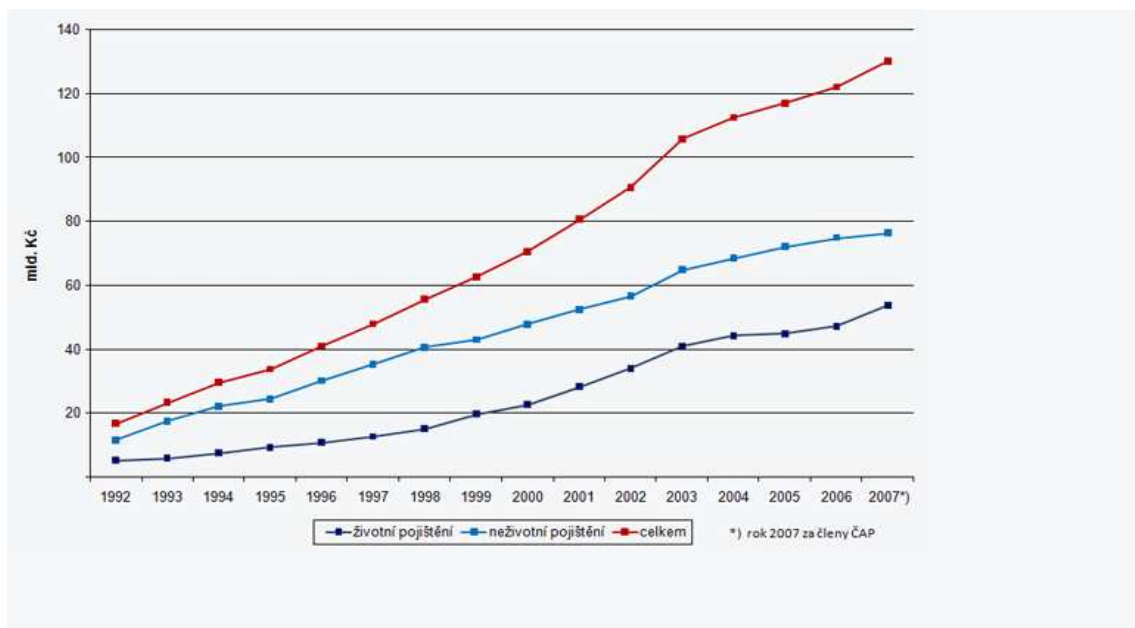
Graf 3: Vývoj předepsaného pojistného v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování dle výročních zpráv ČAP 2001 - 2008

^{xvi} Zpracováno podle [12]

Graf 4: Trend vývoje předepsaného pojistného v ČR

Zdroj: ČAP

Ukazatel jež vyjadřuje vyspělost ekonomiky a stupeň rozvoje pojistného trhu, je podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném. V roce 1992 byl podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném relativně vysoký (31,3%), přičemž vývoj tohoto podílu na celkovém předepsaném pojistném se v letech 1992 – 1997 mírně snižoval až na hodnotu 26,4% , od následujícího roku je zřejmý velmi pozvolný růst. V roce 2001 byla dynamika růstu předepsaného pojistného u životního pojištění (24,6%) vyšší než v předchozím roce. Jeho podíl tak vzrostl z 32,9% v roce 2000 na 35,8% v roce 2001. Tento nárůst byl způsobem zejména podporou daňových výhod, tzn. Poprvé bylo umožněno dle zákona o daních z příjmu odečíst si zaplacené pojistné od základu daně.

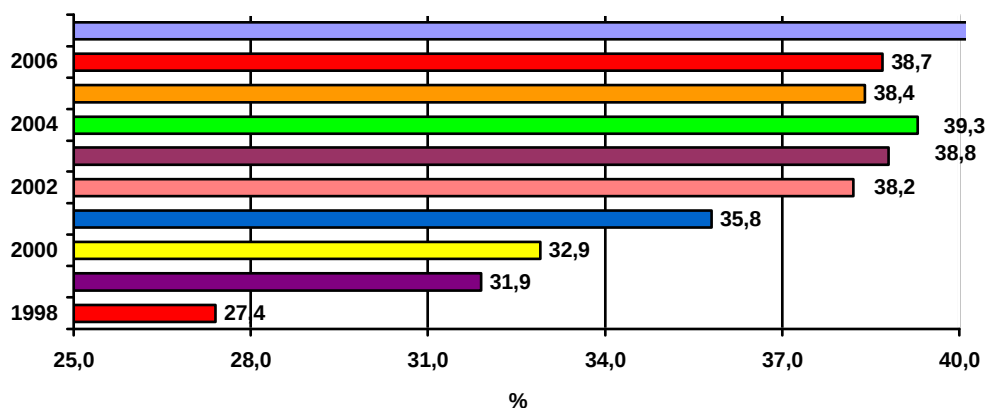
Tabulka 3: Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v ČR (v %)

Rok	Podíl ŽP na celkové předepsaném pojistném
1998	21,5%
1999	31,9%
2000	32,9%
2001	35,1%
2002	37,5%
2003	38,8%
2004	39,3%
2005	38,4%
2006	38,7%
2007*)	41,3%

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z www.cap.cz

Opět pro lepší názornost vývoje přikládám sloupcový graf

Graf 5: Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z www.cap.cz

Spolu se změnami v počtu existujících pojišťoven docházelo ke změnám podílu jednotlivých pojišťovacích společností na pojistném trhu. Do roku 1990 byla na našem

trhu pouze jediná pojišťovna. V následujících letech se její stoprocentní podíl na trhu začal snižovat ve prospěch nových pojišťoven.

V roce 1999 měl stále více než polovinu trhu jeden pojistitel, 84% obhospodařovalo prvních 5 největších pojišťoven, téměř většinu trhu, tj. 95% ovládalo prvních 10 největších pojišťoven ze 43, které na našem trhu působily. Rozhodující postavení na trhu si stále zachovává Česká pojišťovna. Podíl České pojišťovny v roce 1993 činil 87,1% a postupně se snižoval až na 52,67% v roce 1999. Tento pokles o 35% byl dán větší dynamikou růstu předepsaného pojistného u ostatních pojišťoven, která byla současně doprovázena nárůstem počtu pojišťoven. V dalších letech pokračovala tendence poklesu podílu České pojišťovny, snížil se podíl 5 největších a mírně se snížil i podíl 10 největších pojišťoven.

Tabulka 4: Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v ČR

Podíl na trhu ŽP						
POJIŠŤOVNA	2007	2006	2004	2003	2002	2001
1. Česká pojišťovna, a.s.	25,18	29	36	35	36	42
2. ING Životní pojišťovna	13,49	13	12	12	14	15
3. Kooperativa, pojišťovna, a.s.	12,81	13	12	11	9	7
4. Pojišťovna České spořitelny, a.s.	11,88	9	7	9	10	4
5. ČSOB Pojišťovna, a.s.	10,06	9	8	8	10	11
6. Allianz pojišťovna, a.s.	4,84	4	4	3	4	4
7. Generali Pojišťovna, a.s.	4,39	4	3	3	2	2
8. Komerční pojišťovna, a.s.	3,5	5	6	6	3	4
9. První americko-česká pojišťovna, a.s.	3,34	4	4	3	4	4
10. AXA životní pojišťovna	3,05	3	3	3	3	3

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výroční zprávy ČAP z let 2001-2007, www.cap.cz

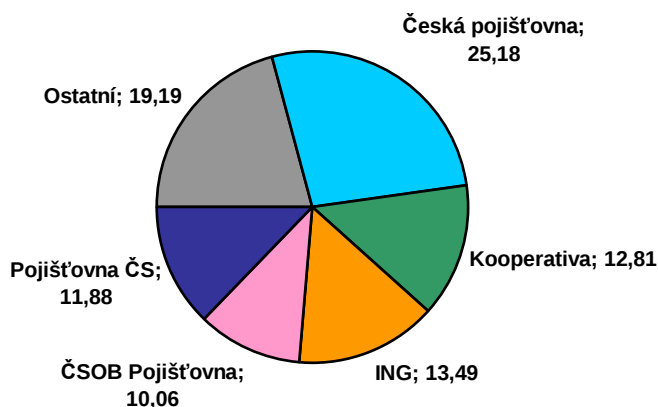
Tabulka 5: Koncentrace pojistného trhu (v %)

Ukazatel	2007	2006	2004	2003	2002	2001
Podíl největší pojišťovny	25,18	29	36	35	36	42
Podíl prvních 5 pojišťoven	73,42	73	75,5	75	79	79
Podíl prvních 10 pojišťoven	92,54	93	94,5	93	95	96

Zdroj: Vlastní zpracování dle Výroční zprávy ČAP z let 2001-2007, www.cap.cz

Z uvedených údajů vyplývá, že vedoucí postavení na Českém trhu neustále drží Česká pojišťovna, i když se její podíl neustále snižuje.

Graf 6 : Pět největších pojišťoven ČR poskytujících životní pojištění a jejich podíl na trhu v roce 2007

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z www.cap.cz.

Tabulka 6: Podíl prvních 10 pojišťoven ČAP na trhu životního pojištění (v %)

POJIŠŤOVNA	Podíl na trhu ŽP					
	2007	2006	2004	2003	2002	2001
1. Česká pojišťovna, a.s.	25,18	29	36	35	36	42
2. ING Životní pojišťovna	13,49	13	12	12	14	15
3. Kooperativa,pojišťovna, a.s.	12,81	13	12	11	9	7
4. Pojišťovna České spořitelny, a.s.	11,88	9	7	9	10	4
5. ČSOB Pojišťovna, a.s.	10,06	9	8	8	10	11
6. Allianz pojišťovna, a.s.	4,84	4	4	3	4	4
7. Generali Pojišťovna,a.s.	4,39	4	3	3	2	2
8. Komerční pojišťovna, a.s.	3,5	5	6	6	3	4
9. První americko-česká pojišťovna,a.s.	3,34	4	4	3	4	4
10. AXA životní pojišťovna	3,05	3	3	3	3	3

Zdroj: Vlastní zpracování dle údajů z www.cap.cz

Shrneme-li dostupné údaje , lze konstatovat, že český pojistný trh postupně diverzifikuje. Je možné předpokládat, že trend vývoje koncentrace pojistného trhu

v České republice bude směřovat k hodnotám běžným v Evropské unii, kde je průměrný podíl 5 největších pojišťoven na celkovém předepsaném pojistném 40%.

Z globálního pohledu je nutné upozornit na následující skutečnosti:

- nízký podíl předepsaného pojistného u životního pojištění na hrubém domácím produktu
- nízký podíl předepsaného pojistného u životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v České republice. V České republice se životní pojištění podílí na celkovém předepsaném pojistném 40,1 %. V původních 15 členských zemích EU se poměr životního pojištění pohybuje kolem 60 %.

Příčiny tohoto nepříznivého stavu v České republice jsou především:

- Působení vlivu minulého ekonomického a sociálního systému, kdy řada občanů stále ještě spoléhá na státní zabezpečení a pomoc.
- Je nedostatečně chápán význam životního pojištění pro zabezpečení se ve stáří a pro zajištění své rodiny, blízkých apod.
- Životní pojištění je závislé na životní úrovni a vývoji příjmů obyvatelstva, vývoji inflace, úrokové míry termínovaných vkladů v bankách, situací na kapitálovém trhu, tedy na vývoji ekonomického prostředí, resp. Národního hospodářství. V 90.letech minulého století se bylo nutno vyrovnávat se stagnací ekonomiky, inflací, krachy některých bank. Takové a podobné jevy neprospívají životnímu pojištění a narušují důvěru klientů v bezpečnost finančního systému jako celku.
- Do konce roku 2000 nebylo životní pojištění daňově podporováno, přičemž ve většině zemí OECD nějaká z forem daňové podpory existovala.

2.3. Analýza trhu s investičním životním pojištěním

Na českém trhu působí 49 pojišťoven. Z nich 16 nabízí mezi svými produkty i investiční životní pojištění.

V následující tabulce je uveden přehled pojišťoven a jejich produktů investičního životního pojištění s názvy uvedenými na webových stránkách pojišťoven. Dále je uvedena obchodní úspěšnost pojišťovny a kontakty.

Informace potřebné pro volbu pojistného produktu

- podíl pojišťovny na trhu,
- základní charakteristiky produktů a jejich srovnání,
- základní charakteristiky fondů - profil, výnosy,
- v případě jištění úvěru, by měl zákazník znát, které produkty jsou tou kterou úvěrovou bankou akceptovatelné a zda vůbec akceptují investiční životní pojištění jako takové.

Další doplňující informace

- **Základní charakteristiky produktu** by měly obsahovat informace o možnosti pojištění a připojištění podle vašich požadavků. V úvahu připadají tyto možnosti pojištění:
 - ✓ na dožití, pro případ smrti,
 - ✓ pro případ smrti úrazem,
 - ✓ následků trvalé invalidity,
 - ✓ úrazu (rizikové pojištění),
 - ✓ progresivní plnění,
 - ✓ vážných onemocnění,
 - ✓ pracovní neschopnosti,

- ✓ pobytu v nemocnici,
- ✓ u dětí i plastické operace po úraze,
- ✓ u dětí i smrt pojistníka.

• **S tímto souvisí porovnání jednotlivých produktů z hlediska kritérií:**

- ✓ minimální a maximální vstupní věk,
- ✓ možnost připojištění dětí,
- ✓ doba trvání,
- ✓ minimální a maximální pojistná částka,
- ✓ zproštění plateb v případě plné invalidity,
- ✓ vinkulace pojistky,
- ✓ předplacení pojistného,
- ✓ přerušení splátek,
- ✓ změny pojistné smlouvy,
- ✓ indexace (pravidelné navyšování plateb pojistného),
- ✓ poplatky za vedení účtu,
- ✓ lékařská asistence,
- ✓ podmínky pro povinnou lékařskou prohlídku

Neuvádím zde možnost odpočtu daně. Ta je dána ze zákona, použití tohoto principu v propagačním materiálu považuji za zavádějící.

Tabulka 7: Přehled komerčních pojišťoven poskytujících investiční životní pojištění^{xvii}

Název pojišťovny, produkt	podíl na trhu ŽP ¹⁾ v 1-6/2007	nárůst oproti 1-6/2006
AEGON Pojišťovna, a. s. - AEGON Global - AEGON Invest - AEGON Juventus (pojištění dětí)	0,36	2,0555
Allianz pojišťovna, a. s. - Rytmus - Pastelka (pojištění dětí) - Studentinvest - Rentinvest - Globalinvest - Euroindex	5,02	1,1775
Aviva životní pojišťovna, a. s. - Aviva EasyLife - Talisman (pojištění dětí) - Osobní životní plán - Aviva benefit - Spořicí životní plán	1,56	1,0369
AXA životní pojišťovna a. s. - Investiční životní pojištění s garantovaným výnosem - Investiční životní pojištění	3,05	1,0317
Česká podnikatelská pojišťovna, a. s. - Evropská penze – důchodový program	2,44	1,4756
Česká pojišťovna a. s. - DYNAMIC Plus	26,15	0,9862
ČSOB Pojišťovna a. s. - SPEKTRUM INVEST - TRIUMF INVEST	9,74	1,317
ČSOB, a. s. - Maximal/Optimal - Maximal Invest	neuvedeno	neuvedeno
Generali Pojišťovna a. s. - Clever Invest - Clever Invest Junior (pojištění dětí) - Clever Invest Easy	4,66	1,1941
ING životní pojišťovna, a. s. - TOP LIFE - Investor Plus - Investice - Junior Plus (pojištění dětí) - Junior Top (pojištění dětí)	11,43	1,0385
Komerční pojišťovna, a. s. - Vital Invest	3,85	0,7788
Kooperativa, pojišťovna, a. s. - PERSPEKTIVA 3BN - PERSPEKTIVA 4BN - (SYMPHONIE) není aktuální	12,65	1,1122
Pojišťovna České spořitelny, a. s. - FLEXI INVEST - FLEXI H - fix	12,45	1,5456
PRVNÍ AMERICKO - ČESKÁ POJIŠŤOVNA, a. s. - AMCICO-Invest	3,4	1,0076
UNIQA pojišťovna, a. s. - FINANCE LIFE - MOTÝLEK (pojištění dětí)	2,01	1,366
Wüstenrot, životní pojišťovna, a. s. - Wüstenrot Invest	0,00005	1,2004

Zdroj: interní prezentace AWD ČR.

^{xvii} 1) Podíl z celkové částky předepsaného pojistného za 1-6/2007 ve výši 25 147 255 000 Kč na životní pojištění; není rozlišeno kapitálové a investiční

2.4 Analýza postavení životního pojištění v důchodovém systému

Na základě politické dohody z jara 2004 vznikl Tým expertů (tzv. Bezděkova komise), kde měly své zástupce všechny politické strany zastoupené v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. V rámci práce Týmu expertů byly na přelomu let 2004 a 2005 provedeny analýzy jak současného základního důchodového pojištění a jeho možných parametrických úprav, tak také návrhů na reformu tohoto systému předložených jednotlivými politickými stranami.

Závěrečná zpráva byla publikovaná v červnu 2005. Kromě shrnutí uvedených analýz obsahovala i určité závěry a doporučení směrem k dalšímu pokračování důchodové reformy v České republice.

V současné době je sestavena nová komise pro důchodovou reformu složená ze zástupců politických stran, která bude mj. navazovat na závěry obsažené v Závěrečné zprávě a na návrh Dohody politických stran.

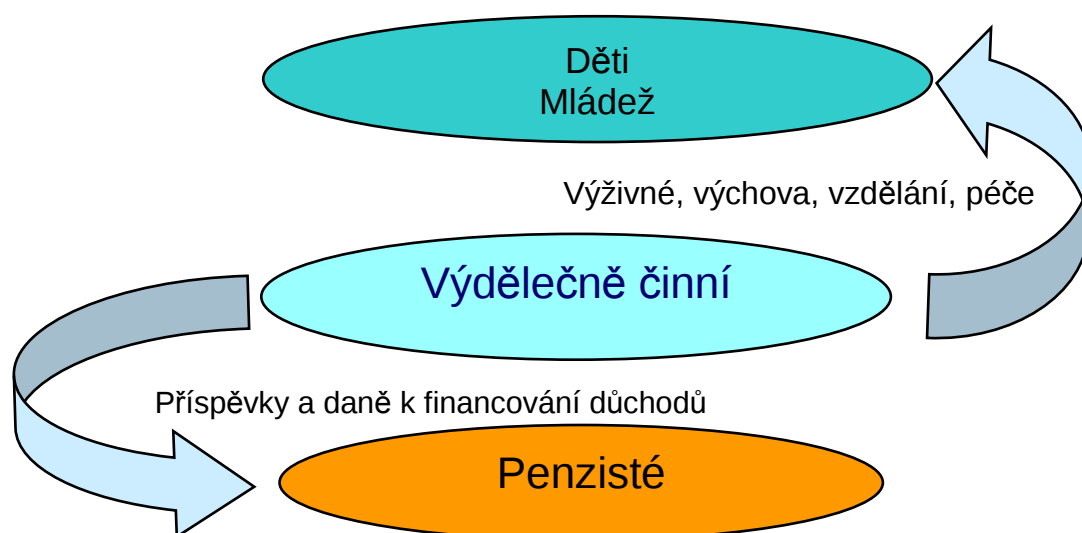
V tomto volebním období by mělo dojít k výrazné změně v důchodovém systému, a to ve třech etapách. V rámci první etapy prací na parametrických změnách by mělo být základní důchodové pojištění stabilizováno, **ve druhé etapě prací souvisejících s parametrickými změnami základního důchodového pojištění by měla být provedena opatření týkající se problematiky financování důchodového systému a opatření týkající se penzijního připojištění a životního pojištění** a v rámci třetí etapy důchodové reformy by měla být řešena problematika rozložení zdrojů příjmů ve stáří.

2.4.1 Věková struktura obyvatelstva České republiky s výhledem do roku 2030

V prvé řadě je třeba se podívat, jak moc důležitou roli investiční produkty budou do budoucna hrát v důchodovém systému.

V současné době náš důchodový systém funguje na tzv. „**generační smlouvě**“. Tak se označuje systém, kterým se financuje zákonné starobní pojištění. Ti, kteří jsou dnes výdělečně činní, platí svými příspěvky na systém průběžného financování důchodů té generace, která již v pracovním poměru není. Další generace přicházející po nich pak později zaplatí zase jejich důchody. První zákonná úprava pro finanční zajištění ve stáří byla zavedena již v roce 1889. Nyní patří do zákonného důchodového pojištění přibližně 80 % pracujícího obyvatelstva. Kromě plateb ze strany zaměstnanců i zaměstnavatelů je dnes důchodový systém financován také dotacemi ze státního rozpočtu.

Obrázek 1. Schematické znázornění funkce „generační smlouvy“

Zdroj: vlastní zpracování

Věková struktura obyvatelstva je dána předchozím vývojem porodnosti a úmrtnosti, většinou jen okrajové bývá působení migrace. V České republice se v poslední dekádě 20. století do věkové struktury promítly především výkyvy porodnosti. Postupně klesající úmrtnost a prodlužující se střední délka života se ve vývoji věkové struktury odráží plynule bez zásadnějších zvrátů, projevuje se stálým růstem podílu obyvatel vyšších věkových skupin. Jednorázovým významným zásahem do věkové struktury obyvatelstva byl odsun Němců. Jeho následky ve věkové struktuře byly již překonány. Další migrační vlny, zejména emigrace po roce 1948 a po roce 1969, věkovou strukturu obyvatelstva neovlivnily. V devadesátých letech se České republice stává imigrační

zemí, počet cizinců v České republice - přibližně 2% obyvatelstva - však není významný a věkovou strukturu obyvatelstva České republiky imigranti, kteří se v České republice usídlili, zatím neovlivnili.

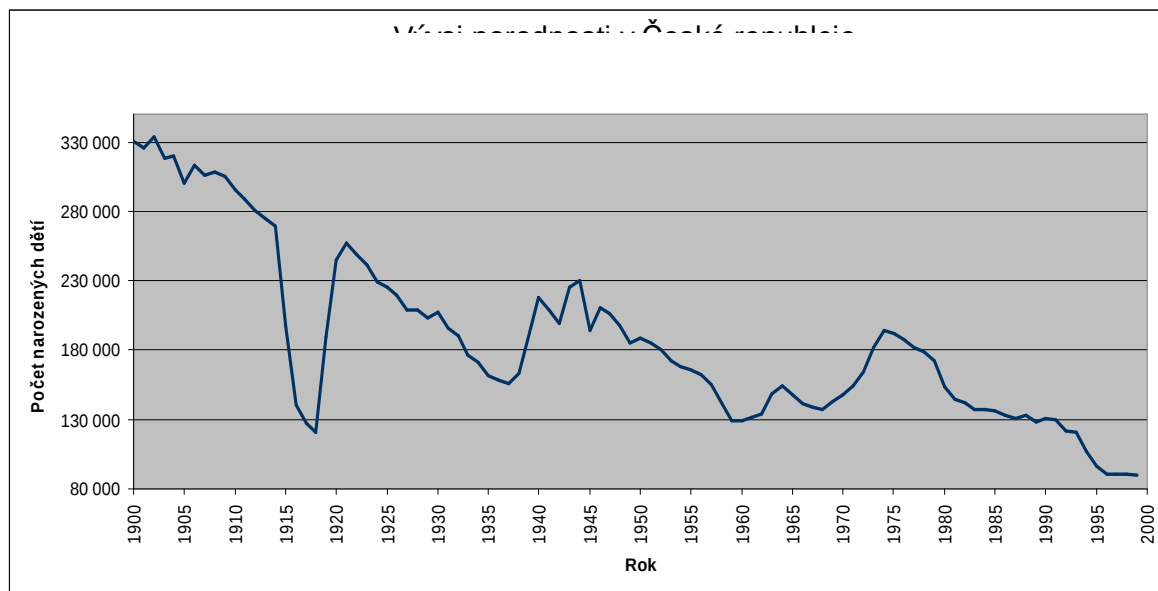
Rozhodujícím činitelem, který způsobil nepravidelnosti ve věkové struktuře obyvatelstva České republiky na konci 20. století byly výkyvy porodnosti.

Bezprostředním důsledkem výkyvů ve vývoji porodnosti je nepravidelná věková struktura obyvatelstva České republiky. Typické pro ni je střídání negativních zářezů a pozitivních výstupků, způsobené střídáním silných a slabých populačních generací.

Negativní zářezy v současné věkové struktuře obyvatelstva České republiky jsou tvořeny slabými populačními ročníky: 1915-1919, 1935-1938, 1958-1962, 1967-1969, 1980-2000.

Pozitivní nepravidelnosti - "výstupky"- jsou dány početnějšími ročníky: 1920-1923, 1940-1944, 1946-1951, 1963-1964, 1970 - 1979.

Graf 7: Trend vývoje porodnosti v České republice

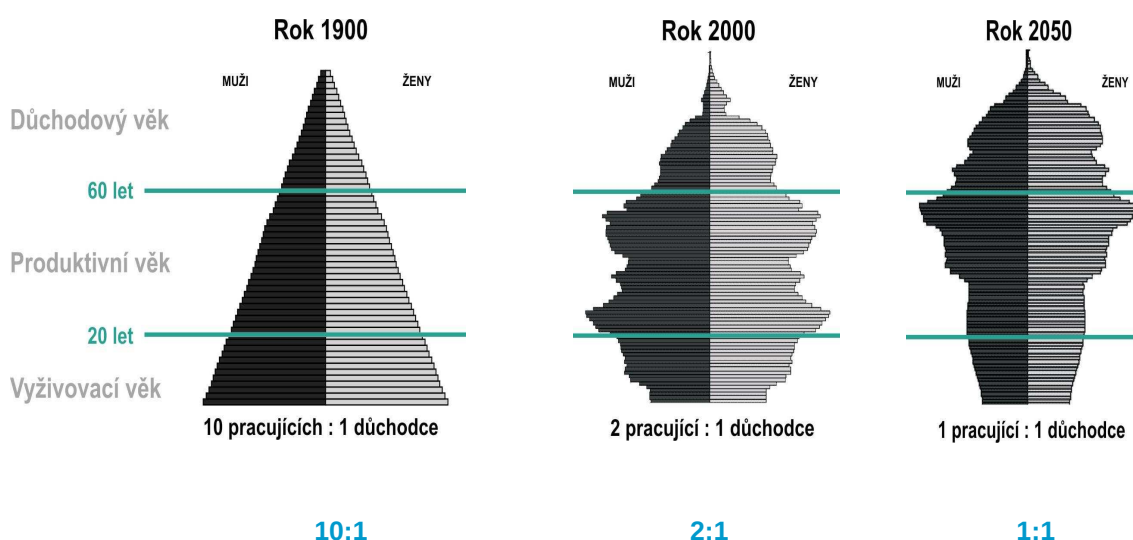

Zdroj: Interní prezentace AWD ČR, a.s.

Výrazné změny věkové struktury obyvatelstva budou mít své důsledky ve změnách životního stylu. Nabídka trhu potravin, průmyslových výrobků, ale i nabídka služeb a aktivit volného času se zákonitě změní.

Budoucím vývojem věkové struktury obyvatelstva ČSÚ se zabývala projekce obyvatelstva do roku 2030, publikovaná ČSÚ koncem roku 1999. Časový odsup od data výpočtu a publikování projekce nezměnil její východiska a předpoklady. Byly potvrzeny i reálným vývojem v roce 2000, projekce nadále zůstává aktuálním výhledem. Podle všech variant projekce 1999 bude obyvatelstvo České republiky nadále stárnout a tempo stárnutí se urychlí.

Obrázek 2: Populační exploze

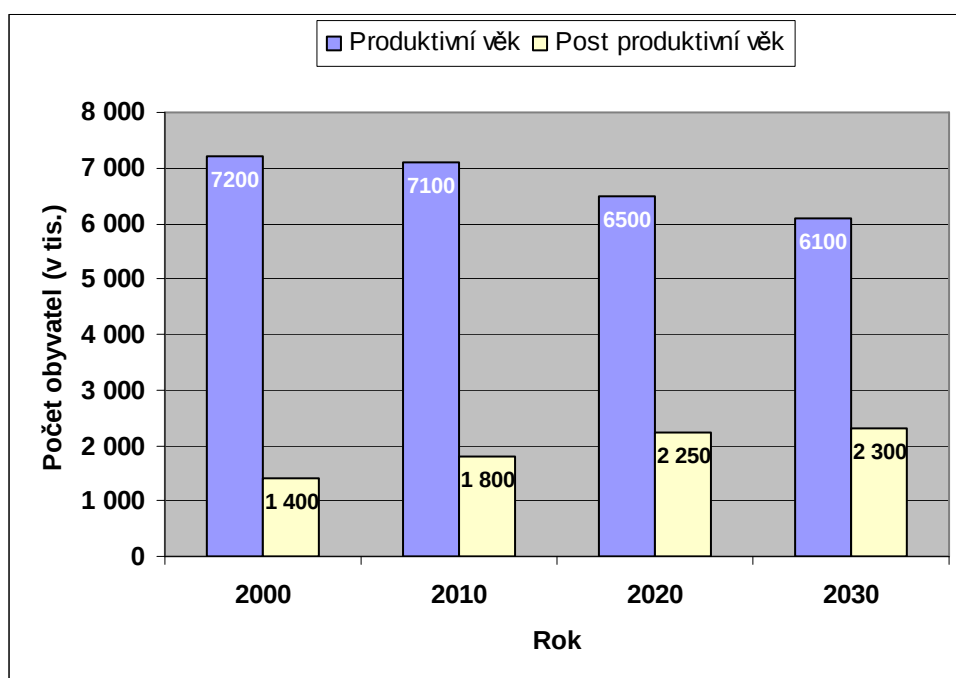

Zdroj: Interní prezentace AWD ČR

2.4.2 Životní pojištění v důchodovém systému

Pro trh životního pojištění v České republice je typický nejen nižší podíl na celkově předepsaném pojistném, ale také malý podíl na hrubém domácím produktu. Zatímco v evropské patnáctce podíl životního pojištění na HDP překračuje 5%, u nás se jedná asi jen o 1,6%.

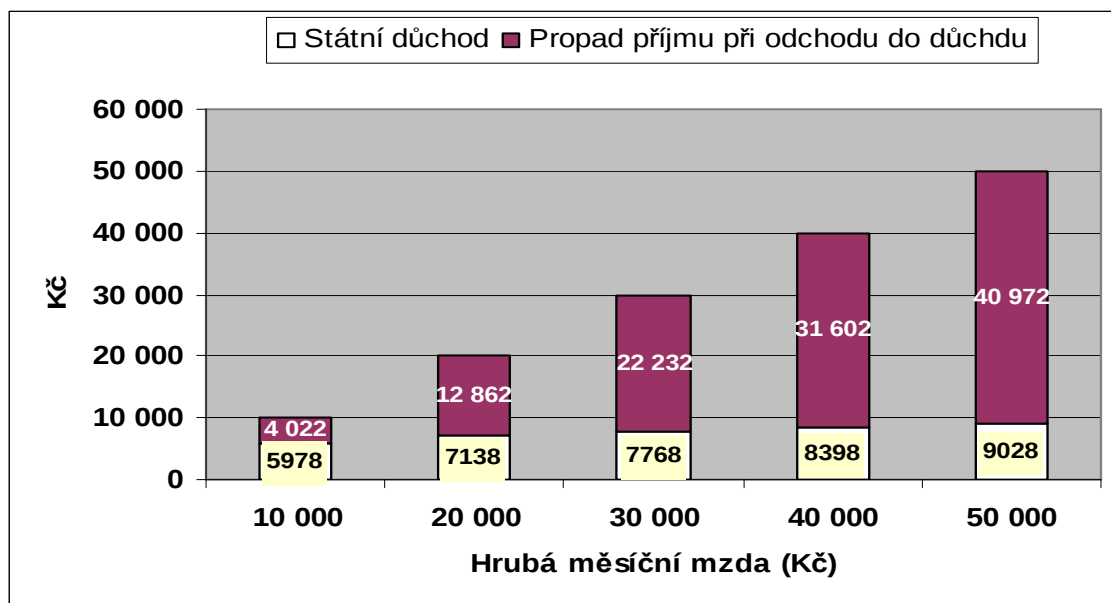
Graf 8: Znázornění populačního rozvrstvení mezi pracující a důchodce

Zdroj: Vlastní zpracování podle <http://www.allianz-pojisteni.cz/>

Lidé zatím nemají větší zájem si sjednávat životní pojištění, a pokud ano, pojistné částky jsou nízké. Radikální a očekávanou změnu nepřineslo ani zavedení daňových odpočtů. **Situace by se ale mohla změnit, bude-li prosazen takový model české penzijní reformy, jehož součástí bude životní pojištění.** Pak by lidé byli podstatně více než nyní motivováni k uzavírání smluv kapitálového životního pojištění, ale i jeho moderních forem v podobě investičního pojištění.

Graf 9: Znázornění rozdílu mezi hrubým příjmem a příjmem při odchodu do důchodu

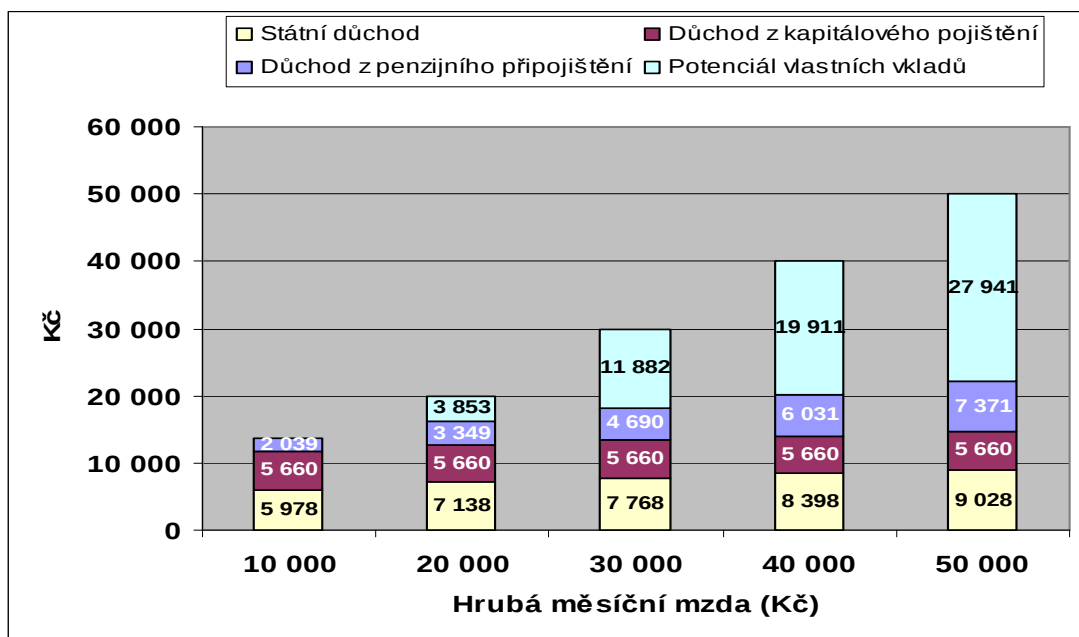

Zdroj: Vlastní zpracování podle <http://www.allianz-pojisteni.cz/>

„Nejde jen o Českou republiku, celou Evropskou unii čeká sociální a penzijní reforma. Její státy stojí před úkolem reformovat systém sociálního a důchodového zabezpečení, aby byla zaručena jeho udržitelnost vzhledem k demografickému vývoji v celé Evropě. Pro zaručení funkčnosti důchodového a sociálního systému, ale i zdravotní péče, je cílem do budoucna stávající systémy upravit, aby se zvýšila motivace jednotlivců převzít odpovědnost za vlastní životní úroveň v době důchodového věku nebo jiných složitějších životních situacích.“^{xviii}

^{xviii} Zpracováno podle [8]

Graf 10: Rozvrstvení zdrojů příjmů po odchodu do důchodu

Zdroj: Vlastní zpracování podle <http://www.allianz-pojisteni.cz/>

Přes mnohé předvolební přísliby je role sociálního státu vzhledem k negativně měnícímu se poměru občanů v produktivním a postproduktivním věku naprosto neudržitelná (v příloze 1 uvedena Relace průměrného starobního důchodu v letech 1993-2006). Řešením je kombinace státem garantovaného systému s komerčním pojištěním. A přestože zabezpečení odpovídající životní úrovně i ve stáří je odpovědností především každého z nás, povinností státu je vytvořit pravidla a podmínky fungování tohoto systému.

Z předchozích grafů vyplývá, že pro generaci ve věkové struktuře 20-40 let bude velmi důležité rozhodnutí jaký typ produktu zvolí jako vhodný pro své vlastní řešení budoucí situace vyplývající ze závěrů řešení penzijní reformy. Pokud vycházíme z předpokladů některých prognostiků, že penze této skupiny obyvatelstva bude činit kolem 30% čisté mzdy je více než zřejmé, že nebude stačit produkt, který bude svým výkonem pouze ochraňovat naspořené prostředky před inflací, ale bude vytvářet finanční rezervu, tedy bude dále nad inflaci ještě prostředky skutečně zhodnocovat.

Pro ozřejmění předchozích informací uvedu konkrétní příklad:

Každý z nás je zvyklý pracovat s nějakým svým vlastním rozpočtem, který je daný jeho příjmem ze pracovní činnosti. Od něj by se mělo všechno odvíjet. Tedy pobírá-li klient průměrnou měsíční hrubou mzdou 20.000 Kč, odpovídá tomu čistá mzda cca 15.200 Kč. Pakli-že s takovým příjmem vystačím do penze můj důchod bude činit 7.300 Kč. (viz příloha 1) Moje měsíční „finanční díra“ 7.455 Kč. Dále je třeba počítat s délkou pobytu v penzi. Pokud bych odhadoval, že do důchodu půjdu v 63 letech a dožiji 83 let, budu potřebovat naspořit 1.789.200 Kč. Domnívám se, že toto je alfou a omegou toho, jestli budu schopen v penzi žít plnohodnotný život jako v produktivním věku.

Do celé problematiky nyní vstupují finanční produkty, jako je např. životní pojištění, jejich předpokládané zhodnocení, investiční naturel a věk klienta, resp.délka spoření.

Pokud tedy našemu pomyslnému klientovi je 35 let, odchod do důchodu bude v 65 letech, délka spoření tedy bude 30let, a jeho investiční naturel je spíše konzervativní, tedy bude spoléhat na technickou úrokovou míru 2,4 procenta (tyto produkty v posledních letech zhodnocovaly kolem 4%). Pakliže chce svoje prostředky chce zhodnocovat prostřednictvím rezervotvorného životního pojištění s garantovaným výnosem, nemá jinou možnost než odkládat 3.700 Kč, aby naspořil požadovaných 1.800.000 Kč. (viz. příloha 2 a 3).

A zde vyvstává jeden zásadní problém, který je při volbě optimálního produktu zohlednit. Tento koncept by fungoval za předpokladu, že inflace by byla nulová. Vývoj inflace z poslední let ovšem ukazuje, že aby můj výpočet fungoval, potřebuji produkt, který bude zhodnocovat mé vložené prostředky alespoň 6%. Touto úvahou přestávají být konkurence schopné kapitálové životní pojištění a investiční životní pojištění s garantovaným výnosem.

Vzhledem k výsledku této analýzy se budu ve své diplomové práci dále věnovat pouze investičnímu životnímu pojištění s vlastní volbou investiční strategie.

3 CHARAKTERISTIKA SPOLEČNOSTI AXA POJIŠŤOVNA, A.S.

AXA je přední světovou společností v oblasti finančního zabezpečení a správy majetku, s hlavní působností v Evropě, severní Americe a v Asii.

Skupina AXA má po celém světě 52 milionů klientů (jednotlivců i firem *) a 110 000 zaměstnanců a distributorů*, kteří působí ve 40 zemích.

V roce 2006 vykazala skupina AXA celkové tržby ve výši 79 mld. eur a čistý zisk ve výši 5,1 mld. eur, přičemž celkový objem majetku pod správou skupiny vzrostl na 1,32 bilionů eur.

Kmenové akcie skupiny AXA jsou kotovány a obchodovány pod symbolem AXA na pařížské burze. Americké depozitní akcie skupiny (American Depository Shares) jsou registrovány na newyorské burze pod symbolem AXA.

Hlavní ekonomické ukazatele:

- 52 milionů klientů
- 110 000 zaměstnanců (včetně výhradních obchodních zástupců)
- 400 000 akcionářů
- Celkový objem spravovaného majetku 1,32 bilionů euro
- Tržby 79 mld. euro (k 31. 12. 2006)
- Zisk po zdanění 5,1 mld. euro (k 31. 12. 2006)

Ukazatele aktivity

IFRS, v milionech eur	2004	2005
Život. pojištění a úspory		
Nové kontrakty APE	4 808	5 463
Majetkové a úrazové pojištění - příjmy	17 852	18 874
Mezinárodní pojištění - příjmy	3 363	3 813
Správa aktiv - příjmy	3 084	3 440

Na českém pojistném trhu působí společnost AXA životní pojišťovna a. s. od roku 1995 (do 14.3.2007 pod svým dřívějším názvem Winterthur pojišťovna a.s.). Postupně se vypracovala do pozice společnosti, poskytující širokou paletu služeb na standardní evropské úrovni. Ne vždy však byla zaměřena výhradně na pojištění osob. V roce 2002 se však po strategickém rozhodnutí začala specializovat především na životní a úrazové pojištění. Základní nabídku pojištění tvoří: kapitálové a rizikové životní pojištění, investiční životní pojištění, úrazové pojištění a doplňkové zdravotní pojištění.

Hlavním záměrem AXA životní pojišťovny a.s. je i nadále nabízet klientům vysoký standard služeb zaručený dlouholetými mezinárodními zkušenostmi s důrazem na kvalitní pojišťovací servis a finanční poradenství. Díky odpovědnému přístupu k pojistným službám a díky spolupráci s ostatními členy finanční skupiny AXA poskytuje AXA životní pojišťovna rozsáhlé portfolio moderních finančních produktů i pro nejnáročnější klientelu.

AXA pojišťovna, a.s. ve spolupráci s AXA penzijní fond, a.s. dosahují pravidelně každým rokem těch nejvyšších prestižních ocenění jakými jsou:

- **Penzijní fond 2007** - AXA penzijní fond zvítězil v kategorii Penzijní fond roku v rámci ocenění MasterCard Banka roku 2007. O výsledcích rozhodlo hlasování odborné poroty. Vítězství AXA penzijního fondu v prestižní soutěži je odrazem jeho dlouhodobě stabilní výnosnosti, výborných hospodářských výsledků a nových produktů a služeb spuštěných pro klienty v letošním roce.
- **Stříbrná koruna 2006** - Ocenění za produkt Investiční životní pojištění s garantovaným výnosem
- **Stříbrná koruna 2006** - Ocenění za produkt Penzijní připojištění se státním příspěvkem
- **Bronzová koruna 2005** - Ocenění za produkt Penzijní připojištění se státním příspěvkem
- **Penzijní fond roku 2004**
- **Stříbrná koruna 2004** - Ocenění za produkt Penzijní připojištění

- **Zlatá koruna 2003** - Ocenění za produkt Penzijní připojištění
- **Penzijní fond roku 2003**
- **Rhodos 2003** - Cena za Image
- **Penzijní fond roku 2002**
- **Czech TOP 100**

3.1 Produkty v odvětví životního pojištění

V tomto přehledu produktů životních pojištění se vyskytují také doplňková zdravotní a úrazová pojištění. Důvodem není snad neznalost členění produktů na životní a neživotní, ale proto, že se již dávno staly nedílnou součástí životního pojištění a životních pojišťoven vůbec a leckdy právě možnost kombinace s těmito připojištěními činí jednu nabídku zajímavější nežli druhou. AXA pojišťovna poskytuje v rámci odvětví životního pojištění tyto produkty:

- **Investiční životní pojištění s garantovaným výnosem**
- **Investiční životní pojištění**
- **Kapitálové životní pojištění**
- **Rizikové životní pojištění**
- **Pojištění pro případ dožití**
- **Skupinové životní pojištění**
- **Doplňkové zdravotní pojištění**
 - ✓ vážných onemocnění,
 - ✓ pracovní neschopnosti,
 - ✓ pobytu v nemocnici,
 - ✓ u dětí i plastické operace po úraze,
 - ✓ u dětí i smrt pojistníka.
- **Úrazové pojištění**

- ✓ pro případ smrti,
- ✓ pro případ smrti úrazem,
- ✓ následků trvalé invalidity,
- ✓ úrazu (rizikové pojištění),
- ✓ progresivní plnění,
- ✓ pracovní neschopnosti,
- ✓ pobytu v nemocnici,
- ✓ rodinné úrazové pojištění

3.2 Investiční životní pojištění AXA Comfort Plus

Motto:

- **Plná finanční flexibilita**
- **Spolupodílení se na volbě investiční strategie**
- **Plná modelace investičních potřeb klienta**

Je logické, že se většina z nás snaží najít způsob, jak zhodnotit své úspory či jak si postupně ukládat a zhodnocovat své „nadbytečné“ peníze. Možností je sice několik, ale v současné situaci je většina připisovaných úroků velmi nízká. Řešením je tedy bezpečné investování, které nám nabízí šanci stávající úrokové míry překročit.

Brzdou v podobných úvahách může být obava z vázání našich peněz do investic. Co kdyby se nám něco stalo? V jaké situaci se ocitnou naši blízcí? Existuje ale takový způsob investování, jenž Vám podobné dilema vyřeší.

Kombinace pojistné ochrany a dlouhodobě výnosných investic

Investiční životní pojištění přináší spolu s kvalitní pojistnou ochranou pro případ úmrtí možnost dlouhodobě výhodných profesionálně spravovaných investic, které si do velké míry řídíte Vy sami. Umožní Vám zvolit typ a výši pojistné ochrany podle Vašich potřeb a zároveň určit způsob investování s ohledem na poměr výše výnosu a míry

investičního rizika. Investiční životní pojištění od AXA Vám pro investování finančních prostředků nabízí výběr z šesti fondů spravovaných ve spolupráci se specialisty společnosti AXA investiční společnost.

Hlavním cílem našich investičních služeb je zajištění bezpečného a trvalého růstu Vámi vložených finančních prostředků.

Možnost volby vlastní investiční strategie

Finanční prostředky vkládané do investičního životního pojištění můžete libovolně rozdělit mezi osm fondů a určit tak svou vlastní investiční strategii. Nabízené fondy se liší investiční strategií, a tím i výší očekávaného výnosu a mírou investičního rizika. AXA rovněž nabízí předdefinovaní investiční strategie pouze na základě volby investičního naturelu zákazníka

- **Fond peněžní**

Prostředky v tomto fondu jsou převážně investovány do termínovaných vkladů u bank, do státních pokladničních poukázek a krátkodobých dluhopisů. Tento způsob investování je téměř bezrizikový a volí jej konzervativní klienti, kteří se spokojí s jistým a stabilním výnosem.

- **Fond dluhopisový**

Prostředky v tomto fondu jsou investovány především do nákupu kvalitních státních a podnikových dluhopisů. Dluhopisový fond představuje relativně nízkou míru investičního rizika a v průměru lze očekávat výnos vyšší než u fondu peněžního.

- **Fond smíšený**

Smíšený fond kombinuje investice do termínovaných vkladů, dluhopisů a akcií na českém kapitálovém trhu. Podíl prostředků investovaných do akcií nepřesahuje 50 %. Tento fond volí klienti, kteří jsou v zájmu dosažení nejvyššího výnosu ochotni podstoupit i určité investiční riziko. Vyšší nežli u

fondů dluhopisového či fondu peněžního. Realizace investiční strategie je prováděna prostřednictvím zahraničních fondů CS.

- **Fond zahraniční**

Prostředky tohoto fondu jsou investovány do zahraničních akcií z rozvinutých trhů. Portfolio fondu je investováno v USA, Evropě a Japonsku. Zahraniční fond umožňuje dosažení vysokých výnosů, přirozeně za vyššího investičního rizika. V tomto fondu klient také nese částečné kursové riziko CZK a příslušných měn, v nichž jsou fondy denominovány.

- **Fond realitní**

Tento fond je zaměřen na investice do vybraných evropských realitních fondů a využívá dalších kvalitních instrumentů domácího i zahraničního kapitálového trhu s cílem dosáhnout maximálního kapitálového zhodnocení při respektování požadavku na přiměřenou kontrolu rizika investice. Kurzové riziko je eliminováno použitím vhodných zajišťovacích instrumentů.

- **Konzervativní fond**

Fond je určen zejména právnickým osobám k investování větších finančních prostředků s konzervativní investiční strategií.

- **AXA CEE dluhopisový fond**

Prostředky toho fondu jsou investovány do státních dluhopisů a dluhopisů vysoce bonitních společností ze zemí střední a východní Evropy

- **AXA CEE akciový fond**

Prostředky toho fondu jsou investovány do akcií společností, které jsou lídry v regionu střední a východní Evropy

Převody mezi fondy

Klient si může převádět všechny investované prostředky nebo jejich část mezi fondy a tím vytvořit vhodnou investiční strategii, která nejlépe odpovídá očekávanému výnosu a vizím klienta.

Částečné odkupy

Klient má právo odkoupit v průběhu trvání smlouvy část své investice, aniž by byla tato pojistná smlouva zrušena.

Mimořádné vklady

Klient má právo mimořádných vkladů kdykoliv v průběhu trvání smlouvy.

Možnosti připojištění

Pojistnou ochranu poskytovanou investičním životním pojištěním od AXA můžete dále rozšířit sjednáním následujících připojištění:

- Připojištění pro případ smrti následkem úrazu
- Připojištění pro případ trvalého tělesného poškození následkem úrazu s progresivním plněním
- Připojištění zproštění od placení pojistného v případě plné invalidity
- Připojištění invalidní penze v případě plné invalidity
- Připojištění denního odškodného za dobu nezbytného léčení úrazu
- Připojištění denního odškodného za dobu nezbytného léčení úrazu drobných úrazů
- Připojištění pro případ závažných onemocnění
- Pojištění denní dávky při pracovní neschopnosti

4 SROVNÁNÍ INVESTIČNÍCH ŽIVOTNÍCH POJIŠTĚNÍ VE VYBRANÝCH KOMERČNÍCH POJIŠŤOVNÁCH

V této kapitole své diplomové práce se věnuji konkrétním pojistným produktům vybraných životních pojišťoven.

K účelu výběru vhodných konkurenčních pojišťoven jsem využil nejpoužívanější metodu výzkumu, kterou bezesporu je anketa. Cílem ankety bylo přesné zaměření pozornosti na vhodné konkurenční produkty.

Dotazováno bylo 15 nejúspěšnějších poradců AXA ČR v regionu Brno. Poradci byly vybráni na základě sjednaných počtu kusů v roce 2007, bez výčtu firemních obchodů. Cílem toho to výběru poradců bylo zajistit skupinu s největším počtem úspěšných schůzek a tím také předpokládanou pravděpodobnost setkání se s konkurenčními produkty.

Anketa obsahovala otázku „**Který produkt na trhu investičního životního pojištění vnímáte na schůzce s potenciálním klientem, kde ještě investiční životní pojištění nebylo uzavřeno, ale klient o něm uvažuje, jako nejobtížněji překonatelný vzhledem k jeho parametrům**“ a výčet všech pojišťoven, které v současné době nabízí investiční životní pojištění. Dále obsahoval úkol: „Zaškrtněte 4 pojišťovny z výčtu“.

Tímto výběrem jsem tedy nemusí nutně jít o nejlepší produkty na trhu, ale o produkty, které buď mají pro klienty nějaké kouzlo, že je uzavírají v hojné míře a nebo mají takovou charakteristiku, která dává poradcům pojišťoven do úst pro klienty ty správné argumenty k nákupu těchto pojistných produktů.

K analýze a porovnání s IŽP AXA Comfort PLUS T100 bylo tedy vybráno investiční životní pojištění od společností:

• Pojišťovna České spořitelny, a.s.	Flexi Invest
• Generali Pojišťovna a.s.	Clever Invest
• Aviva životní pojišťovna, a.s.	Komfort
• ING pojišťovna, a.s.	T150

4.1 Charakteristika vybraných komerčních pojišťoven

V této části své diplomové práce chci především ukázat historickou sílu a z ní vyplývající důvěryhodnost vybraného segmentu, počet klientů a velikost aktiv pod správou analyzovaných subjektů.

➤ **AVIVA životní pojišťovna, a.s.**^{xix}

Aviva je pátá největší pojišťovací skupina na světě a největší ve Velké Británii. Patří mezi vedoucí poskytovatele životního a důchodového pojištění v Evropě. V České republice se specializujeme na investiční životní pojištění.

Aviva je tradiční, silná, progresivní britská pojišťovna opírající se o pevné finanční základy a britské konzervativní tradice v tom nejlepším smyslu slova.

Aviva globálně

- Nejstarší pojišťovna na světě s více než 300letou historií.
- Největší pojišťovna ve Velké Británii.
- Jeden ze 3 největších poskytovatelů životního pojištění v Evropě.
- Na světovém žebříčku zaujímá mezi pojišťovacími skupinami 5. místo.
- Jejích služeb využívá přes 30 milionů klientů.
- Aktiva spravovaná společností přesahují 290 miliard britských liber.

^{xix} Zpracováno podle [9]

- Pracuje pro ni 60 tisíc zaměstnanců ve více než 80 společnostech v mnoha zemích světa.

Aviva v České republice

- V České republice působí Aviva od roku 1997 (do roku 2002 pod názvem Commercial Union). Centrála společnosti v Praze, která se nachází v Aviva House v Londýnské ul. č. 41, se stala druhou otevřenou pobočkou skupiny Aviva ve střední a východní Evropě. Důvěřuje jí již přes 50 tisíc klientů. Je členem České asociace pojišťoven (ČAP), členem Britské obchodní komory, člen Americké obchodní komory. Tvoří 85 % portfolia Aviva životní pojišťovny.

Ocenění společnosti Aviva

- Držitel ocenění Stříbrná koruna 2004 za produkt Osobní životní plán.
- Dětské životní pojištění Talisman získalo Bronzovou korunu 2005 v kategorii Životní a kapitálové pojištění a Bronzovou korunu 2006 v kategorii Nejoblíbenější finanční produkt roku.
- Držitel ocenění Zlatá koruna 2005 za produkt Osobní životní plán v kategorii nejoblíbenější finanční produkt roku.
- Významně se podílí na kulturním a sportovním životě a charitativních projektech v České republice.

Podle hodnocení ratingové agentury Standard&Poor's získaly hlavní britské společnosti skupiny Aviva rating AA/AA-; celá skupina Aviva plc je hodnocena ratingem A+.

Přehled produktů životního pojištění

- Aviva EasyLife
- Osobní životní plán
- Talisman
- Aviva benefit

- Spořicí životní plán
- Rizikový životní plán
- Skupinové pojištění

➤ **Pojišťovna ČS, a.s.^{xx}**

Pojišťovna České spořitelny byla založena v roce 1992 českým soukromým kapitálem a pod názvem Živnostenská pojišťovna zahájila v lednu 1993 svoji pojišťovací činnost. Jejím cílem bylo poskytovat pojišťovací služby především pro nastupující podnikatelskou sféru. S rozvojem pojišťovací činnosti se začala rozšiřovat také nabídka pojistných programů pro občanskou veřejnost.

V roce 1995 uvedla na trh jako první pojišťovna v České republice pojištění velmi vážných onemocnění, při kterém dochází k pojistnému plnění již v případě diagnózy choroby.

Důležitým mezníkem v historii pojišťovny byl v roce 1995 kapitálový vstup České spořitelny, který přinesl kromě potřebného kapitálu zázemí nejsilnější finanční skupiny v České republice. Důležitost kvalitní akcionářské struktury se prokázala již v roce 1997, kdy byl celý pojistný trh negativně zasažen dopady rozsáhlých záplav

V rámci procesu privatizace České spořitelny podstoupila také Pojišťovna České spořitelny důkladnou právní a finanční prověrku, jejímž výsledkem byl na konci roku 2000 vstup nového akcionáře. Největší rakouská životní pojišťovna Sparkassen Versicherung, člen Finanční skupiny Erste Bank, získala navýšením základního kapitálu o 500 milionů Kč 45% podíl ve společnosti. Současná výše základního kapitálu přesahující 1,1 miliardy Kč řadí Pojišťovnu České spořitelny mezi nejlépe kapitálově vybavené pojišťovny na českém trhu a společně se silným akcionářským zázemím je známkou bezpečnosti a důvěryhodnosti.

^{xx} Zpracováno podle [17]

Na základě transformace České spořitelny a celé její finanční skupiny v moderní, klientsky orientovanou finanční instituci evropského standardu souhlasili akcionáři pojišťovny s rozhodnutím, vystupovat od 17. září 2001 pod novým názvem Pojišťovna České spořitelny. Změna obchodního názvu souvisí se změnou firemních barev, jmen a log celé Finanční skupiny České spořitelny, které vycházejí z kompozice jejího většinového majitele - Erste Bank.

Tyto změny v oblasti poskytování služeb klientům a kultury řízení společnosti se příznivě odrazily i v rozvoji prodeje pojistných produktů nabízených Pojišťovnou České spořitelny v síti poboček České spořitelny, v tzv. bankopojištění, které se tak stává charakteristickým znakem Pojišťovny České spořitelny.

S ohledem na současný i očekávaný vývoj pojišťovacího trhu v České republice a Evropské unii, a také s ohledem na to, že Česká spořitelna a skupina Erste Bank se specializuje na oblast životního pojištění a bankopojištění, se akcionáři Pojišťovny České spořitelny rozhodli koncem roku 2003 prodat, na základě výběrového řízení, neživotní část pojišťovny společnosti Kooperativa

Od roku 2004 se tak Pojišťovna České spořitelny specializuje pouze na prodej životního pojištění, a to prostřednictvím pobočkové sítě České spořitelny a vybraných externích sítí.

Pojišťovna České spořitelny je zakládajícím členem České asociace pojišťoven. Vybrané produkty neživotního pojištění bude Finanční skupina České spořitelny nabízet svým klientům prostřednictvím strategického partnera i nadále. Pojišťovna České spořitelny bude působit jako "kompetenční centrum" Finanční skupiny České spořitelny a bude poskytovat, spolu se strategickým partnerem, vysoce standardizované produkty neživotního pojištění.

Rok 2006 byl pro Pojišťovnu České spořitelny mimořádně úspěšný.

Pojišťovna České spořitelny během roku 2006 posílila své postavení na trhu životního pojištění a obhájila své místo mezi 5 nejvýznamnějšími životními pojišťovnami. Kromě

toho získala titul Pojišťovna roku 2006 v kategorii životního a úrazového pojištění v anketě, kterou pořádala Asociace českých pojišťovacích makléřů. Počet klientů Pojišťovny České spořitelny přesáhl hranici půl milionu.

Rok 2007 se nesl ve znamení důležitých produktových změn.

Pojišťovna České spořitelny inovovala jeden z nejúspěšnějších produktů Flexibilní životní pojištění FLEXI, zavedla nový typ investičního životního pojištění FLEXI H-FIX a pro rok 2008 připravila inovaci Flexibilního investičního životního pojištění FLEXI INVEST.

Přehled produktů životního pojištění

- FLEXI INVEST2008
- FLEXI H-FIX
- FLEXI
- JUNIOR
- KAPITÁL
- KAPITÁL KLASIK
- Soukromé životní pojištění
- HYPOTÉKA
- Pojištění k úvěrům České spořitelny
- Rizikové pojištění pro případ smrti
- Pojištění klientů PFČS

➤ Generali Pojišťovna a.s.^{xxi}

Generali Pojišťovna a.s. je komplexním pojišťovacím ústavem, pro který pracuje bezmála 3000 zaměstnanců a spolupracovníků v celé České republice. Svým zákazníkům nabízí v oblasti životního i neživotního pojištění rozsáhlý servis a bezplatné

^{xxi} Zpracováno podle [9]

poradenství při volbě optimálního pojistného krytí.. Generali je hustotou sítě svých zastoupení dostupná zákazníkům na celém území České republiky. Široký pojistný program, zahrnující pojištění osob, majetku, odpovědnosti, motorových vozidel i průmyslových a podnikatelských rizik nabízí prostřednictvím vlastních spolupracovníků i řady renomovaných makléřských společností.

Pobočka Assicurazioni Generali byla v Praze založena již v roce 1832. V roce 1920 zde působí pojišťovna Moldavia Generali a v roce 1939 se tato společnost sloučila s další pojišťovnou Sekuritas. Generali u nás úspěšně působila až do roku 1945, kdy došlo dekretem prezidenta republiky ke znárodnění soukromých pojišťoven. V roce 1993 se Generali vrátila zpět do České republiky jako jedna z nejsilnějších a nejspolehlivějších pojišťoven. Jako akciová společnost působí Generali od ledna 1995, kdy došlo ke změně právního statutu. Organizační složka mezinárodního pojišťovacího koncernu Erste Allgemeine Versicherungs-AG se transformovala do Generali Pojišťovna a.s. Významným milníkem v novodobé historii společnosti bylo převzetí pojišťovny Zürich k 1. lednu 2003, které znamenalo především posílení pozice v oblasti pojištění motorových vozidel i dalších odvětví neživotního pojištění. Další klíčovou událostí byl vstup pojišťovny Generali do mezinárodního pojišťovacího gigantu Generali PPF holding v roce 2008. Předepsané pojistné v neživotním pojištění činilo v roce 2007 5,2 mld. Kč a v životním pojištění 2,4 mld. Kč., 19procentnínárůst proti roku 2006.

Přehled produktů životního pojištění

- FUTURE / FUTURE Junior – investiční životní pojištění
- Investiční pojištění / Clever Invest (JUNIOR)
- Generali Life
- Lvíček Generali
- Kapitálové pojištění
- Pojištění pro případ dožití
- Pojištění úvěru
- Rizikové pojištění

- Svatební a studijní pojištění
- Doplnková pojištění

➤ **ING pojišťovna, a.s.**^{xxii}

ING je globální finanční instituce holandského původu, působící v 50 zemích světa s více než 112 000 zaměstnanci. Jejím cílem je stanovit vysokou úroveň při pomoci svým zákazníkům řídit jejich finanční budoucnost!

V České republice je možné setkat se s oranžovým lvíčkem, symbolem ING, od roku 1991 prostřednictvím pražské pobočky ING Bank (tehdy ještě pod názvem Internationale Nederlanden Bank). V roce 1992 vstoupila na český trh životní pojišťovna ING pod původní značkou Nationale-Nederlanden. V roce 1995 akvizicí Průmyslového penzijního fondu rozšířila ING svou nabídku o penzijní připojištění. Jako první uvedla na český trh ucelený program zaměstnaneckých výhod pod názvem **ING Employee Benefits**. V roce 2003 byla završena integrace české a slovenské části ING a zároveň byl dokončen rebranding všech společností pod společnou značku ING.

Ocenění:

- Zlatá koruna v kategorii nejlepší podílový fond: ING International Český akciový fond – Akciový fond s investicemi v regionu centrální Evropy, přičemž nadpoloviční většina aktiv je investována v České republice. Na začátku letošního roku fond mj. získal ocenění Cash & Morningstar Awards za nejvyšší tříletou výkonnost v roce 2004.
- Stříbrná koruna v kategorii nejlepší podílový fond: ING (L) Invest Global High Dividend – Fond investující do mezinárodních akcií se zaměřením na vysoké dividendové výnosy.
- ING získala ještě další dvě ocenění za produkty: Zlatá koruna v kategorii nejlepší životní pojištění, ING Investor Plus – Investiční životní pojištění s atraktivními volbami investic dle profilu klienta.

^{xxii} Zpracováno podle [15]

- Zlatá koruna v kategorii nejlepší penzijní připojištění: ING Penzijní připojištění – Penzijní fond s dlouhodobě nejvyššími výnosy v České republice.

Přehled produktů životního pojištění

- Investiční životní pojištění TOP LIFE
- Životní pojištění Investor Plus
- Životní pojištění Investice
- Investiční pojištění Junior Plus
- Investiční pojištění Junior Top
- Investiční životní pojištění Garant Invest
- Kapitálové životní pojištění
- Kapitálově důchodové pojištění
- Stipendijní pojištění
- Dočasné životní pojištění
- Úvěrové životní pojištění
- Životní pojištění RODINA

4.2 Charakteristika IŽP vybraných komerčních pojišťoven

Pro úplnou přehlednost jsem v Tabulce 8 shromáždil veškeré podstatné parametry investičních životních pojištění.

Tabulka 8: Přehled parametrů vybraných investičních životních pojištění

Parametry	AXA	AVIVA	Pojišťovna ČS	ING	Generali
Základní parametry					
tarif	T100	Life Invest	Flexi Invest	Investor Plus	Clever Invest
vstupní věk - min	0 let	16 let	0 let	15 let	18 let
vstupní věk - max	60 let	60 let	99 let	55 let	55 let
min. pojistná doba	5 let	15 let	5 let	5 let	5 let
max. pojistná doba	do věku 99 let	do věku 75 let	do věku 100 let	do věku 99 let	do 75 let věku
min. pojistné	300 Kč měsíčně	700 Kč měsíčně	500 Kč měsíčně	250 Kč měsíčně	300 Kč měsíčně
min. PČ	0 Kč	odvozeno od pojistného	10.000 Kč	30.000 Kč	2.000 Kč
Rozsah pojistného krytí a zdravotní underwriting					
plnění při úmrtí	pojistná částka nebo kapitálová hodnota	pojistná částka (klesající) a kapitálová hodnota	pojistná částka a/nebo kapitálová hodnota (dle varianty)	pojistná částka a kapitálová hodnota	pojistná částka a kapitálová hodnota
výluky a omezení pojistného plnění	standard	standard	standard, nestandardní omezení plnění - pokud pojištěný zemře do 2 let od počátku pojištění na smrt jakéhokoliv onemocnění, které nastalo nebo bylo diagnostikováno před počátkem pojištění	standard	nestandard, (dojde-li k pojistné události do 5 let od sepsání návrhu, plní pojistitel jen tehdy, pokud k pojistné události nedošlo z důvodu onemocnění, které již bylo před uzavřením pojištění přítomno či diagnostikováno)
zproštění od placení	ano, formou připojištění	ano, formou připojištění	ano, formou připojištění	ano, formou připojištění	ne
zdravotní prohlídka - od PČ	od 2.000.001 (15-45 let), od 1.000.001 (46-60 let), od 500.001 Kč (60 a více let)	od 2.000.001 Kč (do 40let), od 1.500.001 Kč (41-45let), od 750.001Kč (46-50 let), od 400.001 Kč (51 let a více)	od 1.500.001 Kč (do 45 let), od 1.000.001 (45 let a více)	od 500 000 Kč (od 60 let) od 1 000 000 Kč (40-60 let) od 2 000 000 Kč (15-39 let)	od 700 001 Kč (41-70 let) 1 500 001 Kč (15-70 let)
připojištění	úraz, invalidita, pracovní neschopnost, závažné nemoci	úraz, závažné onemocnění, invalidita, hospitalizace, prac. neschopnost	úraz, vážná nemoc, invalidita, prac. neschopnost	úmrtí nebo vážná nemoc, úraz, pracovní neschopnost	úmrtí, invalidita, úraz, pracovní neschopnost
kvalita a variabilita připojištění	široký rozsah připojištění (včetně pojištění invalidního důchodu), neprovázanost rizik, vysoké pojistné u závažných onemocnění	široký rozsah připojištění, neprovázanost rizik, vysoké limity pojistných částek, nízké pojistné u vysokých pojistných částek	provázanost rizik (PČ záv.on. = max. 75 % PČ úmrtí, PČ invalidity = max. 50 % PČ úmrtí), kvalitní a relativně levný úraz, přísnější definice invalidity	neprovázanost rizik, není krytí invalidity, drahé a nekalitní úrazové připojištění	neprovázanost rizik, relativně levná invalidita, flexibilní a konkurenceschopné úrazové připojištění, relativně levné pojištění pracovní neschopnosti, přísnější definice závažných onemocnění
Flexibilita pojištění					
variabilita poměru pojistné krytí a spoření	průměrná	průměrná ¹⁾	nadprůměrná ¹⁾	nadprůměrná ¹⁾	podprůměrná
změny pojistného/ pojistné částky	ano, po 2 letech	ano, po 3 letech	ano, kdykoliv	ano, po 1 roce	ano, po 2 zaplacených ročních platbách
mimořádné pojistné	ano, min. 3.000 Kč	ano, min. 12.000 Kč	ano, min. 1.000 Kč	ano, min. 1.000 Kč	ano, min. 1.000 Kč
částečný odkup	ano, min. 12.000 Kč, zůstatek KH 12.000 Kč	ano, min. 6.000 Kč	ano, min. 1.000 Kč, omezeno postačitelností KH (rizikové pojistné na dalších 6 měsíců)	ano, min. 10.000 Kč	ano, min. 5.000 Kč
platební prázdniny	ne, pouze splacený stav	ano, po 3 letech	ano, po dobu postačitelnosti KH k pokrytí poplatků	ano, po dobu postačitelnosti KH k pokrytí poplatků	ano, max. po dobu 1 roku, max. 3x během trvání pojištění
Cena pojištění					

poplatky	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 2 roky. Srážka z PJ 6% ročně. Doba srážení z PJ: do konce, max. 25 let. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 10 Kč.	Alokační procento: 1. rok 20%, 2. rok 20%, 3. rok a dále 99%. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 10 Kč.	Alokační procento: 1. rok 10%, 2. rok 80%, 3. rok a dále 100%. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 20 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 5 Kč.	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 18 měs. Srážka z PJ 7% ročně. Doba srážení z PJ: do konce. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně.	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 2 roky. Srážka z PJ 7% ročně. Doba srážení z PJ: do konce, max. 30 let. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 30 Kč měsíčně.
management fee pojišťovny	0% - 1,5% (dle fondu)	1% - 1,75% (dle fondu)	0,50%	1,70%	1,60%
odkupné	ano, po 1. roce	ano, po 3 letech	ano, po 1. roce, vysoké (po 2. roce ve výši 100% KH)	ano, po 1. roce	ano, po 2 zaplacených ročních platbách, podprůměrné (vysoké stornokoefficienty)
Investiční možnosti					
počet fondů	7 fondů, 3 programy investování	6 fondů + 3 programy investování	10 fondů + 3 strategie	11 fondů	7 fondů + 4 programy investování
nástroj na snížení investičního rizika	ne	ne	ne	ne	ano
garantovaný fond	ne	ne	ne	ne	ne
Shrnutí výhod a nevýhod					
výhody	nízké poplatky z pojistného (vhodné i na kratší časové horizonty), vysoké odkupné, široké možnosti připojištění a kvalitní invalidní penze	ojedinelá konstrukce pojištění, vysoké limity PČ a nízké rizikové pojistné u vysokých PČ, klesající PČ s možností daňových výhod i na kratší pojistnou dobu	vysoké odkupné a nadprůměrné spořicí parametry, nadprůměrná variabilita v poměru pojištění a spoření, levné a kvalitní úrazové připojištění	nadprůměrná variabilita v poměru pojistné krytí a spoření	široký rozsah připojištění a neprovázanost rizik, relativně levné úrazové připojištění a připojištění invalidity
nevýhody	dražší připojištění závažných onemocnění, možnost nákupu podílových listů do některých fondů	přísné definice pojišťovny u některých rizikových pojištění (např. invalidity a závažných onemocnění), vyšší management fee	provázanost rizik, omezení pojistného plnění, dražší riziko úmrtí, méně atraktivní fondy (fondy fondů)	nejvyšší poplatek za správu fondů (a to i u konzervativních), nekvalitní a drahé úrazové pojištění	vysoké poplatky, velmi nízká variabilita v poměru spoření a pojistné ochrany, drahé riziko úmrtí, nestandardní výluky u pojištění úmrtí a přísné podmínky u pojištění vážných onemocnění atd.
Poznámky					
poznámky		1) investiční složka ve výši 500 Kč měsíčně až 5.000 Kč ročně je povinnou součástí pojistného	1) pojistné je kalkulováno tak, aby na konci pojištění bylo vyplaceno plnění min. ve výši 10% PČ úmrtí	1) maximální pojistná částka je až 1000x měsíčního pojistného	

Zdroj: vlastní zpracován dle obchodních a pojistných podmínek vybraných pojišťoven

Aby tato komparace měla vyšší využitelnost v praxi, rozhodl jsem se zvolit k dalšímu analyzování takové funkce investičního životního pojištění, které byly vybrány klienty pojišťovny ING jako nejdůležitější při výběru rezervotvorného životního pojištění. Průzkum vznikl v roce 2005 a byl veřejně prezentován na školení nezávislých finančních poradců AWD ČR. Klienti společnosti ING byli telefonicky dotazováni, kterých 5 parametrů investičního životního pojištění považovali při sjednávání své smlouvy za nejdůležitější.

Jako nejvýznamnější potřeby klienta byly statisticky vybrány v pořadí podle nejčastějšího výskytu na 1. – 5. místě:

- Spoření
- Likvidita
- Možnost ovlivnit zhodnocení svých peněz
- Státní podpora
- Krytí rizika smrti

V dalších částech této diplomové práce se chci věnovat právě v souvislosti s využitím investičního životního pojištění k zajištění na důchod dále pouze parametru „spoření“

Spoření v rámci jednoho konkrétního investičního životního pojištění je ovlivněno především faktorem investiční strategie, délkou trvání smlouvy a velmi diskutovanými náklady na pojištění.

- **investiční strategie**
 - ✓ Investiční strategii jsem porovnal obecně výčtem alternativ a možností vyhovět individuálnímu naturelu pojistníka
- **délkou trvání smlouvy**
 - ✓ Délku trvání smlouvy jsem porovnal rovněž obecně. Ta může být ovlivněna limitem věku vstupu a výstupu ze smlouvy a maximální povolenou délkou smlouvy

- **náklady na pojištění – poplatková struktura**

- ✓ Poplatkovou strukturu jsem rozdělil na 2 části. První část jsou poplatky, které se spotřebovávají na provoz smlouvy a přímo se promítají do výkonu spoření. Tuto část jsem porovnal za využití techniky TANK^{xxiii}. Druhá část se týká veškerých poplatků, které se na smlouvě mohou pomítnout, tedy nejen náklady na „provoz“ smlouvy, ale také poplatky související s flexibilitou smlouvy, tedy s častými manipulacemi s výškou vkladu, častými výběry nebo vklady, převody mezi fondy a změnou alokací a investiční strategie. Tuto část jsem hodnotil pomocí fuzzy logiky^{xxiv}.

4.2.1 Investiční strategie

Investiční strategie je v rámci investičního životnosti dána možností volby investičních fondů, do kterých chceme své pojistné alokovat. Nabídka fondů je ve vybraných produktech IŽP skutečně široká. Pokud klient nemá dostatek znalostí, co se týče kvality a potenciální výnosnosti jednotlivých fondů, může u některých pojišťoven volit „pouze“ předdefinovanou strategii, která sama nabízí portfolio nakombinované z jednotlivých fondů zaset přímo managementem investičních fondů nebo společností do kterých pojišťovna alokuje pojistné klientům.

➤ Investiční fondy AVIVA^{xxv}

Fond Peněžní trh

Prostředky programu investování Peněžní trh jsou uloženy v termínovaných vkladech, případně v dalších instrumentech peněžního trhu. Přestože tyto instrumenty obecně

^{xxiii} TANK je ukazatel nákladovosti, použitelný v podstatě pro jakýkoliv investiční produkt. Jedním číslem vyjadřuje, jak drahý je určitý (spořicí) investiční produkt. Byl vytvořen Vitem Kalvodou a Romanem Stuchlíkem

^{xxiv} Fuzzy logika vychází z teorie fuzzy množin, kterým základy položil Prof. Zadeh v roce 1965. Slovo fuzzy znamená neostrý, matný, neurčitý, vágní. Odpovídá tomu i fuzzy teorie, která se snaží pokrýt realitu v její nepřesnosti a neurčitosti.

^{xxv} Zpracováno podle [9]

představují vysokou míru bezpečnosti, Aviva navíc klade při výběru partnerských bank zvláštní důraz na jejich stabilitu a vysoký stupeň nezávislého ratingového ohodnocení. Cílem programu je dosahování stabilního růstu bez cenových výkyvů.

Fond Dluhopisy

Program investování Dluhopisy představuje investici do státních dluhopisů a dluhopisů emitovaných významnými společnostmi finanční, průmyslové a obchodní sféry. Program je určen pro klienty očekávající dlouhodobě stabilní výnos, kteří jsou však připraveni podstoupit určité riziko, které s sebou přináší investice do dluhopisů, jejichž tržní cena může v čase kolísat.

Fond Nemovitosti komerční

Program investování Nemovitosti komerční se zaměřuje zejména na investice do komerčních nemovitostí (kanceláře, průmyslové budovy, logistická centra, maloobchodní sklady, hotely a jiná rekreační zařízení), část portfolia programu může být tvořena cennými papíry vázanými na nemovitosti, resp. cennými papíry společností působících na nemovitostních trzích. V současné době je představován otevřeným podílovým fondem European Property Fund. Tento fond je zaměřen na investice do komerčních nemovitostí v rámci zemí Evropské unie a Švýcarska.

Fond Nemovitosti rezidenční

Program investování Nemovitosti rezidenční investuje zejména do rezidenčních nemovitostí, u nichž je předpokládán budoucí růst jejich hodnoty. Část portfolia může být tvořena cennými papíry vázanými na nemovitosti, resp. cennými papíry společností působících na nemovitostních trzích. Typickými nemovitostmi, do kterých tento program investuje, jsou například obytné domy situované v centrech velkých měst a dalších atraktivních lokalitách. V současné době je představován otevřeným podílovým fondem Tri Investments European Residential Property Fund. Tento fond se zaměřuje na investice do rezidenčních nemovitostí na území Evropské unie a jejích kandidátských

zemí, a to zejména zemí střední a východní Evropy (včetně nemovitostí v České republice).

Fond Akcie střeoevropské

Podkladová aktiva jsou tvořena investicemi do akcií nebo akciových indexů a akciových fondů obchodovaných na burzách střední a východní Evropy s převládajícím zaměřením na Českou republiku. Cílem programu je dosažení výraznějšího výnosu v dlouhodobém časovém horizontu, je však třeba vzít na vědomí značné riziko zejména krátkodobého kolísání cen akcií, a tím i ceny podílových jednotek tohoto programu investování.

Fond Akcie globální

Tento program investuje do světových akcií včetně akciových indexů a fondů. Cílem programu je dosažení výraznějšího výnosu v dlouhodobém časovém horizontu, je však třeba vzít na vědomí značné riziko zejména krátkodobého kolísání cen akcií, a tím i ceny podílových jednotek tohoto programu investování. V současné době je představován investicemi do fondu Global Equity Focus Fund.

➤ Investiční fondy Pojišťovny ČS^{xxvi}

Sporobond

Peněžní prostředky jsou investovány do státních dluhopisů, nástrojů peněžního trhu a do jiných dluhových cenných papírů s ratingem na investičním stupni, povolených zákonem. Podílový fond využívá finančních derivátů k zajištění úrokového, měnového a kreditního rizika. Průměrná doba do splatnosti je aktivně řízena s ohledem na očekávání budoucího vývoje úrokových sazeb a to takovým způsobem, aby bylo dosaženo cílů fondu.

^{xxvi} Zpracováno podle [17]

Trendbond

Fond investuje peněžní prostředky shromážděné na běžném účtu zejména do dluhopisů kandidátských a členských zemí Evropské unie. Jsou nakupovány přednostně dluhové cenné papíry vydané emitenty s kreditním ratingem od agentury Standard & Poor's nebo Moody's na investičním stupni. Podílový fond příležitostně využívá finančních derivátů k zajištění měnového, kreditního a úrokového rizika. Vlivem významného zastoupení cizích měn v portfoliu, které není objemově omezeno, může hodnota investice vykazovat vysokou krátkodobou kolísavost.

PČS Fond akciový

Pro PČS Fond akciový je charakteristické, že minimálně 66 % majetku je investováno prostřednictvím podílových listů otevřených podílových fondů, čímž se klientům nabízí diverzifikované portfolio světových akcií. Akciová složka je primárně investována prostřednictvím podílových listů indexových fondů. Ty nabízejí široce diverzifikované portfolio, nízké náklady na správu a vysokou likviditu. Fond investuje tak, aby dlouhodobě překonával globální index MSCI World, v jehož bázi se nacházejí všechny světové akciové trhy včetně tzv. emerging markets. Měnové riziko akciových investic je zajišťováno. Cílem investování prostřednictvím PČS Fond akciový je dlouhodobě dosahovat výnosů z růstu akcií. Tento fond s sebou nese zvýšené riziko, a je proto určen především pro investory, kteří chtějí investovat na delší dobu (7 a více let).

Top Stocks

Akciový otevřený podílový fond, který je určen pro dlouhodobé investice. Doporučená doba investování je pět let. Investiční strategie je založena na metodě aktivního výběru jednotlivých akcií pro dlouhodobé zhodnocení („stock picking“). Fond investuje peněžní prostředky shromážděné na běžném účtu zejména do akcií obchodovaných na vyspělých akciových trzích v USA, Kanadě a v Evropě. Podíl akcií na portfoliu se může pohybovat od 66% do 100%.

ESPA Stock America

Cílem fondu ESPA STOCK AMERICA je dlouhodobě dosahovat výnosů z růstu kurzů akcií. Fond je orientovaný na index S&P 100. Tituly mimo index mohou činit max. 20% portfolia. Upřednostňovány jsou akcie s vysokou tržní kapitalizací a růstovým potenciálem.

ESPA Stock Europe

Cílem fondu ESPA STOCK EUROPE je dlouhodobě dosahovat výnosů z růstu kurzů akcií. Investuje do evropských "Blue Chips", tzn. do akcií velkých mezinárodních koncernů s velkou tržní kapitalizací a orientuje se přitom podle indexu DJ STOXX 50.

ESPA Stock Japan

ESPA STOCK JAPAN investuje do akcií největších japonských perspektivních podniků. Fond se orientuje na index MSCI-Japan a jeho cílem je dlouhodobě dosahovat výnosů z růstu kurzů akcií.

ESPA Stock BRICK

Akciový fond se zaměřením na emerging trhy v Brazílii, Rusku, Indii, číně a Koreji. Fond je vhodný jako doplněk k diverzifikovanému (rozloženému) akciovému portfoliu. Doporučená doba investování je 5 a více let.

Nemovitostní fond ČS

Nemovitostní fond shromažďuje peněžní prostředky podílníků a tyto prostředky investuje dle své investiční strategie do kvalitních nemovitostí, nejčastěji prostřednictvím tzv. nemovitostních společností. Fond je určen investorům, kteří chtějí získat výhody plynoucí z investice do nemovitostí, ale sami nemovitost nechtějí nebo nemohou z jakýchkoli důvodů vlastnit a spravovat.

➤ **Investiční fondy ING^{xxvii}**

Fond obligací

investuje prostředky do fondu, jehož majetek je sestaven z kvalitních likvidních obligací denominovaných v českých korunách s průměrnou splatností okolo 5ti let.

Smišený fond

investuje cca 75 % prostředků do obligací denominovaných v českých korunách a 25 % prostředků do akcií obchodovaných na burzách v České republice a dalších zemích střední a východní Evropy (Polsku, Maďarsku, Slovensku, Rumunsku, Bulharsku, Chorvatsku, Slovinsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku).

Smišený fond II

investuje cca 75 % prostředků do obligací denominovaných v českých korunách a 25 % prostředků do akcií obchodovaných na burzách v České republice a dalších zemích střední a východní Evropy (Polsku, Maďarsku, Slovensku, Rumunsku, Bulharsku, Chorvatsku, Slovinsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku), a také v EU a USA.

Smišený fond Plus

investuje cca 50 % prostředků do kvalitních obligací denominovaných v českých korunách a 50 % prostředků do akcií obchodovaných na burzách v České republice a dalších zemích střední a východní Evropy (Polsku, Maďarsku, Slovensku, Rumunsku, Bulharsku, Chorvatsku, Slovinsku, Litvě, Lotyšsku a Estonsku), a také v EU a USA.

Fond flexibilních investic

investuje do diverzifikovaného portfolia vysoce kvalitních dluhopisů a nástrojů peněžního trhu s relativně krátkou dobou do splatnosti a s denominací v českých korunách.

^{xxvii} Zpracováno podle [15]

Český click fond

investuje prostředky do fondu, který umísťuje nejméně 90 % portfolia do maximálně bezpečných krátkodobých dluhopisů a nástrojů peněžního trhu (např. státní pokladniční poukázky a státní dluhopisy s nízkou dobou do splatnosti). Zbytek je investován do kupních opcí na index EuroStoxx 50. Profil fondu proto omezuje pokles portfolia na nejméně 90 % jeho hodnoty při případném negativním vývoji cen akcií. Klient fondu může naproti tomu neomezeně participovat na růstu jejich cen. Ochrana investovaného majetku se navíc vždy procentuálně zvyšuje o hodnotu případného nového maxima dosaženého fondem na konci měsíce a po čase tak může přesáhnout i 100%.

Fond světových akcií

investuje plně prostředky do fondu založeného na diverzifikovaném portfoliu akcií obchodovaných na světových burzách.

Fond světových akcií II

investuje plně prostředky do fondu založeného na diverzifikovaném portfoliu akcií obchodovaných na trzích v České republice, Polsku a Maďarsku a dalších zemích střední a východní Evropy (např. Rumunsku, Slovinsku, Lotyšsku, Estonsku atd.), a také v EU a USA.

Fond českých akcií

investuje prostředky do akciového fondu, který zhodnocuje kapitál prostřednictvím investic do významných etablovaných společností z různých sektorů, jejichž akcie se obchodují na burzách střední a východní Evropy (zvláště pak na burzách v České republice, Polsku a Maďarsku).

Fond dividendové strategie

investuje prostředky do akcií, jejichž dividendový výnos je vyšší než tržní průměr. Cílem strategie je vyhledat nedocenené akcie s příslibem růstu a se silnými fundamenty.

Strategie fondu se zaměřuje na akcie firem, které mají stabilní příjem ze své základní činnosti, ale zároveň mají nižší tržní cenu nebo jsou přehlíženy ostatními investory.

Fond Junior

investuje cca 85% do kvalitních obligací a nástrojů peněžního trhu denominovaných v českých korunách, cca 15% pak do akcií obchodovaných na burzách v České republice a dalších zemích střední a východní Evropy (především pak v Polsku a Maďarsku).

➤ Investiční fondy Generali^{xxviii}

Fond Eeuropiem EquitiesDynamic C

Tento evropský akciový fond je orientovaný zejména na akcie společností kótovaných na burzách členských zemí OECD. Kromě toho může fond investovat i do cenných papírů, jejichž výnos je odvozen od vývoje kapitálových trhů, do konvertibilních dluhopisů, prioritních akcií atd. Investičním cílem je dosáhnout dlouhodobý růst investovaného kapitálu a překonávat výkon benchmarku, kterým je index Dow Jones Euro Stoxx 50. Nejvyšší zastoupení v portfoliu mají země Velká Británie, Francie a Německo a sektory finance, energetika, zdravotnictví a spotřeba - necyklická.

Fond Central and eastern europiem Equities C

Tento evropský akciový fond je orientovaný na akcie společností, které podnikají ve střední a východní Evropě a jsou kótované na burzách. Kromě toho může fond investovat i do cenných papírů, jejichž výnos je odvozen od vývoje kapitálových trhů, do konvertibilních dluhopisů, prioritních akcií atd. Investičním cílem je dosáhnout dlouhodobý růst a překonat výkon benchmarku, kterým je index Nomura Central and Eastern Equities ex Russia. Nejvyšší zastoupení v portfoliu mají země Polsko, Maďarsko a Česko a sektory finance, energetika a telekomunikace.

^{xxviii} Zpracováno podle [14]

Fond Global Life Style C

Tento světový akciový fond investuje do akcií společností, které podnikají v sektoru spotřeby a trendů životního stylu po celém světě. Cílem je generovat zhodnocení kapitálu v dlouhém období s orientací na středně a dlouhodobý vývoj sektorů. Benchmarkem je kombinace indexů FTSE Global Cyclical a FTSE Global Non-Cyclical. Nejvyšší zastoupení v portfoliu mají USA, Anglie, Švýcarsko, Francie a další nejvyspělejší země světa a sektory potravinářský průmysl, maloobchod a zboží dlouhodobé spotřeby.

Fond Global Multi Utilities C

Tento světový akciový fond investuje do akcií společností, které se zaměřují na zpracování omezených přírodních surovin a působí v primárním sektoru energetiky, spotřeby, telekomunikací po celém světě. Cílem je generovat zhodnocení kapitálu v dlouhém období s orientací na středně a dlouhodobý vývoj sektorů. Benchmarkem je kombinace indexů FTSE Global Utilities a FTSE Global Energy a FTSE Global Telecom. Nejvyšší zastoupení v portfoliu mají země USA, Anglie, Německo a Francie a sektory energetika, telekomunikace a spotřeba.

Dluhopisový fond Generali

Dluhopisový fond Generali investuje především do dluhopisů a ostatních cenných papírů s pevným výnosem. Značnou část portfolia fondu tvoří pevně úročené eurobondy, tedy zahraniční cenné papíry denominované v české měně a emitované zpravidla nadnárodními bankami s vyšším stupněm ratingu než má Česká republika. Nejvyšší zastoupení v portfoliu mají tituly euroobligace, státní dluhopisy a termínované vklady.

Smíšený fond Generali

V portfoliu smíšeného fondu Generali jsou vyváženým poměrem zastoupeny všechny hlavní investiční instrumenty (termínované vklady, pokladniční poukázky, dluhopisy,

akcie), a to především na tuzemském trhu. Růstový potenciál fondu je očekáván zejména díky akciové části jeho portfolia. Investice do dluhopisů a nástrojů peněžního trhu jsou stabilizujícím prvkem celkových investic tohoto fondu. Nejvyšší zastoupení v portfoliu mají tituly dluhopisy a sektory finance, farmacie a energetika.

Akciový fond Generali

Základním investičním nástrojem tohoto českého akciového fondu jsou akcie. Fond investuje výhradně na tuzemském trhu do akcií fundamentálně silných a perspektivních společností. Stabilizující částí portfolia tohoto fondu jsou v menší míře dluhopisy a nástroje peněžního trhu. Nejvyšší zastoupení v portfoliu mají tituly dluhopisy a sektory finance, farmacie a energetika.

Peněžní fond Generali

Investuje především na tuzemském peněžním trhu do bezpečných a velmi likvidních nástrojů (např. termínované vklady u renomovaných bankovních domů, pokladniční poukázky apod.). Jistotou stabilního zhodnocování je vhodný pro investory, kteří dávají přednost minimálnímu riziku. Nejvyšší zastoupení v portfoliu mají tituly termínované vklady a dluhopisy.

Hodnocení komparace podílových fondů

Pryč je doba, kdy se první pojišťovny nabízející investiční životní pojištění omezovaly na 3 základní fondy fond peněžního trhu, fond akciový a fond dluhopisový. Dnes mají všechny vybrané produkty investičního životního pojištění k dispozici velkou škálu investičních fondů. Je velmi těžké pro pojistníka se v těchto fondech zorientovat. Stále větší roli budou sehrávat investiční strategie předdefinované samotnými pojišťovnami. Pojistník se tak bude moci spolehnout na znalosti asset managementu, který ve své nabídce investiční strategie rozloží všechna rizika do optimálního portfolia. Je třeba ovšem mít na zřeteli že investiční riziko stále nese pojistník a předdefinované strategie

jsou jen jakýmsi vodítkem, ne však doporučením, za které by pojišťovna převzala riziko.

Z hlediska řešení úspor na důchod nás především zajímají fondy u nichž lze předpokládat potenciál vysokého zhodnocení. Nejstarší fondy u jednotlivých pojišťoven se datují k roku 2001. Vzhledem k tomu, že u akciových fondů jsou doporučené investiční horizonty nad 10 let, bylo by předčasné nyní hodnotit průměrné výnosy jednotlivých nabízených fondů a porovnávat je mezi sebou fondů. Navíc poslední rok a půl je dobou, kdy se akciím jak českým tak zahraničním příliš nedaří. V tuto chvíli by dokonce některé akciové fondy, s krátkou dobou od založení, ve zhodnocení předběhly i fondy peněžního trhu.

Ve svém hodnocení se tedy zúžím na nabídku jako takovou a ta je skutečně bohatá u všech vybraných pojišťoven. Také dostupnost veškerých informací je na vysoké úrovni. Nedá se říci, že by některá z vybraných pojišťoven byla v tomto hodnocení nejlepší.

4.2.2 *Délka trvání smlouvy*

Otázka délky trvání smlouvy je velmi zajímavá a z Tab. vyplývá, že názory produktových manažerů a pojistných analytiků se na tuto problematiku velmi různí.

Tabulka 9 : porovnání parametrů ovlivňujících délku spoření v rámci investičního životního pojištění

Parametry	AXA	AVIVA	Pojišťovna ČS	ING	Generali
Základní parametry					
tarif	T100	Life Invest	Flexi Invest	T150	Clever Invest
vstupní věk - min	0 let	16 let	0 let	15 let	18 let
vstupní věk - max	60 let	60 let	99 let	55 let	55 let
min. pojistná doba	5 let	15 let	5 let	5 let	5 let
max. pojistná doba	do věku 99 let	do věku 75 let	do věku 100 let	do věku 99 let	do 75 let věku

Zdroj: vlastní zpracování na základě obchodních podmínek vybraných pojišťoven

První otázka, která nás většinou při pohledu na tuto tabulku napadne je „Proč bych měl tak dlouho spořit“. Ale jak už řádek ve svém názvu napovídá jedná se pouze o délku smlouvy, ne o délku spoření. Konstrukce produktů IŽP umožňuje poměrně vysokou variabilitu v této oblasti. Vzhledem k tomu, že náklady na „provoz“ smlouvy, co se týče srážky poplatků v podobě počátečních jednotek probíhá do 25.roku trvání smlouvy, později za tyto poplatky již srážka neprobíhá. Pokud uzavírám smlouvu do vysokého věku, z dnešního pohledu vím, za jakých podmínek budu mít možnost učinit např.částečné odkupy.

Další kategorií je zdanění příspěvku zaměstnavatele srážkovou daní. Ta probíhá při řádném ukončení smlouvy ve výši 15% z příspěvku zaměstnavatele. Pokud ovšem nebudu spotřebovávat v penzi naspořené prostředky, budu shodnocovat více, než kdybych smlouvu řádně ukončil a převedl prostředky na příklad do penzijního fondu, který rovněž umí vyplácet pravidelnou penzi. Ještě před tím by ovšem prostředky podlehly zdanění.

Může se stát, že zemřu před ukončením smlouvy. V tom případě obmyšleným osobám zanechám o 15% naspořených prostředků více.

Domnívám se, že tento fakt některé společnosti zatím neřeší a nezamýšlejí se nad nimi z toho důvodu, že boom výplat pravidelného čerpání ze smluv IŽP nás teprve čeká, a řada otázek spojených z touto problematikou aktuálně nevystala.

Hodnocení komparace délky trvání smluv

Z porovnání v Tabulce 9 je také velmi zajímavý především vstupní věk do investičního životního pojištění u Pojišťovny České spořitelny, a.s. Domnívám se, že k takové možnosti přispělo know-how v rámci holdingu České spořitelny, která má historicky nezanedbatelné zkušenosti se střadateli ve pokročilém věku.

Údaj vstupního věku se domnívám nejvíce ovlivnila věčná diskuse vedená i na odborném fóru, zda-li investiční životní pojištění je především spoření nebo především

životní pojištění. Pokud totiž některé pojišťovny jej vidí především jako pojištění života, nevidí důvod pojišťovat děti. Řekl bych, že v tomto parametru to AXA pojišťovna, a.s. vyřešila velmi flexibilně, kdy pojistník ,tedy rodič se rozhodne začít spořit svému potomkovi ji prvního roku života dítěte. Etické hledisko je v tomto případě dodrženo tak, že do 3 let věku nelze sjednat pojištění života a od 3 do 18 let jen omezeně. Rodič tak začne svému dítěti spořit a v dospělosti na něj smlouvu převede. Dítě pak může pokračovat samostatně ve své smlouvě a využít tak veškeré výhody vyplývající z několika dekád staré smlouvy. Tato výhoda se může projevit později při získávání hypotéky resp.jejího zabezpečení.

U ostatních pojišťoven začínají rodiče spořit na „dětských“ programech a v dospělosti pak zakládají nové smlouvy. Nevýhodou se pak stává nové placení vstupních nákladů do pojištění. Hodnocení dětských programů již není předmětem této diplomové práce.

4.2.3 náklady na pojištění – poplatková struktura

V první části této sub kapitoly se věnuji poplatkům, které se spotřebovávají na provoz smlouvy a přímo se promítají do výkonu spoření. Tuto část jsem porovnal za využití techniky TANK, dnes již registrovanou metodu měření nákladovosti investičních produktů.

Dvě základní pravidla měření nákladovosti investičních produktů jsou měří se vůči výkonnosti trhu (benchmarku, indexu) a zohlednění všech poplatků

Ideální stav z pohledu investora nastává pokud by měl zhodnocení na úrovni indexu a investiční produkt by měl nulové náklady. Popsaného ideálního stavu nelze dosáhnout. Čím více se mu investor přiblíží, tím lépe pro něj. Některé investiční produkty jsou k tomu vhodnější (jsou levné), jiné méně vhodné (jsou nákladné).

Pro vysvětlení popsané metody porovnání v praxi uvedu následující příklad.

Příklad:^{xxix}

Index s nulovými náklady – požit jako benchmark

Kompozitní index 50 % US akcie (S&P 500 TR) a 50 % US dluhopisy (ML US Gov.)

Investováno 100 USD měsíčně po dobu 20 let

Suma na konci: 62 000 USD, zhodnocení 8,6 % p.a.

Otevřený podílový fond (Předpoklad:

Fondy v průměru dosahují výkonnosti benchmarku minus náklady fondu. Nadvýkonnost je možná jen za cenu zvyšování rizika.)

Pravidelné investice jako v předchozím příkladu

Vstupní poplatek 2,0 %, manažerský poplatek (TER) 1,2 %

Suma na konci: 52 000 USD, zhodnocení 7,1 % p.a.

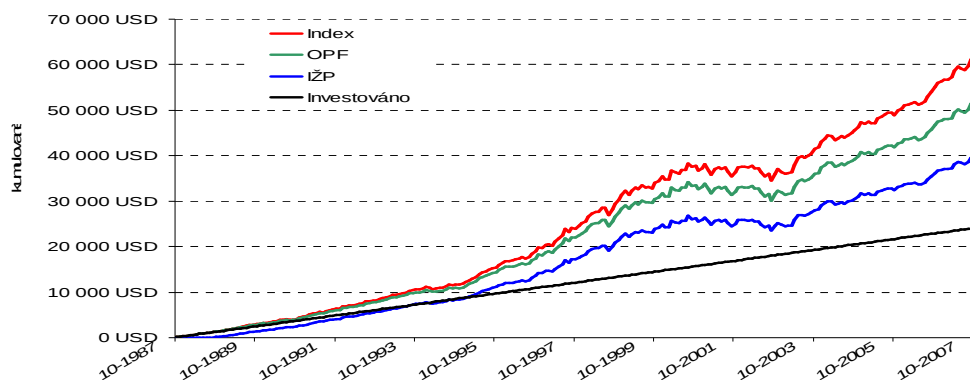
Investiční životní pojištění

Pravidelné investice (do investiční složky) jako v předchozím příkladu

Poplatky: manažerský ve fondu (TER) 1,2 %, správcovský na úrovni pojišťovny 1,0 %, vstupní 5 %, počáteční (formou PJ nebo AP) 1 rok

Suma na konci: 40 000 USD, zhodnocení 4,8 % p.a.

Graf 11: Měření nákladovosti investičních produktů obecně

Zdroj: Roman Stuchlík a Vít Kalvoda, *Prezentace časopisu Finanční poradce*

Pro názornost ještě příkládám číselné vyjádření problematiky nákladovosti investičních produktů v tabulce 10

^{xxix} Zdroj: seminář časopisu Finanční poradce

Tabulka 10: Měření nákladovosti investičních produktů obecně

Investiční nástroj	Průběžně investováno	Suma na konci	Rozdíl vůči benchmarku		Dosažená výkonnost
			Absolutně	Relativně	
Index	24 000 USD	62 000 USD	0 USD	0 %	8,6 %
OPF	24 000 USD	52 000 USD	-10 000 USD	-16 %	7,1 %
IŽP	24 000 USD	40 000 USD	-22 000 USD	-35 %	4,8 %

Zdroj: Roman Stuchlík a Vít Kalvoda, *Prezentace časopisu Finanční poradce*

TANK – Typická nákladovost konstrukce

Na principech zmíněných viz.výše představených je postaven ukazatel TANK – typická nákladovost konstrukce.

TANK říká, o kolik peněz (v %) budu mít s daným investičním produktem na konci méně v porovnání s výkonností trhu. Zohledňuje veškeré poplatky, počáteční i průběžné. Počítá se pro stanovený investiční horizont (10 let, 20 let, 30 let nebo 40 let) a ilustrativní růst trhů lineárním tempem (například 6 % p.a.). Nebere v potaz daňové zvýhodnění, jeho cílem je měřit nákladovost investičního produktu. U složených produktů, například IŽP, bere v potaz jen poplatky související s investiční částí produktu.

Pro lepší interpretaci výsledků mé analýzy opět uvedu modelový příklad, aby bylo patrné jakému srovnání byly vybrané investiční životní pojištění komerčních pojišťoven podrobeny

Pro příklad zvolíme investiční životní pojištění, které by se nám hodilo pro zdárné zajištění na budoucí odchod do důchodu s následujícími parametry:

- 1 000 Kč měsíčně do investiční složky
- doba nákupu počátečních jednotek (PJ) 2 roky
- srážka z PJ 7 % ročně
- srážky z PJ do konce pojištění

- poplatek z pojistného (vstupní) 5 %
- administrativní poplatek 20 Kč měsíčně
- manažerský poplatek na úrovni fondů (TER) 1,2 % ročně
- správcovský poplatek na úrovni pojišťovny 1,0 % ročně

Modelový vývoj trhu 6 % p.a. = benchmark

Data byly zpracovány za základě kalkulátorů nákladů analytického týmu. Pro srovnání příkládám do přílohy kalkulaci pojišťovny AXA, vytvořených pojistnými matematiky, která je předkládána klientovi.

Tabulka 11: Porovnání výkonu modelového investičního životního pojištění s 6% vývojem trhu

Doba trvání pojištění	Vklady celkem	Absolutní hodnota na konci		Kolik je produkt pod trhem	
		Produkt (IŽP)	Trh (benchmark)	Absolutně	Relativně (TANK)
10 let	120 000 Kč	121 361 Kč	167 659 Kč	46 298 Kč	27,6 %
20 let	240 000 Kč	299 405 Kč	467 912 Kč	168 507 Kč	36,0 %
30 let	360 000 Kč	588 280 Kč	1 005 620 Kč	417 340 Kč	41,5 %
40 let	480 000 Kč	931 930 Kč	1 968 572 Kč	1 036 642 Kč	52,7 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě: Roman Stuchlík a Vít Kalvoda, Prezentace časopisu Finanční poradce

Z uvedeného příkladů je patrné, že zpráva investičních produktů rozhodně není zadarmo. Cílem této analýzy ovšem není hodnocení výběru investičního produktu, ale hodnocení nejméně nákladového produktu z vybraných investičních životních pojištění.

Z předchozích odstavců je patrné, že aby bylo porovnání nákladovosti kompletní, je potřeba do konkrétního srovnání produktů investičních životních pojištění také náklady spojené s vybraným portfoliem investičních fondů.

Zejména na delších periodách je TANK citlivý na výběr konkrétních fondů do modelového portfolia a jejich váhu v modelovém portfoliu. V současné době TANK počítá s portfoliem složeným z **50 % z korunového dluhopisového fondu a z 50 % z globálního akciového fondu**. Vybírány jsou vždy nejlevnější fondy v nabídce dané pojišťovny.

Po dosazení hodnot jednotlivých dílčích nákladů do vzorce dostáváme procentuální hodnoty nákladovosti TANK pro jednotlivé délky spoření. TANK zahrnuje pouze běžné poplatky. Pokud klient provádí nějaké další placené operace, nákladovost se zvyšuje.

Tabulka 12: Přehled nákladů vybraných investičních pojištění

Investiční produkt	Vstupní náklady	Průběžné náklady (v % p.a. z objemu spravovaného majetku)
Trh (index)		
PČS Flexi Invest	Alokační procento: 1. rok 10%, 2. rok 80%, 3. rok a dále 100%. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 20 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 5 Kč.	0,5% na úrovni pojišťovny plus poplatek na úrovni fondu (dynamický program 1,27%)
AXA T100	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 2 roky. Srážka z PJ 6% ročně. Doba srážení z PJ: do konce, max. 25 let. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 10 Kč.	0% na úrovni pojišťovny plus poplatek na úrovni fondu (TP 1,5%)
Generali Clever Invest	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 2 roky. Srážka z PJ 7% ročně. Doba srážení z PJ: do konce, max. 30 let. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 30 Kč měsíčně.	1,6% na úrovni pojišťovny, někdy také na úrovni fondu (TP 0,15%)
Aviva Komfort	Alokační procento: 1. rok 20%, 2. rok 20%, 3. rok a dále 99%. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 10 Kč.	na úrovni fondu pojišťovny a na úrovni podfondů (TP 2,18%)
ING T150	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 18 měs. Srážka z PJ 7% ročně. Doba srážení z PJ: do konce. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně.	na úrovni pojišťovny plus na úrovni fondu (TP 3,38%)

Zdroj: vlastní zpracování podle dostupných obchodních podmínek pojišťoven

Jelikož není možné zjistit celkovou nákladovost (TER) u všech fondů, používám pro výpočet TANK manažerský poplatek. Existují i fondy, které umí držet manažerský poplatek poměrně nízký a další průběžné náklady v nich tvoří poměrně výraznou část TER.

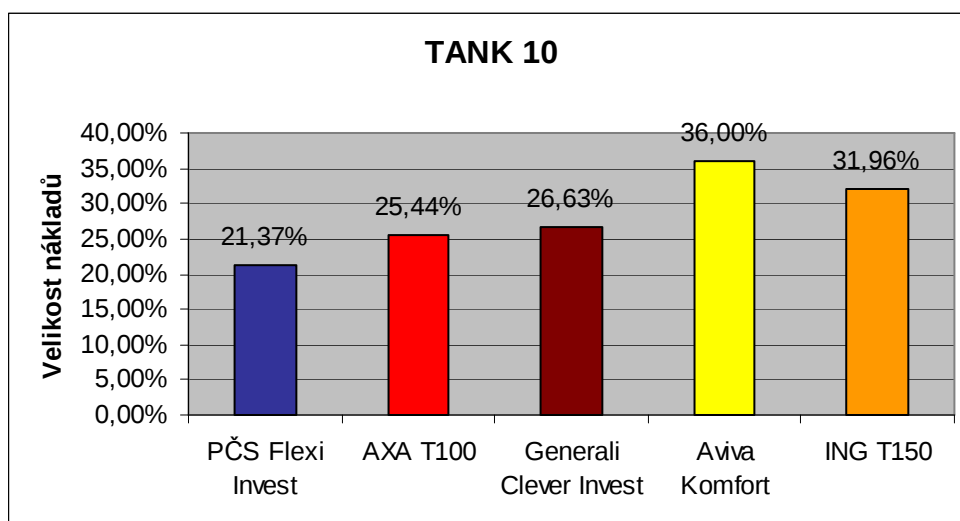
Tabulka 13: Nákladovost investičních pojištění podle délky spoření

Investiční produkt	TANK10	TANK20	TANK30	TANK40
Trh (index)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
PČS Flexi Invest	21,37%	30,51%	38,34%	45,82%
AXA T100	25,44%	31,78%	37,73%	43,91%
Generali Clever Invest	26,63%	33,47%	40,59%	47,36%
Aviva Komfort	36,00%	38,67%	45,79%	53,45%
ING T150	31,96%	43,72%	54,71%	64,39%

Zdroj: vlastní zpracování podle metodiky TANK

Pro názorné ukázky jakou roli hraje vhodná kombinace nákladových položek v kombinaci s délkou spoření přikládám několik grafů. První z nich ukazuje náklady vzniklé po 10 letech proti 6% benchmarku.- modelovému trhu. Druhý graf ukazuje náklady po 20 letech, třetí po 30 letech, čtvrtý po 40 letech.

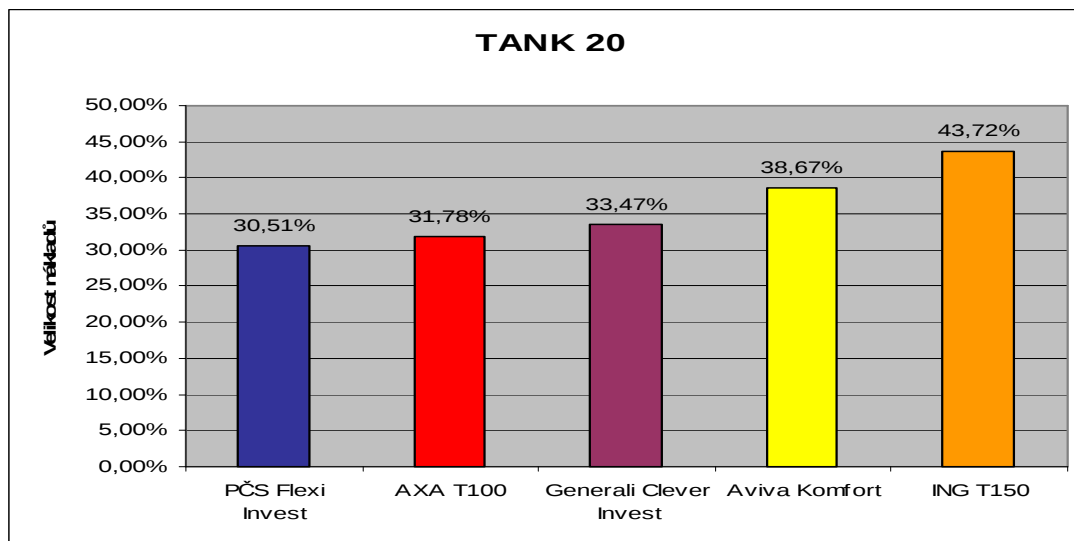
Graf 12. nákladovost investičních životních pojištění u 10letého spoření

Zdroj: vlastní zpracování podle dostupných údajů obchodních podmínek jednotlivých pojišťoven

Z grafu 12 je patrné, že nejvýhodnějším produktem v 10letém horizontu by bylo investiční životní pojištění Flexi od Pojišťovny České spořitelny. Naopak až téměř 60% dražší z hlediska nákladů je investiční životní pojištění Komfort od Avivy.

Graf 13. nákladovost investičních životních pojištění u 20letého spoření

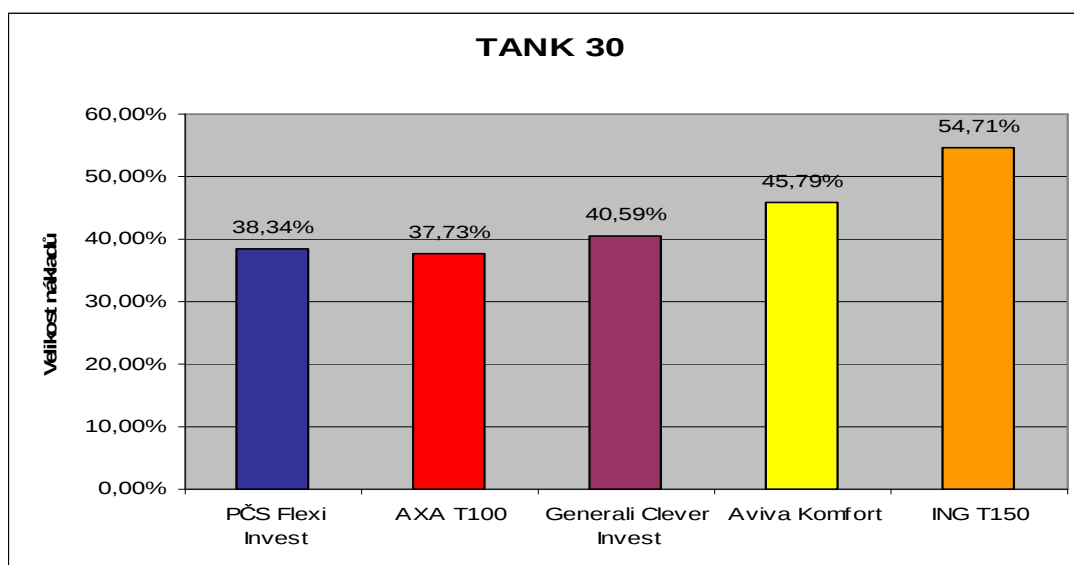

Zdroj: vlastní zpracování podle dostupných údajů obchodních podmínek jednotlivých pojišťoven

Z grafu 13 je patrné, že v horizontu 20 let už je situace u investičních životních pojištění FLEXI od Pojišťovny České spořitelny, T100 od AXA a Clever Investu od Generali velmi vyrovnaná. V těchto případech bude tedy investor spokojenější správnou volbou investiční strategie.

Co se týče nákladovosti, bude mít investor větší výběr z produktů a bude moci přihlížet také k výhodnosti dalších parametrů, které budou moci jakkoliv finančně zabezpečit investiční horizont 20 let v podobě doplňkových pojištění nebo ekonomické síle jednotlivých pojišťoven. Naopak v horizontu 20 let proti nejlevnějšímu produktu Flexi produkt T150 od ING o polovinu dražší při stejném zhodnocení investice.

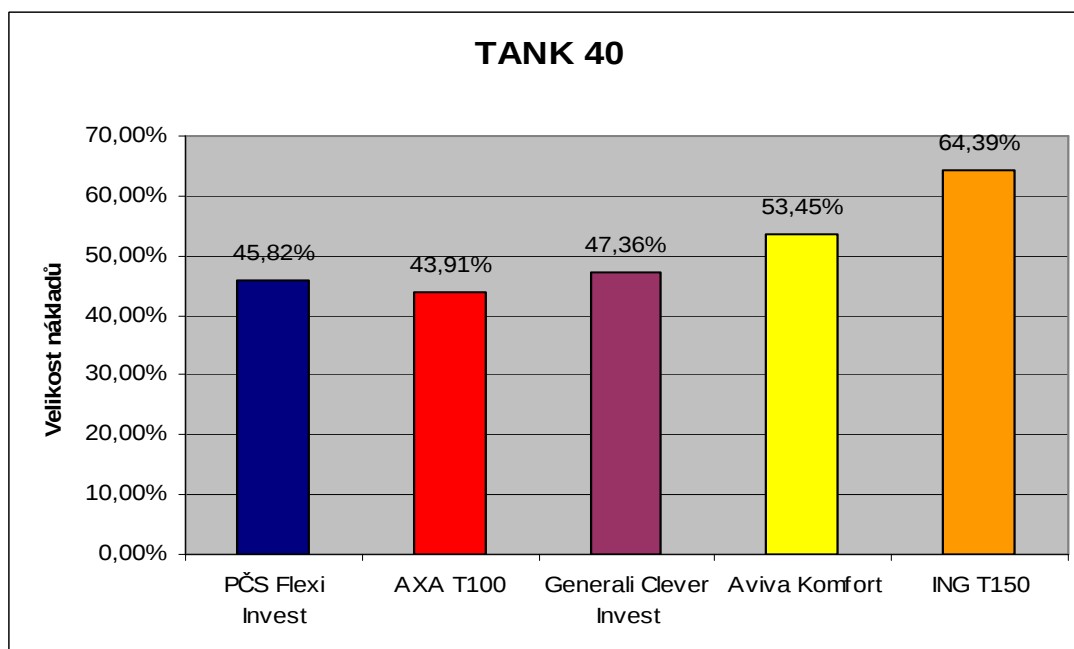
Graf 14: nákladovost investičních životních pojištění u 30letého spoření

Zdroj: vlastní zpracování podle dostupných údajů obchodních podmínek jednotlivých pojišťoven

Po 30 letech je investiční životní pojištění T100 od AXA nejlevnější. Naopak velmi nákladné je investiční životní pojištění T150 od ING, ve 30letém horizontu je již rozdíl v hodnotě investice mezi nejlevnějším a nejnákladnějším až 160.000 Kč.

Graf 15: nákladovost investičních životních pojištění u 40letého spoření

Zdroj: vlastní zpracování podle dostupných údajů obchodních podmínek jednotlivých pojišťoven

Z posledního grafu vyplývá, že i po 40 letech je investiční životní pojištění T100 od AXA stále nejlevnějším produktem. Zde je potřeba zmínit, že v tak dlouhém časovém horizontu, jako je 40 let, a hodnota investice bez nákladů činí 2.000.000 Kč, činí 1% rozdílu 20.000 Kč. Rozdíl bez mála mezi T100 od AXA a T150 od ING je bezmála 400.000 Kč, což je již z hlediska zabezpečení do důchodu částka nezanedbatelná a zveřejnění těchto dat by jistě mladé potenciální zájemce o investiční životní pojištění velmi ovlivnilo.

V druhé části jsem provedl srovnání poplatků investičního životního pojištění podle hodnot uvedených v obchodních podmínkách jednotlivých vybraných pojišťoven, které by se projevily při využívání flexibility investičního životního pojištění, tedy při časté manipulaci se smlouvou:

- počáteční náklady
- rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou podílových jednotek
- vedení účtu
- poplatek spojený s řízením fondu - management fee
- změna alokačního poměru 1x ročně
- přesun podílových jednotek
- prodej podílových jednotek – odkup kapitálové hodnoty
- výpis z účtu 1x ročně
- mimořádný výpis z účtu – vystavení duplikátu

V následující tabulce jsou přehledně znázorněny (Tabulka 15) veškeré zadané poplatky pro konkrétní investiční pojištění vybraných pojišťoven. Pomocí fuzzy logiky^{xxx} jsem provedl jejich srovnání. Nutnou podmínkou pro porovnání je vytvoření transformační matice. Zde udáváme důraz na jednotlivé parametry podle toho, jakou váhu pro nás ten který poplatek bude mít. Je alfa a omega srovnání.

Dále jsem vytvořil vstupní matice, resp. nejdříve popis vstupní matice, která jednotlivé poplatky rozdělí do kategorií námi určenou, viz. Příloha 4. Dále jsem vytvořil vstupní matici s příznaky ano/ne viz příloha č.6, kam podle skutečným poplatků jednotlivých investičních aplikoval data o poplatcích vybraných komerčních pojišťoven (Tabulka 15a a Tabulka 15b). V poli, ve kterém najdeme shodu doplníme A do správného pole. Předlohou je popis matice. Vstupní maticí matice Ano/Ne se na základě jednoduchého programu v XLS převede na transformační matici 1/0. Zde provedeme kontrolu, že v každém sloupci je součet jedniček pouze jedna, tedy že nemáme u některého z poplatků 2 hodnoty.

Výstupná matice udává interpretaci různých kategorií výsledků., viz příloha 4. Výsledky jednotlivých vstupních matici jsou porovnány s maticí výstupní (Tabulka 14) a hodnocení je uvedeno v Tabulce 16..

Tabulka 14: Výsledná matice – ohodnocení poplatků

Výstupní matice		
	Body	Co s daným investičním životním pojištěním
1	0 - 29	Okamžitě zamítnout nákup
2	30 - 49	Nákup nedoporučuji
3	50 - 69	Nákladná poplatková struktura, zjistit jiné motivace nákupu
4	70 - 79	Kvalitní poplatková struktura
5	80 - 100	Velmi dobrá poplatková struktura

Zdroj: Vlastní zpracování

^{xxx} Fuzzy logika nazývaná také jako mlžná logika, logika vágních, neostrých pojmů, je neklasická logika užívaná při formalizování úsudků, v nichž se vyskytují vágní termíny jako například: modrý, bystrý, holý, odolný, menší než. Tvrzení obsahující vágní termíny jsou charakteristicky pravdivá či nepravdivá pouze v určitém stupni, nikoliv absolutně a jednoznačně. Metody klasické dvouhodnotové logiky jsou pro analýzu úsudků obsahujících vágní pojmy neadekvátní a mohou vést až k logickým paradoxům. Podle fuzzy logiky je významem vágního termínu nikoliv množina jako v klasické logice, ale takzvaná fuzzy neboli mlžná množina. Do fuzzy množiny patří předměty v určitém stupni. Fuzzy logika je aplikována v umělé inteligenci, v matematice, v logické analýze jazyka, v kvantové fyzice a dále také v průmyslu, kde se pracuje s fuzzy regulátory. A právě tato poslední jmenovaná oblast využití nás nejvíce zajímá pro praktické využití v řízení firem.

Tabulka 15 poplatky investičního životního pojištění u vybraných pojišťoven

Investiční produkt	Vstupní náklady	Průběžné náklady (v % p.a. z objemu spravovaného majetku)	Změna alokačního poměru 1x ročně	Přesun podílových jednotek	Prodej podílových jednotek	Výpis z účtu 1 x ročně	Mimořádný výpis z účtu
PČS Flexi Invest	Alokační procento: 1. rok 10%, 2. rok 80%, 3. rok a dále 100%. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 20 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 5 Kč.	0,5% na úrovni pojišťovny plus poplatek na úrovni fondu (dynamický program 1,27%)	zdarma	V 1.roce zdarma, každý další 100Kč	100 Kč	zdarma	50 Kč
AXA T100	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 2 roky. Srážka z PJ 6% ročně. Doba srážení z PJ: do konce, max. 25 let. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 10 Kč.	0% na úrovni pojišťovny plus poplatek na úrovni fondu (TP 1,5%)	V 1.roce zdarma, každý další 100Kč	V 1.roce zdarma, každý další 100Kč	100 Kč	zdarma	0 Kč
Generali Clever Invest	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 2 roky. Srážka z PJ 7% ročně. Doba srážení z PJ: do konce, max. 30 let. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 30 Kč měsíčně.	1,6% na úrovni pojišťovny, někdy také na úrovni fondu (TP 0,15%)	zdarma	V každém roce 2x zdarma, jinak 0,25% přemístované částky (min 50-max.500)	0,25%	zdarma	20 Kč
Aviva Komfort	Alokační procento: 1. rok 20%, 2. rok 20%, 3. rok a dále 99%. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 10 Kč.	na úrovni fondu pojišťovny a na úrovni podfondů (TP 2,18%)	zdarma	V 1.roce zdarma, každý další 50Kč	50 Kč	zdarma	0 Kč
ING T150	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 18 měs. Srážka z PJ 7% ročně. Doba srážení z PJ: do konce. Poplatek z pojistného (vstupní) 5 %. Administrativní poplatek 40 Kč měsíčně.	na úrovni pojišťovny plus na úrovni fondu (TP 3,38%)	zdarma	V 1.roce zdarma, každý další 50Kč	0 Kč	zdarma	50 Kč

Zdroj vlastní zpracování dle obchodních podmínek vybraných pojišťoven

Tabulka 16: Vyhodnocení poplatků investičního životního pojištění

Vyhodnocení vybraných alternativ investičního životního pojištění			
	Investiční produkt	Procenta	Slovní hodnocení
1	PČS Flexi Invest	69%	Nákladná poplatková struktura, zjistit jiné motivace nákupu
2	AXA T100	75%	Kvalitní poplatková struktura
3	Generali Clever Invest	65%	Nákladná poplatková struktura, zjistit jiné motivace nákupu
4	Aviva Komfort	65%	Nákladná poplatková struktura, zjistit jiné motivace nákupu
5	ING T150	77%	Kvalitní poplatková struktura

Zdroj: Vlastní zpracování

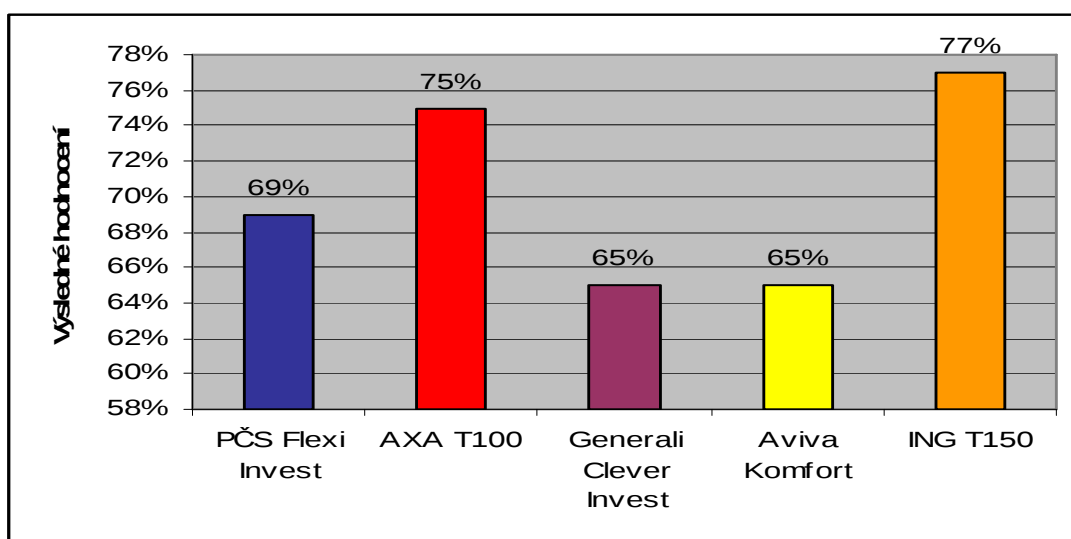
Z tabulky 16 vyplývá, že podle zadaným parametrů se jeví jako nejlevnější produkt T150 od ING. T150 byl velmi blízko hodnocení „velmi dobrá poplatková struktura“. Naopak produkt Komfort od Avivy a rovněž Clever Invest od Generali nevyšly v mém porovnání nejlépe. Byly na úrovni hodnocení „nákladná poplatková struktura“ a jako spořicí produkt s velmi častou manipulací bych jej nedoporučil, pokud by měly sloužit jen jako investiční produkt. Produkt T100 od AXA vyšel v mém porovnání s hodnocením „kvalitní poplatková struktura“

Patrně nejdůležitější je interpretace tohoto srovnání. Jak je patrné, toto srovnání pomocí metody fuzzy-logiky, není podobné srovnání metodou TANK. Důvodem je, že ve vstupní matici jsem kladl velký důraz na manipulační poplatky, resp. Na jejich předpokládanou četnost a tudíž

Čerpat z toho výsledku by mohl především investor, který by chtěl na základě vlastních informací o investičním trhu často manipulovat s alokací mezi fondy provádět vklady a výběry do fondů.

Pro lepší přehlednost hodnocení přikládám Graf 16. Zelenou barvou jsou označeny produkty s „nízkými“ poplatky, modrou pak produkty investičního životního pojištění s „vyššími“ poplatky a červenou barvou je označen produkt s „vysokými náklady“

Graf 16: Vyhodnocení poplatků investičního životního pojištění vybraných pojišťoven

Zdroj: vlastní zpracování

5 NÁVRHY A DOPORUČENÍ KE ZLEPŠENÍ NABÍDKY INVESTIČNÍHO ŽIVOTNÍHO POJIŠTĚNÍ SPOLEČNOSTI AXA POJIŠŤOVNA, A.S.

Ve své diplomové práci jsem se pokusil ukázat investiční životní pojištění jako vhodný nástroj k řešení problematiky důchodového zabezpečení. Z analýz uvedených v této diplomové práci vyplývá, že každý z nás bude dříve či později stát před otázkou jak se na stáří zabezpečit. Ze závěrečných srovnání investičních životních pojištění vybraných komerčních pojišťoven, že velkou roli zde bude hrát především čas. Již dnes pro generaci čtyřicátníků a mladších nestačí pouze „nějak“ začít, ale velkou úlohu bude hrát především fakt „jak“ začít.

Řada srovnání informací v této diplomové práci vypovídá o tom, že správně se rozhodnout není vůbec snadným úkolem. Výsledky jednotlivých srovnání ovšem dávají návod pro potenciálnímu investorovi, jaká úskalí ho při volbě vhodného investičního nástroje, resp.investičního životního pojištění čekají.

Další závěry z mé diplomové práce vyplývají pro AXA pojišťovna, a.s. Investiční pojištění je jedním z nejúspěšnějších pojištěním v současné době a to nejen v Evropě. To si také uvědomuje management a produktoví manažeři AXA pojišťovna a.s. Ve srovnání konkurence špičkových investičních pojištění si investiční životní pojištění Comfort Plus T100 nevedlo úplně špatně.

Analýzy a hodnocení se ubírali ve všech směrech ke „spoření“

První kritériem ovlivňujícím spoření byla délka spoření. Ta je daná především vstupními a výstupními věky pojištěného. V tomto ohledu se nedá investičnímu životnímu pojištění Komfort Plus T100 nic vytknout. Ukázal se jako nejméně diskriminující pro potenciální zákazníky. Jediným omezením je maximální vstupní věk pojištěného. Zde si myslím, že pro drobných úpravách pojistných podmínek (především omezení rizikové sazby) by mohl smlouvu uzavřít sedmdesátník, který bych chtěl

investovat prostřednictvím investičního životního pojištění. V tuto chvíli takovou smlouvu lze uzavřít pouze nestandardním způsobem „na výjimku“.

Dalším hodnotícím kritériem byla rozmanitost investičních fondů. Ani tady nezůstal Komfort Plus nijak pozadu. Rozsáhlým výběrem investičních fondů je plně konkurenčním na trhu investičního životního pojištění.

Jedinou výtku, týkající se této části hodnocení, bych měl k aktuálnosti údajů na webovské stránce www.axa.cz, kde aktuální hodnoty podílových jednotek jsou vystavovány se zpožděním 7 dní, což jej proti konkurenci, která je na tom podstatně lépe diskvalifikuje.

Třetí částí bylo hodnocení nákladovosti vybraných investičních životních pojištění. Pro generaci dnešních pětadvacníků se jako investiční nástroj na řešení důchodového zabezpečení jevílo dokonce velmi příznivě.

Věková kategorie, pro kterou nevyšel T100 příliš vhodně jsou lidé s investičním horizontem kolem 10 let. Tady vidím velký prostor pro návrhy na zlepšení konstrukce nákladů, jelikož právě tato věková kategorie si úplně nejlépe uvědomuje budoucí „kolaps“ důchodového zabezpečení a je snadné takového klienta získat. Z uvedených výpočtů je vidět, že v krátkodobém horizontu hrají velkou roli konstantní poplatky. Ty by měly být nižší. Minimálně by se mohly měnit v závislosti na délce trvání smlouvy, tak aby produkt oslovil všechny věkové kategorie.

Parametry nového produktu bych navrhoval upravit podle následující tabulky

Tabulka 17a) Návrh parametrů nového investičního životního pojištění

Parametry	AXA
tarif	T100 NEW
vstupní věk - min	0 let
vstupní věk - max	94
min. pojistná doba	5 let
max. pojistná doba	do věku 99 let

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 17b) Návrh parametrů nového investičního životního pojištění

Investiční produkt	Vstupní náklady	Průběžné náklady (v % p.a. z objemu spravovaného majetku)	Změna alokačního poměru 1x ročně	Přesun podílových jednotek	Prodej podílových jednotek	Výpis z účtu 1 x ročně	Mimořádný výpis z účtu
AXA T100 NEW	Počáteční jednotky (PJ). Doba nákupu PJ: 2 roky. Srážka z PJ 4% ročně. Doba srážení z PJ: do konce, max. 30 let. Poplatek z pojistného (vstupní) 3%. Administrativní poplatek 30 Kč měsíčně. Inkasní poplatek 10 Kč.	0% na úrovni pojišťovny plus poplatek na úrovni fondu (TP 1,5%)	1x v roce zdarma, každý další 100Kč	1x v roce zdarma, každý další 100Kč	100 Kč	zdarma	0 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

ZÁVĚR

Cílem mé diplomové práce bylo porovnat produkty v oblasti investičního životního pojištění jednotlivých vybraných pojišťoven a následně navrhnout možná doporučení vedoucí ke zlepšení nabídky produktů životního pojištění u AXA pojišťovna, a. s.

V teoretické části diplomové práce jsem popsal charakteristiku vývoje a současnou situaci pojistného trhu v České republice. A zvláště souvislost životního pojištění a připravované penzijní reformy. Uvedla jsem základní klasifikaci životního pojištění, role životního pojištění v české ekonomice. Dále jsem se věnoval současnému stavu důchodové reformy v České republice a teoretickým východiskům využití životního pojištění, resp. Investičního životního pojištění, při řešení této problematiky.

Situační analýza měla za cíl podrobně rozebrat trh a vývoj trhu životního pojištění v Evropě s následným vlivem na vývoj tohoto odvětví v České republice. Součástí analýzy byl také rozbor vývoje populace v EU i České republice a vyzdvižení nutnosti informovat o tomto vývoji mladou generaci, přiblížit tak rizika nevěnování se této problematice s ohledem na možnosti spoření na post produktivní věk

V praktické části diplomové práce jsem charakterizoval společnost AXA pojišťovnu, a.s. a ostatní vybrané pojišťovny a současně jsem popsala nabízené produkty životního pojištění. Součástí byl také popsání postup metod výběru konkurenčních pojišťoven. Vzhledem k tomu, že budoucí trend životního pojištění ukazuje na rozvoj především investičního životního pojištění, zaměřil jsem svou pozornost právě na tyto produkty vybraných komerčních pojišťoven. V souvislosti již zmíněnou připravovanou penzijní reformou jsem se u všech produktů věnoval především parametrů ovlivňující spoření. Pro jednotlivé produkty jsem sestavil základní charakteristiky, které byly následně použity ve srovnávání těchto produktů pomocí metody TANK a fuzzy logiky.

Na základě výše uvedeného jsem provedl vyhodnocení produktů pojišťoven a navrhl možné cesty vedoucí ke zlepšení současného stavu produktu AXA Komfort Plus T100

společnosti AXA pojišťovny, a. s. v oblasti parametrů mající vliv na velikost hodnoty investice.

Na základě obecného srovnání produktů investičního pojištění, srovnání minimální částky pro případ smrti a srovnání poplatků a celkového srovnání pomocí fuzzy logiky jsem dospěla k níže uvedeným doporučením.

Společnost AXA pojišťovna a. s. by měla snížit poplatky především v oblasti management fee, který má největší vliv v dlouhém časovém horizontu na snížení hodnoty investice proti benchmarku. Dle mého názoru by se měla také pokusit o snížení poplatků a to hlavně poplatku „počáteční náklady“. Ani ne tak proto, že by zatěžovaly spoření do budoucna, ale , že jsou pro klienta nejsnáze porovnatelnými náklady, informací snadno dostupnou, Doporučení změny délky spoření bych omezil pouze na snížení diskriminace lidí starší 65 let, pokud mají zájem uzavřít smlouvu i ve vyšším věku. Současná situace to umožňuje pouze na výjimku, která bývá vždy povolena. Uvést tuto změnu do standardu by bylo výhodné

Ve své práci vycházím z údajů, které jsem měl možnost získat, z veřejně dostupných materiálů, což znamená zejména volně dostupné informace o pojistném trhu a konkurenčních pojistných produktech. Je pravdou, že získat podrobnější informace není zrovna lehkou záležitostí. Leckdy se některé pojišťovny tváří jako nedobytné pevnosti a proškolení pracovníků v oboru investičního životního pojištění zatím také není valné, obzvláště znalost poplatkovýc struktur produktu investičního životního pojištění.

K provedení kompletního posouzení nabídky pojistných produktů by bylo zapotřebí hlubšího prozkoumání interních dat jednotlivých komerčních pojišťovacích společností a kooperace s analytickým týmem Sofia finance, především tvůrce metody TANK pana Víta Kalvody, ředitele brněnské pobočky Sofia Finance a dále prostudování metody fuzzy logiky, která posloužila k porovnání „neběžných“ poplatků v investičním životním pojištění.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografické publikace

- [1] AWD ČR, Brno, interní materiály společnosti, 2006
- [2] ČEJKOVÁ, V., NEČAS, S: *Pojistný trh*. 1.vyd. Brno: ESF MU, 2003. 81 s.
- [3] ČEJKOVÁ, V., ŠEDOVIÁ, J., ČAPKOVÁ, D.: *Pojišťovnictví*. 1. vyd. Brno: ESF MU 2001. 177 s., ISBN 80-210-2574-8
- [4] KOLEKTIV AUTORŮ Z ČAP: *Životní pojištění*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2002., 104 s., ISBN 80-247-0146-4 Občanský zákoník a související předpisy
- [5] Výroční zprávy ČAP za roky 2001 – 2007
- [6] Zákon č.363/1999 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů

Internetové zdroje

- [7] [http:// www.allianz.cz](http://www.allianz.cz) internetový portál Alianz pojišťovna, a.s.
- [8] Pojištění versus důchodová reforma. Alianz pojišťovna, a.s. [on line][cit.2008-03-20]. Dostupný z <http://www.allianz-pojisteni.cz/?clanek=zivotni-pojisteni-versus- duchodova-reforma>
- [9] <http://www.aviva-pojistovna.cz/> internetový portál Aviva životní pojišťovna, a.s.
- [10] [http:// www.bankovnictvi.ihned.cz](http://www.bankovnictvi.ihned.cz) internetový ekonomický portál
- [11] SVOBODA, K. Penzijní reforma-přinese pojišťovnám boom? *Economia online 2008* [on-line][cit.2008-03-21]. Dostupný z: http://bankovnictvi.ihned.cz/2-19402350-900000_d1-24
- [12] [http:// www.cap.cz](http://www.cap.cz) internetový portál České asociace pojišťoven České republiky
- [13] [http:// www.finance.cz](http://www.finance.cz) internetový ekonomický portál

- [14] [http:// www.generali.cz](http://www.generali.cz) internetový portál Generali Pojišťovna a.s.
- [15] [http:// www.ing.cz](http://www.ing.cz) internetový portál ING pojišťovna, a.s.
- [16] [http:// www.peníze.cz](http://www.peníze.cz) internetový ekonomický portál
- [17] <http://www.pojistovnacs.cz/> internetový portál Pojišťovny České spořitelny, a.s.
- [18] [http:// www.socialnirwue.cz](http://www.socialnirwue.cz) Internetový portál MPSV ČR
- [19] [http:// www.afiz.cz](http://www.afiz.cz) Internetový portál Asociace finančních zprostředkovatelů a finančních poradců České republiky

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1:	Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v rámci CEA (v %)	36
Graf 2:	Srovnání podílu životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v ČR a v rámci CEA v roce 2007 (v %)	37
Graf 3:	Vývoj předepsaného pojistného v ČR	48
Graf 4:	Trend vývoje předepsaného pojistného v ČR	41
Graf 5:	Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném	42
Graf 6 :	Pět největších pojišťoven ČR poskytujících životní pojištění a jejich podíl na trhu v roce 2007	44
Graf 7:	Trend vývoje porodnosti v České republice	51
Graf 8:	Znázornění populačního rozvrstvení mezi pracující a důchodce	53
Graf 9:	Znázornění rozdílu mezi hrubým příjmem a příjmem při odchodu do důchodu	54
Graf 10:	Rozvrstvení zdrojů příjmů po odchodu do důchodu	55
Graf 11:	Měření nákladovosti investičních produktů obecně	91

Graf 12.	nákladovost investičních životních pojištění u 10letého spoření	93
Graf 13.	nákladovost investičních životních pojištění u 20letého spoření	94
Graf 14:	nákladovost investičních životních pojištění u 30letého spoření	95
Graf15:	nákladovost investičních životních pojištění u 40letého spoření	95
Graf 16:	Vyhodnocení poplatků investičního životního pojištění vybraných pojišťoven	99

SEZNAM TABULEK

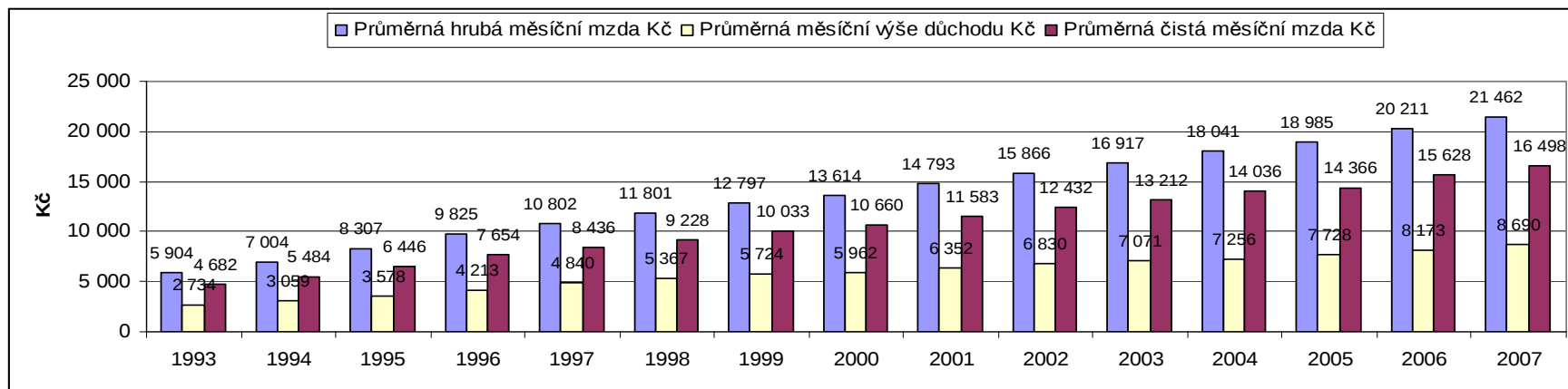
Tabulka 1:	Rozdíly v životním pojištění ve vybraných zemích CEA v roce 2007	38
Tabulka 2:	Předepsané pojistné v komerčních pojišťovnách ČR v letech 2001-2007	40
Tabulka 3:	Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v ČR(v%)	42
Tabulka 4:	Podíl životního pojištění na celkovém předepsaném pojistném v ČR	43
Tabulka 5:	Koncentrace pojistného trhu (v %)	43
Tabulka 6:	Podíl prvních 10 pojišťoven ČAP na trhu životního pojištění (v %)	44
Tabulka 7:	Přehled pojišťoven poskytujících investiční životní pojištění	48
Tabulka 8:	Přehled parametrů vybraných investičních životních pojištění	73
Tabulka 9 :	Porovnání parametrů ovlivňujících délku spoření v rámci investičního životního pojištění	86
Tabulka 10:	Měření nákladovosti investičních produktů obecně	89
Tabulka 11:	Porovnání výkonu modelového investičního životního pojištění s 6% vývojem trhu	91
Tabulka 12:	Přehled nákladů vybraných investičních pojištění	92
Tabulka 13:	Nákladovost investičních pojištění podle délky spoření	93
Tabulka 14:	Výsledná matice – ohodnocení poplatků	97
Tabulka 15:	poplatky investičního životního pojištění u vybraných pojišťoven	98

Tabulka 16:	Vyhodnocení poplatků investičního životního pojištění	98
Tabulka 17a:	Návrh parametrů nového investičního životního pojištění	101
Tabulka 17b:	Návrh parametrů nového investičního životního pojištění	102

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1:	Relace průměrného starobního důchodu
Příloha 2:	Kalkulace penzijního připojištění s cílovou částkou 1,8 Mio.
Příloha 3:	Kalkulace investičního životního pojištění s garantovaným výnosem s cílovou částkou 1,8 Mio.
Příloha 4:	Fuzzy-logika: Vstupní a transformační matice
Příloha 5:	Fuzzy-logika: Vstupní stavové matice, implementace produktu AXA T100
Příloha 6:	TANK, implementace produktu AXA T100. Ukázka výpočtu TANK10

Příloha č. 1: Relace průměrného starobního důchodu

Příloha č. 2: Kalkulace penzijního připojištění, investiční horizont 30let, cílová částka cca 1,8Mio.

po	Měsíční vlastní příspěvek 3000 Kč		
.....	vlastní	státní	se zhodn.
letech	příspěvek	příspěvek	3,0%
1	36 000	1 800	38 414
2	72 000	3 600	77 981
3	108 000	5 400	118 735
4	144 000	7 200	160 711
5	180 000	9 000	203 946
6	216 000	10 800	248 479
7	252 000	12 600	294 348
8	288 000	14 400	341 592
9	324 000	16 200	390 254
10	360 000	18 000	440 376
11	396 000	19 800	492 002
12	432 000	21 600	545 176
13	468 000	23 400	599 946
14	504 000	25 200	656 358
15	540 000	27 000	714 463
16	576 000	28 800	774 311
17	612 000	30 600	835 955
18	648 000	32 400	899 448
19	684 000	34 200	964 846
20	720 000	36 000	1 032 205
21	756 000	37 800	1 101 586
22	792 000	39 600	1 173 048
23	828 000	41 400	1 246 653
24	864 000	43 200	1 322 467
25	900 000	45 000	1 400 555
26	936 000	46 800	1 480 986
27	972 000	48 600	1 563 830
28	1 008 000	50 400	1 649 159
29	1 044 000	52 200	1 737 048
30	1 080 000	54 000	1 827 574

Příloha č. 3: Kalkulace investičního životního pojištění s garantovaným výnosem, investiční horizont 30let, cílová částka cca 1,8Mio.

Investiční životní pojištění

Pojištěný

Jméno a příjmení Petr Vzor
Pohlaví Muž
Datum narození 1.1.1973
Vstupní věk 35
Riziková skupina I

Parametry hlavního tarifu

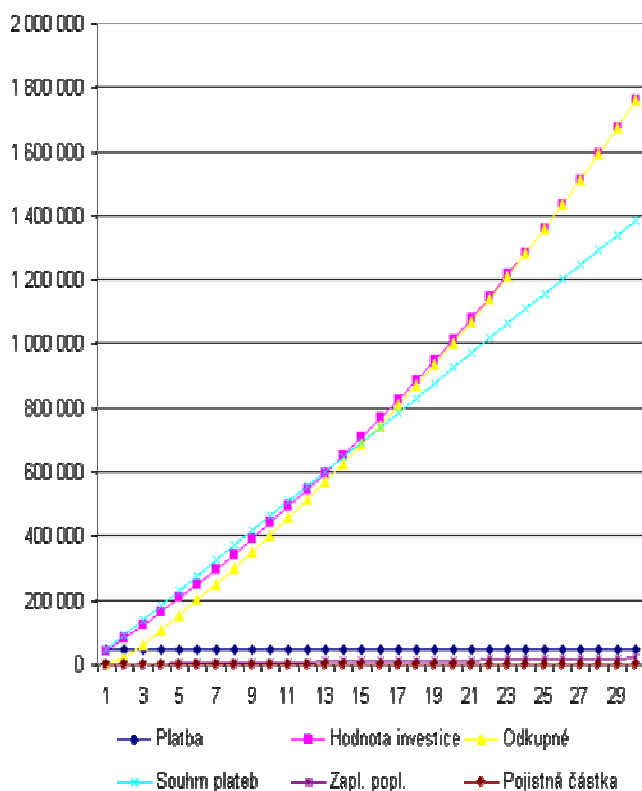
Počátek pojištění 1.5.2008
Platba pojistného 3 850
Placeno měsíčně
Min. pojistné/odkup Ne
Pojistná částka 0
Pojistná doba 30
Rizikové navýšení 0%
Indexace základního pojištění Ne

Model investičního prostředí

Růst ceny podílu pevný 2.4%

Pojišťovací
poradce

Richard Bradáč 603
580 437

Investiční životní
pojištění

Rok	Platba	Hodnota investice	Odkupné	Souhrn plateb	Zapl. popl.	Pojistná částka
1	46 200	41 191	0	46 200	600	0
2	46 200	80 817	18 563	92 400	1 200	0
3	46 200	121 569	62 859	138 600	1 800	0
4	46 200	163 486	108 218	184 800	2 400	0
5	46 200	206 592	154 666	231 000	3 000	0
6	46 200	250 907	202 229	277 200	3 600	0
7	46 200	296 453	250 933	323 400	4 200	0
8	46 200	343 255	300 806	369 600	4 800	0
9	46 200	391 336	351 876	415 800	5 400	0
10	46 200	440 721	404 172	462 000	6 000	0
11	46 200	491 436	457 723	508 200	6 600	0
12	46 200	543 506	512 559	554 400	7 200	0
13	46 200	596 961	568 711	600 600	7 800	0
14	46 200	651 827	626 211	646 800	8 400	0
15	46 200	708 133	685 091	693 000	9 000	0
16	46 200	765 911	745 384	739 200	9 600	0
17	46 200	825 190	807 124	785 400	10 200	0
18	46 200	886 002	870 345	831 600	10 800	0
19	46 200	948 380	935 084	877 800	11 400	0
20	46 200	1 012 358	1 001 377	924 000	12 000	0
21	46 200	1 077 970	1 069 261	970 200	12 600	0
22	46 200	1 145 252	1 138 774	1 016 400	13 200	0
23	46 200	1 214 239	1 209 955	1 062 600	13 800	0
24	46 200	1 284 970	1 282 845	1 108 800	14 400	0
25	46 200	1 357 484	1 357 484	1 155 000	15 000	0
26	46 200	1 433 914	1 433 914	1 201 200	15 600	0
27	46 200	1 512 179	1 512 179	1 247 400	16 200	0
28	46 200	1 592 322	1 592 322	1 293 600	16 800	0
29	46 200	1 674 388	1 674 388	1 339 800	17 400	0
30	46 200	1 758 425	1 758 425	1 386 000	18 000	0

Upozornění: Jedná se pouze o modelový příklad.

Výnosy ani míru inflace AXA životní pojišťovna a.s. nemůže garantovat.

U některých pojistných tarifů je pojišťovna oprávněna požadovat doložení dalších skutečností (podrobnější zkoumání zdravotního stavu, prokázání výše čistého příjmu apod.)

Příloha č. 4: Fuzzy-logika: Vstupní matice, transformační matice a výstupní matice.

Popis - vstupní stavová matice									
	A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.
	počáteční jednotky	poplatek z pojistného	vedení účtu	Průběžné náklady (v % p.a. z objemu spravovaného majetku)	Změna alokačního poměru 1x ročně v Kč	Přesun podílových jednotek 1x ročně	Prodej podílových jednotek	Výpis z účtu 1 x ročně	Mimořádný výpis z účtu
1	méně než 5%	méně než 3%	méně než 30 Kč	< 1,0	0	0	0	zdarma	0
2	5% - 6%	4% - 5%	33 Kč - 40 Kč	1,1 - 1,5	1Kč - 50Kč	1Kč - 50Kč	1Kč - 50Kč	do 50Kč	1Kč - 20Kč
3	7% a více	6% a více	41 Kč - 50 Kč	1,6 - 2,0	50Kč - 100Kč	50Kč - 100Kč	50Kč - 100Kč	nad 50Kč	21Kč - 50Kč
4			nad 50 Kč	2 a více	nad 100Kč	nad 100Kč	nad 100Kč		nad 50Kč
5							0,25% a více		

Transformační matice									
	A.	B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	I.
	počáteční jednotky	poplatek z pojistného	vedení účtu	Průběžné náklady (v % p.a. z objemu spravovaného majetku)	Změna alokačního poměru 1x ročně v Kč	Přesun podílových jednotek 1x ročně	Prodej podílových jednotek	Výpis z účtu 1 x ročně	Mimořádný výpis z účtu
1	15	20	15	15	5	5	5	5	5
2	12	15	12	10	15	4	4	4	4
3	10	10	10	8	12	3	3	3	3
4			8	5	15	2	2		1
5							1		

Výstupní matice		
	Body	Co s daným investičním životním pojištěním
1	0 - 29	Okamžitě zamítnout nákup
2	30 - 49	Nákup nedoporučuji
3	50 - 69	Nákladná poplatková struktura, zjistit jiné motivace nákupu
4	70 - 79	Kvalitní poplatková struktura
5	80 - 100	Velmi dobrá poplatková struktura

Příloha č. 5: Fuzzy-logika: Vstupní stavové matice, implementace produktu AXA T100.

Vstupní stavová matice - (ANO / NE)									
	A.	B.	C	D.	E.	F.	G.	H.	I.
1	N	N	N	N	N	N	N	A	A
2	A	A	N	A	N	N	N	N	N
3	N	N	A	N	A	A	A	N	N
4	N	N	N	N	N	N	N	N	N
5	N	N	N	N	N	N	N	N	N

Vstupní stavová matice - (0 / 1)									
	A.	B.	C	D.	E.	F.	G.	H.	I.
1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
2	1	1	0	1	0	0	0	0	0
3	0	0	1	0	1	1	1	0	0
4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	0	0	0	0	0	0	0	0	0

1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	Kontrolní součet
OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	OK	
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	
Zadaná data jsou v pořádku a lze je vyhodnotit										9

Vstupní stavová matice - (0 / 1)										
	A.		B.	C.	D.	E.	F.	G.	H.	
1	15	20	15	15	5	5	5	5	5	
2	12	15	12	10	15	4	4	4	4	
3	10	10	10	8	12	3	3	3	3	
4	0	0	8	5	15	2	2	0	1	
5	0	0	0	0	0	0	1	0	0	
										Kontrolní součet
MAX	15	20	15	15	15	5	5	5	5	100

Celkem bodů		75	Kvalitní poplatková struktura	
Procento z ideálního invest produktu				
			Slovní hodnocení	

Příloha č. 6 : TANK, implementace produktu AXA T100. Ukázka výpočtu TANK10

Růst	6%	TANK 10	26,66%
Vstupní	5%	TANK 20	34,04%
Poplatek	490	TANK 30	40,97%
Mng fondu	1,80%	TANK 40	47,98%
Srážka z PJ	6%		

TANK

					PJ			Nák. kurz	Prod. kurz	AJ		PJ+AJ	Kč	Trh
	1	12 000 Kč	1	1,05	11 429 Kč		1					11 428,57		
	2	12 000 Kč	1,06	1,113	20868,89		2					20 868,89		
	3				19263,66		3	12 000 Kč	1,1236	1,17978	9 735,29	28 998,95		
	4				17781,9		4	12 000 Kč	1,191016	1,250567	18 744,29	36 526,19		
	5				16414,11		5	12 000 Kč	1,262477	1,325601	27 071,27	43 485,38		
	6				15151,54		6	12 000 Kč	1,338226	1,405137	34 757,92	49 909,46		
	7				13986,08		7	12 000 Kč	1,418519	1,489445	41 843,54	55 829,62		
	8				12910,27		8	12 000 Kč	1,50363	1,578812	48 365,13	61 275,40		
	9				11917,22		9	12 000 Kč	1,593848	1,67354	54 357,55	66 274,77		
	10				11000,54		10	12 000 Kč	1,689479	1,773953	59 853,64	70 854,18		
konec placení	11x				10154,38			1,790848		58 502,66		68 657,04	122 954 Kč	167 660 Kč